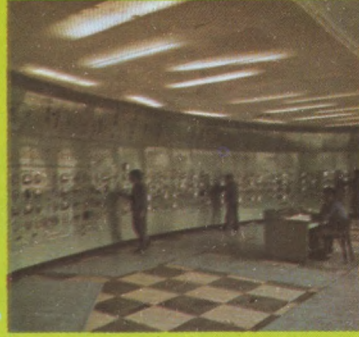
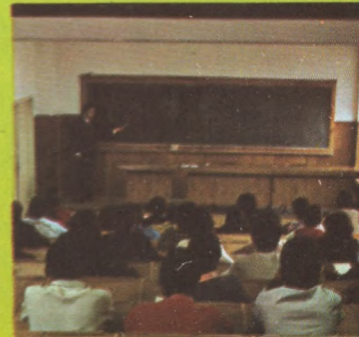
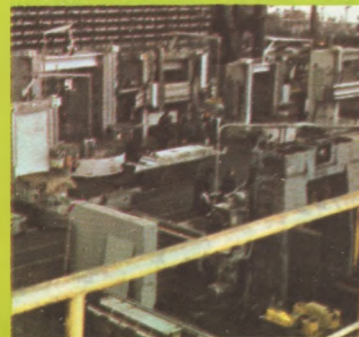


Revista ECONOMICĂ

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE



**CINCINALUL
REVOLUȚIEI
TEHNICO-
ȘTIINȚIFICE**



**Planul
național
unic
de dezvoltare
economico-
socială
a Republicii
Socialiste
România
pe perioada
1976-1980
a fost investit
cu putere
de lege**



Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU rostindu-și cuvântarea la Ședința comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României



În timpul lucrărilor Sesiunii Marii Adunări Naționale

ETAPĂ CALITATIV SUPERIOARĂ PE CALEA ÎNFLORIRII MULTILATERALE A PATRIEI

DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA forțelor de producție, perfecționarea relațiilor sociale, creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, largirea democrației socialiste, participarea plenară a maselor la conducerea țării — componente esențiale ale procesului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate — constituie obiective fundamentale ale politicii partidului nostru. Problematika complexă a realizării acestor obiective de mare însemnătate pentru progresul economico-social al patriei a constituit obiectul unor ample și aprofundate dezbateri și al unor hotărâri adoptate săptămîna trecută de forurile superioare ale conducerii de partid și de stat.

Adoptarea de către Marea Adunare Națională a planului unic de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1976—1980 și a altor programe și legi privind diferitele laturi ale activității economice și sociale, reprezintă o expresie a spiritului creator și a înaltei responsabilități cu care partidul abordează problemele pe care le ridică procesul înaintării rapide a societății noastre pe noi culmi de civilizație materială și spirituală. Se poate spune cu deplină temei că prin modul în care a fost conceput, planul cincinal constituie o uriașă operă colectivă a partidului, a întregului popor; în spiritul profundului democratism al societății noastre, elaborarea și definitivarea planului s-a întemeiat pe o multilaterală conlucrare a unităților economice, ministerelor, organelor de sinteză, pe participarea activă a comitetelor județene de partid și a consiliilor populare, a maselor largi de oameni ai muncii. Cu deosebită pregnanță s-a manifestat și cu acest prilej rolul tovarășului **Nicolae Ceaușescu** în stabilirea liniei strategice și a orientărilor tactice, a modalităților concrete de acțiune pentru traducerea în viață a vastului program de dezvoltare multilaterală și imediată a economiei, de perfecționare a relațiilor de producție; secretarul general al partidului a analizat în numeroase rînduri problemele planului și a trasat sarcini concrete pentru optimizarea proporțiilor din economie, îmbunătățirea indicatorilor cantitativi și calitativi ai acestuia, sporirea eficienței economice, intensificarea creșterii economice și ridicarea condițiilor de viață ale poporului.

PERIOADA CELOR DOI ANI care au trecut de la publicarea proiectului de Directive ale Congresului al XI-lea al partidului a fost caracterizată prin continuarea cu o intensitate sporită a activității de investigație și punere în evidență a unor rezerve și soluții eficiente care să ridice nivelul indicatorilor prevăzuți, să accentueze caracterul mobilizator al planului; a fost o perioadă de studiere atentă a condițiilor concrete ale țării noastre și a posibilităților pe care le oferă colaborarea economică și tehnico-științifică cu alte țări, a tendințelor ce se manifestă pe plan mondial, o perioadă de căutări fructuoase, ale căror rezultate se materializează în planul cincinal care a căpătat putere de lege prin votul unanim al aleșilor țării. Obiectivele planului, care marchează o etapă nouă, superioară, în opera de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate, corespund în întregime cerințelor formulate în Programul partidului și în Directive, orientărilor fundamentale stabilite de partid, fiind în deplină concordanță cu necesitățile actuale și de perspectivă ale înfloririi economico-sociale a patriei. Realizarea lor va asigura largirea și consolidarea bazei tehnico-materiale a socialismului, dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei și județelor țării, creșterea și modernizarea forțelor de

producție, sporirea avuției naționale și ridicarea continuă a bunăstării celor ce muncesc.

Planul cincinal asigură mijloacele necesare pentru creșterea în ritm înalt a întregii economii, pentru continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă a țării, prin dezvoltarea cu prioritate a ramurilor tehnicii de vîrf, pentru dezvoltarea și modernizarea agriculturii și a celorlalte ramuri, pentru accentuarea laturilor calitative ale creșterii. Este o opțiune științific fundamentată pentru o structură modernă și eficientă a economiei naționale, care să asigure valorificarea superioară a potențialului material și uman al țării, să creeze posibilitățile necesare pentru bunăstarea maselor.

Creșterile prevăzute în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice ne dau o imagine cuprinzătoare a marilor eforturi care trebuie depuse pentru realizarea lor. În cifrele planului regăsim încorporată capacitatea de creație, inteligența poporului nostru, participant activ în dimensionarea lor, dar și conștient de rolul său în societate, de înalta responsabilitate care îi revine pentru înfăptuirea obiectivelor cincinalului. În aceste cifre regăsim ritmul trepidant al vieții noastre de azi, pasiunea și cutezanța oamenilor muncii, ambițiile lor, încrederea neștrămutată în politica înțeleaptă a partidului, în programul luminos de dezvoltare a patriei. Și tot în ele regăsim certitudinea viitorului pe care îl făurim într-o ambianță de emulație constructivă, generatoare de încredere, de noi energii creatoare.

PROCESUL DEZVOLTĂRII MULTILATERALE a societății românești contemporane este deosebit de complex și în el sînt angrenate uriașe valori materiale și umane. Construim an de an sute de noi obiective industriale și agricole, le înzestrăm cu tot ceea ce au creat mai bun știința și tehnica națională și mondială, promovăm metode și tehnici înaintate de conducere și organizare. Realizăm, în același timp, un amplu program de pregătire a cadrelor muncitorești și de specialitate. „**Avem, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, o clasă muncitoare minunată, o țărănie și o intelectualitate minunate, un popor hotărît să nu precupească nimic pentru înfăptuirea politicii partidului nostru. Avem un partid puternic, care a demonstrat că știe să acționeze cu hotărîre pentru realizarea programului pe care și l-a propus. Să facem deci totul ca, în acest cincinal, prevederile stabilite de Congresul al XI-lea să fie realizate și, pe această bază, să asigurăm dezvoltarea generală a patriei noastre, creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor!**”

Valorificarea la cei mai înalți parametri a puternicului potențial material și uman necesită acum o și mai mare investiție de inteligență, de creativitate, un efort sporit de gîndire, angajarea plenară a energiilor creatoare ale poporului. Pe bună dreptate s-a spus că în societatea noastră socialistă munca reprezintă valoarea supremă, unicul factor al progresului, sursa întregii avuții naționale și că numai muncind cu pasiune, cu pricepere și perseverență putem contribui efectiv la progresul rapid al României pe calea civilizației noi.

Frontul muncii — în fabrici și uzine, în exploatarea miniere și forestiere, pe marile șantiere de construcții și pe ogoare, în institute de cercetări științifice și de proiectare — acesta este terenul fertil în care sîntem chemați să ne punem în valoare calitățile și să ne afirmăm, în procesul muncii și prin muncă, dragostea de patrie, atașamentul față de programul partidului.

Stere GIOGA

AMPLU PROGRAM DE DEZVOLTARE ECONOMIC-SOCIALĂ A ROMÂNIEI

Mihai MARINESCU

viceprim-ministru al guvernului,
președintele Comitetului de Stat al Planificării

DE CURÎND. Marea Adunare Națională a dezbătut și aprobat planul național unic de dezvoltare economic-socială pe perioada 1976—1980, al 6-lea plan cincinal al țării, care, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „marchează o etapă nouă, superioară în dezvoltarea patriei — pe baza Programului Partidului Comunist Român, a istoricelor hotărâri adoptate de Congresul al XI-lea, a Directivelor privind progresul economico-social al țării până în 1990, documente ce fundamentează teoretic și practic căile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism”.

Manifestare a lărgirii democratismului nostru economic, prevederile recent investite cu putere de lege de forul suprem legislativ al țării sînt rezultatul unui amplu proces de creație, la care au participat nemijlocit întreprinderile, centralele, ministerele de ramură și de sinteză, precum și organele locale, începînd de la comună, oraș, municipiu pînă la județ. Proiectul de plan a fost dezbătut la primul Congres al consiliilor populare, în secțiunile Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, la ședința comună a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Biroului Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și a Consiliului de Miniștri, în Camera legislativă a consiliilor populare, la recenta ședință comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale.

Întreagă această activitate de aprofundare și concretizare a prevederilor proiectului de plan pe ansamblul economiei, la nivelul ramurilor și județelor țării, a fost condusă și îndrumată permanent de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, prin indicațiile date, a orientat în fiecare etapă procesul de perfecționare a indicatorilor planului, pentru realizarea unor ritmuri înalte de creștere economică, mai bună valorificare a potențialului material și uman al patriei, creșterea continuă a eficienței în toate sectoarele de activitate și asigurarea condițiilor pentru progresul neîntrerupt al nivelului de trai al poporului.

Inscriindu-se în sarcinile trasate prin documentele Congresului al XI-lea al partidului, planul are la bază studii aprofundate de prognoză, peste 150 programe speciale elaborate pentru ramurile și subramurile industriei, agriculturii, pentru celelalte sectoare ale activității economico-sociale, ceea ce asigură un caracter realist obiectivelor prevăzute.

Ca rezultat al acestei activități, principalii indicatori ai planului cincinal pentru perioada 1976—1980 sînt superiori limitelor maxime stabilite de Directivele Congresului al XI-lea (tabelul nr. 1).

Înfăptuirea consecventă a dezvoltării economice și sociale a României, reflectată în indicatorii de plan prezentați, se întemeiază pe mobilizarea intensă a potențialului material și uman al țării și conduce la noi acumulări cantitative în avuția națională, la importante modificări calitative, bazate pe promovarea largă și intensă a progresului tehnic în toate sectoarele economiei, pe transformarea tot mai accentuată a științei în forță nemijlocită de producție. Acestea vor contribui la realizarea obiectivului major înscris în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de egalizare treptată a nivelului de dezvoltare a patriei noastre cu cel al țărilor socialiste avansate economic, de apropiere de stadii de intens industrializate.

Dezvoltarea țării se reflectă sintetic în **sporirea însemnată a venitului național**, izvorul de bază al obținerii resurselor necesare progresului general al societății noastre. Potrivit prevederilor planului, produsul social va crește cu un ritm mediu anual de 8,5—9,5%, iar venitul național cu 10—11%. Se va ajunge astfel, în 1980, la un venit național pe locuitor de circa 27 000 lei, marcînd o creștere importantă, cu 59%, față de nivelul anului 1975.

Tabelul nr. 1

- Prețuri comparabile, în procente

	Dinamică 1980 / 1975	
	Prevederi Directive	Prevederi plan
Produsul social	147 - 154	150 - 157
Venitul național	154 - 161	161 - 168,5
Producția globală industrială	154 - 161	162 - 170
Producția globală agricolă (media anuală a perioadei 1976-1980 față de 1971-1975)	125 - 134	128 - 144
Investițiile totale în economie (pe perioada 1976-1980 față de 1971-1975)	165 - 172	183,4
Voluntul total al comerțului exterior (pe perioada 1976-1980 față de 1971-1975)	172 - 180	190 - 201,4
Productivitatea muncii în industrie socialistă	138 - 142	150 - 153,8
Reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă în industria republicană	6,5-7	8,5 - 9,5
Veniturile totale reale ale populației	135 - 137	135 - 140
Voluntul desfacerilor de mărfuri ca rezultatul prin comerțul socialist	140 - 145	145 - 147,5

Potrivit orientărilor de bază stabilite prin Directivele Congresului al XI-lea, indicatorii planului pe perioada 1976—1980 asigură **continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă**, ca o constantă a strategiei dezvoltării țării noastre. Finalitatea acestui proces își găsește reflectarea în faptul că în acest cincinal, industria își va întări poziția conducătoare în economie, sporind substanțial aportul acestei ramuri la creșterea venitului național (de la 63,5% în 1975 la 68% în 1980), la satisfacerea nevoilor de consum ale populației, la dezvoltarea și diversificarea schimburilor noastre economice externe: va crește ponderea forței de muncă ocupată în industrie din totalul populației ocupate, de la 29,4% în 1975 la 35,9% în 1980.

Dezvoltarea rapidă a industriei este însoțită de schimbări care vizează **modernizarea structurilor sale**, definită prin creșterea prioritară a ramurilor promotoare de progres tehnic, capabile să asigure valorificarea superioară a resurselor materiale, financiare și umane de care dispunem. Industria construcțiilor de mașini și industria chimică, ramuri prin care se materializează rapid rezultatele cuceririlor științei și tehnicii contemporane, vor cunoaște cele mai înalte ritmuri de creștere — 11,9—12,6% și, respectiv, 15,2—16,5% — superioare ritmului mediu de dezvoltare pe ansamblul industriei; în aceste două ramuri se va realiza aproape jumătate din producția industrială a țării din anul 1980.

Creșteri importante sînt prevăzute, de asemenea, pentru principalele ramuri furnizoare de materii prime: industria cărbunelui (peste 70%), industria metalurgiei feroase și neferoase (mai mult de 80%), ramuri ce contribuie la lărgirea și consolidarea bazei energetice și de metal a economiei. În vederea satisfacerii cerințelor populației, în condiții din ce în ce mai bune, nivele ridicate vor atinge ramurile producătoare de bunuri de consum, producția industriei ușoare și industriei alimentare, urmînd să sporească de circa 1,5 ori.

Procesul de modernizare a structurii industriei este susținut și de mutațiile ce vor interveni la nivelul subramurilor, în cadrul cărora un accent deosebit se pune pe realizarea de produse cu un nivel înalt de prelucrare și tehnicitate. De pildă, creșterea producției în subramurile electronică, mașini unelte,

meccanică fină și optică devansează cu 1,7—3 ori pe cea a industriei constructoare de mașini în ansamblu. În cadrul industriei chimice, se va dezvoltă prioritar petrochimia, care permite realizarea unei valorificări a țiteiului de 7,5 ori mai mare decât aceea ce s-ar obține numai prin rafinare. În acest caz urmează să se realizeze creșterea accentuată a producției de fire și fibre artificiale și sintetice (de peste 2 ori), a produselor macromoleculare de bază (de circa 3 ori), a cauciucului sintetic (de circa 3 ori) ș.a. Importante modificări calitative se vor produce în metalurgie, asigurându-se în acest mod în mai mare măsură nomenclatorul de oțeluri pentru industria constructoare de mașini.

În agricultură, planul accentuează procesul de modernizare, de creștere intensivă a producției, de folosire cât mai eficientă a fondului funciar. Sint create premise ca — în condițiile unui an agricol normal — să obținem în medie 20—22,4 milioane tone cereale, iar zootehnia să dețină circa 42% din volumul producției agricole. În dezvoltarea agriculturii se asigură extinderea chimizării, precum și amenajarea pentru irigații a încă 1 250 mii hectare, ajungându-se la 3 milioane hectare, aproape 60% din suprafața irigabilă în condiții economice: va spori gradul de dotare cu tractoare și mașini agricole, concepută în sisteme unitare de mașini. **Cincinalul actual va marca în acest fel un pas important pe calea transformării proceselor din agricultură în variante ale producției industriale.**

În concordanță cu creșterea producției de bunuri materiale, volumul transporturilor interne de mărfuri urmează să crească cu 30—34,1% în 1980 față de 1975, concomitent cu continuarea acțiunilor de optimizare a proceselor de transport, de mecanizare a operațiunilor de încărcare-descărcare, de utilizare pe scară tot mai largă a paletelor, containerelor și transconteinerelelor.

Transformările economice și sociale pe care le va cunoaște țara noastră în acest cincinal sunt susținute de un vast program de investiții, însumând 1 000 de miliarde lei, în prețuri comparabile, de peste 1,8 ori mai mult decât în cincinalul precedent. Repartizarea pe ramuri a investițiilor reflectă orientările și prioritățile stabilite în conceptul general al dezvoltării economico-sociale a României, partea cea mai importantă fiind destinată ramurilor producției materiale, cu prioritate industriei, alocându-se totodată fondurile necesare pentru extinderea dotărilor în învățământ, ocrotirea sănătății, cultură și artă, sport, pentru construcția de locuințe (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

	în procente	
	Fondare 1976- 1980	Dinamica 1976-1980 1971-1975
TOTAL ECONOMIE	100	183,4
• din care :		
- industrie	58,1	207,2
- construcții	3,4	143,9
- agricultură	11,6	163,0
- transporturi și telecomunicații	9,5	171,1
- știință, învățământ, cultură și artă, ocrotirea sănătății	3,0	156,8
- locuințe și gospodărie comunală	10,7	150,3

Preocuparea esențială în domeniul investițiilor o constituie utilizarea judicioasă, cu efecte maxime, a tuturor mijloacelor materiale și financiare alocate, introducerea cât mai rapidă în circuitul productiv a noilor capacități, în concordanță cu cerințele dezvoltării economico-sociale impetuoase a țării noastre. Potrivit planului, în perioada 1976—1980 se vor pune în funcțiune circa 2 700 capacități de producție industrială și agro-zootehnică.

RITMURILE, PROPORȚIILE ȘI STRUCTURILE moderne ale economiei — avute în vedere pentru progresul continuu și multilateral — sunt susținute de promovarea intensă a rezultatelor cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, în scopul asigurării unei creșteri continue și pronunțate a productivității muncii sociale, valorificării superioare a resurselor materiale, sporirii accelerate a venitului național. Prin plan, aportul științei este privit sub unghiul creșterii continue și intense a contribuției gândirii creatoare românești la propria noastră dezvoltare.

Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică urmează să joace un rol deosebit de important în dezvoltarea industriei și agriculturii, a transporturilor și telecomunicațiilor, în introducerea proceselor moderne de conducere cu ajutorul calculatoarelor electronice, în rezolvarea unor aspecte importante ale bazei materiale, ale vieții culturale și sociale. Cincinalul actual

devine astfel — așa cum a indicat secretarul general al partidului — cincinalul revoluției științifice și tehnice.

Planul cincinal cuprinde sarcini majore de punere în fabricație de mașini și utilaje, precum și de materiale noi și modernizate, cu deosebire în industria chimică, siderurgică, a materialelor de construcții (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

	Total	din care : prin concepție proprie
Figuri și grupe de mașini și aparate, utilaje și instalații noi și re-proiectate	734	587
Materiale noi și modernizate	323	297

Pe linia progresului tehnic, se prevăd sarcini privind extinderea substanțială a mecanizării principalelor operații grele, cu volum mare de muncă și a automatizării proceselor tehnologice continue în industrie, construcții, transportul de mărfuri. Pentru noile capacități de producție ce urmează a fi puse în funcțiune, planul are în vedere introducerea a 275 tehnologii noi și extinderea a 86 tehnologii avansate, utilizate și în prezent, cea mai mare parte realizate pe bază de concepție proprie.

Aportul științei și tehnologiei în dezvoltarea economică a țării este consolidat prin măsurile de translatare a cercetării spre centrale și întreprinderi, de fructificare rapidă a rezultatelor cercetărilor fundamentale în cercetări aplicative și pentru dezvoltare. Caracteristic acestui cincinal este accentul insistent pus pe afirmarea laboratoarelor și stațiilor pilot din întreprinderi, ca centre ale rețelei științifice naționale, menite să contribuie din ce în ce mai mult la progresul industrial al țării în condiții de maximă eficiență economică.

NDEPLINIREA CINCINALULUI necesită eforturi susținute, concentrarea tuturor forțelor în direcția extinderii bazei energetice și de materii prime, valorificării cât mai eficiente a fiecărei resurse. În acest cadru, planul conține prevederi importante pentru extinderea bazei proprii de resurse energetice, pentru aplicarea unei politici de folosire judicioasă a combustibililor, energiei electrice și termice în toate sectoarele economiei naționale. Ca rezultat, la sfârșitul cincinalului actual, se are în vedere să se acopere din resurse proprii circa 78 la sută din consumul de energie primară al economiei, România urmînd să se situeze printre țările europene cu un grad ridicat de independență energetică.

Importanța măsurilor de economisire la maximum a combustibililor, energiei electrice și termice în toate unitățile este ilustrată de faptul că un singur procent de reducere a consumurilor energetice din economie echivalează în 1980 cu 800 de mii de tone de păcură, în valoare de circa 55 milioane de dolari. În această orientare, planul prevede diminuarea cu 21,3 la sută a indicelui de consum de energie primară la un milion lei producție globală industrială, depășind astfel sarcina de 20 la sută stabilită prin Directivele Congresului al XI-lea. Reduceri importante ale indicilor de consum se vor realiza, de asemenea, în agricultură, transporturi, telecomunicații și construcții. O însemnătate deosebită în echilibrarea balanței energetice capătă recuperarea și valorificarea în instalații industriale și pentru încălzit a resurselor energetice secundare. Se poate arăta că volumul de resurse energetice secundare ce urmează a se valorifica la nivelul anului 1980 echivalează, din punct de vedere energetic, cu mai mult de jumătate din extracția de țitei a țării.

Analizele amănunțite, efectuate cu ocazia fundamentării planului, privind reducerea consumurilor de metal au pus accentul pe sporirea coeficientului de utilizare a metalului în siderurgie și în ramurile prelucrătoare. Prin aceasta, prin modernizarea în continuare a tehnologiilor de fabricație în construcția de mașini, prin asimilarea de mașini și utilaje cu parametri constructivi și funcionali în pas cu tehnica mondială, se va ajunge ca la finele cincinalului oțelul încorporat în produsele finite să reprezinte 70% din cantitatea de oțel brut utilizat, față de 60% în 1975. O îmbunătățire a valorificării cunoaște și lemnul. În industria de prelucrare a acestuia, pe seama reducerii consumurilor specifice și îmbunătățirii structurii producției se va obține o valoare a producției cu 38% mai mare, în condițiile prelucrării în 1980 a unui volum de masă lemnoasă cu 2,2 milioane m.c. mai mic decât în 1975.

În sensul unei activități economice cât mai eficiente, planul cincinal are în vedere, totodată, sporirea productivității muncii în ritmuri care depășesc realizările din toate perioadele anterioare. Astfel, în industrie productivitatea muncii va crește într-un ritm mediu anual de 8,5—9,0% față de mai puțin 8% în ultimii 25 de ani, iar în construcții-montaj cu 8,5—9,4% față de

6.1% în aceeași perioadă. Pe întreaga economie, creșterea venitului național în perioada 1976—1980 urmează să fie asigurată aproape în întregime pe seama sporirii productivității sociale a muncii.

Sarcini importante sînt stabilite în domeniul **costurilor de producție**, urmînd ca în cursul acestui cincinal să se obțină în industria republicană o reducere a cheltuielilor totale cu 8.5—9.5%, și a celor materiale cu 7.7%, iar în activitatea de construcții-montaj cu 4.7%. Reducerea costurilor de producție în industria republicană este susținută de o serie de factori calitativi, așa cum rezultă din tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4

	Ponderi - %
Economii totale în perioada 1976 - 1980 față de 1975	100,0
din care pe seama :	
- reducerii normelor și indicilor de consum, îmbunătățirii tehnologiilor de fabricație, extinderii folosirii înlocuitorilor	35,3
- creșterii productivității muncii	29,8
- sporirii gradului de valorificare a materiilor prime	12,9
- folosirii intensive a capacităților de producție și reducerii cheltuielilor administrativ - gospodărești	6,3

În aceste condiții, prevederile cincinalului consolidează suportul material al proporțiilor planificate, influențînd favorabil reducerea cheltuielilor materiale în produsul social, a căror pondere urmează să scadă de la 58,1 la sută în 1975 la 55 la sută în 1980.

Dezvoltarea economică și socială de ansamblu a țării noastre în actualul cincinal se concretizează în **profilul teritorial** prin ritmuri susținute de creștere a producției materiale, o largă activitate social-culturală, ridicarea continuă a nivelului de trai în toate județele. Noile obiective industriale prevăzute prin plan au fost repartizate pe teritoriu, ținînd seama de hotărîrea Congresului al XI-lea al partidului de a se realiza o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei în fiecare județ, ceea ce va permite ca la sfîrșitul actualului cincinal în toate județele țării industria să reprezinte ramura preponderentă, determinînd profunde mutații favorabile în structura socială a acestora, în condițiile de muncă și viață ale locuitorilor, în nivelul lor de cultură și civilizație. Se asigură astfel adîncirea procesului de omogenizare economico-socială, fapt ilustrat și prin gradul de ocupare a populației și repartizarea noilor locuri de muncă pe teritoriu. Dezvoltarea industriei — factor esențial în promovarea largă a elementelor de civilizație și bunăstare pe întregul teritoriu — va determina creșterea gradului de urbanizare, al cărui nivel va fi de peste 50% în 1980, față de 43% în 1975.

STRATEGIA partidului nostru privind dezvoltarea economico-socială a țării este subordonată **ridicării bunăstării națiunii**, creșterii permanente a calității vieții omului. Finalitatea social-umană a politicii partidului și statului nostru privind ridicarea bunăstării națiunii se materializează — în condițiile unei repartizări echitabile a roadelor generale ale creșterii economice între generația prezentă și cea viitoare, pe calea unei distribuiri judicioase a venitului național pentru consum și dezvoltare — prin creșterea veniturilor tuturor membrilor societății și în mai mare măsură a celor cu venituri mici, prin apropierea treptată a condițiilor de muncă și viață ale populației din diferitele județe ale țării.

Pornind de la aceste rațiuni sociale, prevederile planului național unic pe 1976—1980 au înscris obiective și sarcini multiple legate de sporirea veniturilor din retribuirea muncii, din fondurile sociale de consum, de îmbunătățirea permanentă a condițiilor de muncă, odihnă și de locuit ale populației, de dezvoltare și modernizare a învățămîntului, culturii și ocrotirii sănătății, de creștere cantitativă și calitativă a consumului de bunuri și servicii ale populației.

Semnificative în acest sens sînt următoarele creșteri (tabelul nr. 5):

În cursul actualului cincinal vor fi create în economia națională 1—1,2 milioane noi locuri de muncă, odată cu realizarea unor importante schimbări în nivelul și structura populației ocupate; ponderea celor ocupați în industrie și construcții va spori de la 37.7% în 1975 la 46.2% în 1980; începînd cu anul 1978, populația ocupată în industrie va depăși pentru prima dată în istoria țării pe cea din agricultură.

Tabelul nr. 5

	1980 față de 1975 - în procente -
Fondul de consum	142,4 - 147,7
Volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist	145,0 - 147,5
Prestările de servicii pentru populație	161,0 - 169,6
Veniturile totale reale ale populației	135,0 - 140,0
Veniturile reale ale țărînimii, pe o persoană activă	120,0 - 129,0
Retribuția reală	118,0 - 122,0

Potrivit prevederilor planului, retribuirea medie nominală va crește cu 33% în anul 1980 față de 1975; fondul de retribuire va spori în aceeași perioadă cu peste 60%, două treimi din acest spor fiind destinat majorării retribuirii medii și o treime sporirii numărului de personal. Creșterea susținută a veniturilor populației va fi permanent însoțită de îmbunătățirea în continuare, cantitativ și calitativ, a consumului de bunuri și servicii. Se prevăd importante sporuri la consumul de mărfuri alimentare și nealimentare, îndeosebi a bunurilor de folosință îndelungată. Bunăoară, în anul 1980, față de anul 1975 desfacerile de mărfuri către populație vor înregistra creșteri la carne și produse din carne — 55—63%, lapte de consum — 65—78%, ouă — 50—60%, legume — 65—76%, confecții — 80—88%, tricotaje — 60—68%, încălțăminte — 50—55%, recepatoare pentru radiodifuziune — 55—63%, frigider — 50—54%, mobilă — 45—50%, etc.

Mutații cantitative și calitative prevăzute a fi realizate în actualul cincinal în ridicarea bunăstării populației se vor obține și pe calea sporirii veniturilor din fondurile sociale de consum, prin alocarea unor sume importante pentru pensii, alocații de stat pentru copii, învățămînt și asistență sanitară gratuite etc. Pe o familie, cheltuielile social culturale de la bugetul de stat se prevăd să ajungă în anul 1980 la peste 11 000 lei față de 7 400 lei în 1975, ceea ce va contribui la satisfacerea tot mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale populației.

O puternică dezvoltare va cunoaște baza materială a învățămîntului, ocrotirii sănătății, culturii și artei, odată cu îmbunătățirea simțitoare a condițiilor de locuit ale populației. În acest cincinal se vor construi 14,4 mii săli de clasă, 156,6 mii locuri în grădinițe, 138,6 mii locuri în internate școlare, spitale și clinici universitare în 58 localități, cu aproape 38 mii paturi, 96 cinematografe noi. Se va extinde rețeaua de distribuire a apei cu 3 500 km., iar cea de canalizare cu 2 500 km., crescînd simțitor parcul de mijloace de transport în comun. Vor fi date în folosință 815 mii apartamente construite de către stat și se asigură condiții pentru executarea de către populație a încă 250—300 mii locuințe.

PREVEDERILE planului cincinal 1976—1980 materializează — pentru această etapă — obiectivele Programului Partidului privind **egalizarea nivelului de dezvoltare a României cu cel al țărilor socialiste avansate din punct de vedere economic și apropierea țării noastre de statele industriale dezvoltate ale lumii**. Ritmurile înalte de creștere ale produsului social și ale venitului național, bazate pe dezvoltarea susținută a industriei și agriculturii, pe adîncirea trăsăturilor de modernizare a economiei în condițiile utilizării raționale a resurselor materiale și a muncii sociale, vor determina accelerarea procesului de reducere, iar, în unele domenii, chiar de lichidare a decalajelor care ne despart de aceste țări. Micșorarea decalajului față de țările avansate este reflectată de exemplu de producția obținută pe locuitor la unele dintre cele mai semnificative produse industriale. În anul 1980, producția de oțel pe locuitor va fi de 740—770 kg, peste nivelul atins în 1975 de exemplu de Italia, Franța, Anglia; producția de fire și fibre chimice, care va atinge circa 15 kg/locuitor în 1980, ne va situa de asemenea printre țările avansate. Producția de îngrășăminte chimice pe locuitor depășește de pe acum nivelurile din țări cu economie dezvoltată, ceea ce va asigura în anul 1980 chimizarea agriculturii noastre la un nivel de peste 280 kg. la hectar — de 2,5 ori mai mult ca în 1975.

REZULTAT al perfecționării continue a activității de planificare, pe baza orientărilor și hotărîrilor adoptate de Congresele al X-lea și al XI-lea și de Conferințele Naționale ale partidului, planul național unic pe perioada 1976—1980 cuprinde într-un ansamblu unitar și echilibrat cele 3 laturi inseparabile ale dezvoltării economico-sociale — profilul de ramură, departamental și profilul teritorial, precum și sarcini concretizate pe centrale. În acest fel, se lărgesc carac-

(Continuare în pag. 32)

O DEZVOLTARE ORIENTATĂ SPRE CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI AL POPULAȚIEI

RIDICAREA CONTINUA a bunăstării celor ce muncesc — com-
penta fundamentală a politicii partidului și statului nostru — a că-
pătat noi și insuficientă perspective prin prevederile Legii pentru
Republicii Socialiste Române, adoptată în recenta sesiune a Marii
Adunări Naționale. Noul plan cincinal evidențiază relația legică in-
tre creșterea în ritm înalt a venitului național — determinată de dez-
voltarea impetuoasă a producției materiale — și creșterea nivelului
de trai al populației. Elocvente din punctul de vedere al progresului
civilizației materiale a popoului în următoarea perioadă de cinci
ani sunt următoarele cifre, referitoare la creșterea procentuală pre-
văzută pentru anul 1980, în comparație cu nivelul din anul 1975,
la unități din principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale : ve-
niturile totale reale ale populației — cu 35—40%, volumul desfacerii
lor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist — cu 45—47,5%,
prestarile de servicii pentru populație — cu 61—68,6%.

După cum este cunoscut, pentru rezolvarea unitară, coordonată
a problemelor legate de dezvoltarea producției de mărfuri destinate
populației, de îmbunătățirea condițiilor de desfacere a acestora, Co-
mitetul Central al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice
și Sociale a României, în ședința comună din 1 iulie, au aprobat :

● Programul privind producția și desfacerea către populație a
bunurilor de consum în perioada 1976—1980 :

PRODUCȚIA ȘI DESFACEREA BUNURILOR DE CONSUM

● Determinanta eforturilor comune ale industriei și comerțului: nevoile
consumatorilor ● Structura fondului de mărfuri — în concordanță cu
cererea ● Calitate, varietate, utilitate ● Importanța produselor „mă-
runte” ● Un rol social sporit al alimentației publice

PROGRAMELE PRIND pro-
ducția și desfacerea produse-
lor agroalimentare și bunuri-
lor de consum în noul cincinal
1976—1980, aprobate în recenta ședința
comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului
Suprem al Dezvoltării Economice și
Sociale a României, reprezintă o nouă
ne de lei, asigurându-se astfel o creștere
de 45—47,5% comparativ cu anul 1975.
Aceasta înseamnă că în ultimul an al
actualului cincinal, fiecare familie va
cumpara, în medie, mărfuri în valoare
de 28.840 lei, față de 20.440 lei în 1975.
Din aceste cifre sintetice rezul-
ta sarcini de mare răspundere pentru
organele centrale și locale ale comerțu-
lui, pentru toți lucrătorii din această ra-
mură, care trebuie să depună eforturi
și mai susținute în ce privește perfec-
ționarea activității de studiere a cerin-
țelor de consum în permanență evolu-
tive ale populației, asigurarea fondului
de mărfuri de bună calitate, într-o
structură cât mai corespondentă cerin-
țelor, alături de orase, cît și la sate, reparti-
rii, alături de muncitori și țărani.

Pe această bază a fost majorat volu-
mii total al desfacerilor de mărfuri cu
amănuntul la nivelul anului 1980, față
de cel prevăzut în direcțiile Congresu-
lui al XI-lea al P.C.R., cu 4.600 milioane
de lei, asigurându-se astfel o creștere
de 45—47,5% comparativ cu anul 1975.
Aceasta înseamnă că în ultimul an al
actualului cincinal, fiecare familie va
cumpara, în medie, mărfuri în valoare
de 28.840 lei, față de 20.440 lei în 1975.

Din aceste cifre sintetice rezul-
ta sarcini de mare răspundere pentru
organele centrale și locale ale comerțu-
lui, pentru toți lucrătorii din această ra-
mură, care trebuie să depună eforturi
și mai susținute în ce privește perfec-
ționarea activității de studiere a cerin-
țelor de consum în permanență evolu-
tive ale populației, asigurarea fondului
de mărfuri de bună calitate, într-o
structură cât mai corespondentă cerin-
țelor, alături de orase, cît și la sate, reparti-
rii, alături de muncitori și țărani.

● Programul privind dezvoltarea creșterii animalelor în perioada
1976—1980 ;

● Programul de dezvoltare a industriei alimentare în perioada
1976—1980.

Elaborate pe baza indicațiilor și sub îndrumarea directă a tova-
rășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, aceste
programe, împreună cu Programul de dezvoltare a prestațiilor
de servicii către populație în perioada 1976—1980, consti-
tue un ansamblu de măsuri concrete, fundamentate științific, pe
baza cărora se vor asigura, față de prevederile inițiale ale Direc-
tivelor Congresului al XI-lea al P.C.R., condiții mai bune pentru so-
rtificarea la un nivel calitativ superior a cerințelor oamenilor mun-
ci, coresponsuzător dezvoltării economiei noastre, a venitului național.
Prin îndeplinirea acestor măsuri, creșterea veniturilor oamenilor mun-
ci și va găsi un echivalent real în creșterea puterii de cumpă-
rare a populației, ca o coordonată a gînjii pentru om, pentru satis-
facerea cerințelor sale materiale și spirituale — fel suprem al po-
liticii partidului nostru.

În acest număr, prezentăm unele elemente de principiu și orien-
tări concrete pe marginea programelor recent adoptate, precum
și opinii ale unor specialiști și metode practice pentru o cît mai
adekvat adaptare a rețelei comerciale și de servicii la cerin-
țele consumatorilor.

zarea judicioasă a mărfurilor în terito-
riu, pe județe și localități, organizarea
desfacerii, ridicarea pregătirii profesio-
nale și educarea personalului pentru
serviciile consumatorilor la nivelul civi-
lizat impus de exigențele actuale.

Pe baza indicațiilor conducătorii de
partid și de stat, privind dezvoltarea
producției și desfacerii bunurilor de
consum, Planul național unic de dezvoltare
economico-socială a Republicii So-
cialiste România pe perioada 1976—1980
prevede un fond de mărfuri substan-
țial majorat, care va asigura o aprovi-
zionare tot mai bună a populației.

SINT DE REMARCAT crește-
rile însemnate la desfacerea
cu amănuntul ale produselor
alimentare de bază — carne și
produse din carne, lapte, unt, brînzeturii,
ulei, zahăr, ouă, legume, fructe — creș-
teri superioare prevederilor din Direc-
tivele Congresului al XI-lea al P.C.R. :

Produsul	Creștere în 1980 față de 1975	— în procente —
Carne și produse din carne	53—63	
Lapte de consum	65—78	
Unt	75—108	
Brînzeturii	60—84	
Ulei comestibil	35—47	
Zahăr	30—39	
Oua	50—60	
Legume	65—76	
Fructe (inclusiv struguri)	100—134	

Sporurile cantitative vor fi însoțite de
diversificarea sortimentală și îmbunătă-
țirea calității produselor, creșterea pond-
erei sortimentelor de calitate superioară.

Măsuri deosebite sînt prevăzute pentru creșterea însemnată a producției și desfacerii de legume și fructe. atît în stare proaspătă cît și conservată, prin asigurarea unei game mai largi de sortimente care să acopere necesarul de consum al populației în tot timpul anului.

Lucrătorii din comerț au sarcina de a asigura aprovizionarea constantă a rețelei comerciale cu produse de bună calitate; organizarea corespunzătoare a desfacerii și servirea civilizată a cumpărătorilor.

LA PRODUSELE de îmbrăcăminte și încălțăminte, au fost majorate investițiile pentru dezvoltarea producției în industria ușoară, în scopul creșterii cantităților la o serie de articole de o calitate superioară, solicitate de populație. Pe această bază a fost posibilă îmbunătățirea prevederilor din Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R.: la confecții textile, creșterea desfacerii în 1980 față de 1975 va fi de 80—88 la sută, la tricotaje de 60—68 la sută și la încălțăminte de 50—55 la sută.

În ce privește structura, potrivit nominalizării făcute de comerț cu industria ușoară, sînt prevăzute cantități mai mari la produse pentru copii de toate vîrstele, articole de calitate superioară din grupa tricotaje, confecții, încălțăminte, țesături, precum și la prosoape, covoare, perdele, coverturi și alte sortimente cerute de populație.

Programul cuprinde o serie de măsuri pentru diversificarea sortimentală, a modelelor și culorilor și îmbunătățirea calității produselor de îmbrăcăminte și încălțăminte, avînd în vedere specificul cererii pe vîrste și destinații, stabilirea mai judicioasă a mărimilor, necesitatea asigurării de confecții și tricotaje mai confortabile și mai ușor de întreținut, realizarea de finisaje superioare, adaptarea mai operativă la modă a produselor din acest sector.

O DINAMICĂ ACCENTUATĂ se asigură la producția și vînzările de bunuri de folosință îndelungată, aparate electrotehnice și articole de uz casnic și gospodăresc, domenii pentru care s-au elaborat programe speciale.

Concomitent cu majorarea cantităților, îndeosebi la mobilă, frigidere, autoturisme, aparate electrocasnice și alte mărfuri care vor permite satisfacerea în condiții mai bune a cerințelor populației și ridicarea gradului de confort în gospodărie, se prevăd diversificarea sortimentelor, îmbunătățirea parametrelor calitative și de utilitate, precum și a modului de prezentare a produselor.

La desfacerea principalelor bunuri de uz îndelungat, planul cincinal îmbunătățit asigură creșteri importante:

Produsul	Creștere în 1980 față de 1975 — în procente —
Aparate de radio	55—63
Televizoare	45—50
Frigidere	50—54
Mobilă	45—50
Autoturisme	45—50

Cumulat pe întreaga perioadă de 5 ani 1976—1980, se vor pune la dispoziția populației peste 5,4 milioane de aparate de radio și televizoare (cu 1,5 milioane mai mult decît în cincinalul 1971—1975), peste 1,8 milioane de frigidere, peste 1,1 milioane de mașini de spălat rufe, aproape 4 milioane garnituri de mobilă pentru camere și bucătării (cu 1,3 milioane mai multe comparativ cu perioada celor cinci ani precedenți).

PROGRAMUL privind producția și desfacerea aparatelor electrocasnice prevede introducerea în fabricație a noi produse, astfel încît numărul sortimentelor puse în vînzare să se dubleze pînă în 1980, îndeosebi la aparatură de gătit și încălțit, articole destinate ușurării muncii în gospodăria casnică și îmbunătățirii confortului în locuințe.

Paralel cu creșterea vînzărilor de aparate electrocasnice, care vor însuma circa 7,5 miliarde lei în 1980, programul privind articolele de uz casnic și gospodăresc (neelectrice) prevede sporirea însemnată a producției și desfacerii acestora, pînă la un volum de peste 8 miliarde lei; avînd în vedere că aceste produse, în marea lor majoritate, au prețuri mici, sînt de remarcat ponderea lor ridicată, de peste 30%, în totalul gamei de mărfuri metalo-chimice, precum și gama largă de utilizări zilnice în fiecare gospodărie. Sînt prevăzute cantități sporite la articolele de menaj din sticlă, faianță și porțelan, însumînd — la nivelul anului 1980 — 157 milioane de bucăți; la vase din tablă și fontă emailată și din tablă inoxidabilă peste 30 milioane de bucăți; creșteri substanțiale se asigură și la detergenții, diverse articole chimice pentru întreținerea locuințelor, unelte pentru grădina rit și agricultură ș.a.

În programul elaborat se prevede asimilarea în producție, în acest cincinal, a 5 000 de articole noi, asigurîndu-se astfel în total circa 20 000 de sortimente la aceste grupe de mărfuri.

În cincinalul 1976—1980 se va îmbunătăți și aprovizionarea cu materiale de construcții, articole sanitare și de instalații, destinate construcției, întreținerii și reparației locuințelor. Sînt prevăzute creșteri la principalele materiale, precum și măsuri pentru diversificarea acestora, valorificarea mai largă a înlocuitorilor de cherestea, trecerea la vînzarea preambalată în cantități mici de ciment, var, ipsos, înființarea de noi centre de vînzare, inclusiv pe lîngă fabricile producătoare.

Toate acestea sînt sarcini complexe, care-i obligă pe lucrătorii din comerț să urmărească permanent realizarea producției și livrărilor prevăzute, asigurînd buna aprovizionare și organizarea desfacerii gamei atît de diverse de produse din acest sector, multe din ele considerate uneori „mărunte“, dar care au importanța lor pentru locuitorii atît de la orașe, cît și de la sate.

DEZVOLTAREA și îmbunătățirea activității de alimentație publică constituie în continuare o sarcină deosebit de importantă și complexă. Organele comerțului și cooperației de consum, lucrătorii din acest sector vor pune un accent sporit pe creșterea rolului social ce revine alimentației publice, exprimat în mod concret prin sporirea mai rapidă a produc-

ției și desfacerii de preparate culinare, prin îmbunătățirea calității mîncărurilor în toate unitățile.

Se prevede ca producția și vînzările de preparate culinare de bucătărie, patiserie și cofetărie, precum și alte produse alimentare, să crească cu circa 69% în 1980 față de 1975: la preparatele și semipreparatele „gospodina“ realizate în alimentația publică, creșterea va fi de 3,3 ori. Sînt stabilite măsuri pentru mărirea producției sortimentelor specifice de plăcintărie, covrigărie și alte produse de simigerie.

În ce privește băuturile accentul se va pune pe cele naturale, sporirea desfacerii de bere (atît îmbuteliată la sticle, cît și la halbă) și a băuturilor răcoritoare nealcoolice, concomitent cu extinderea consumului de ape minerale.

Măsuri și obiective concrete sînt stabilite, dar cel mai important lucru constă în aplicarea lor, în obținerea rezultatelor scontate. Fiindcă în practică, așa cum sublinia, pe bună dreptate, secretarul general al partidului, nu se acordă încă atenția corespunzătoare realizării sarcinilor privind dezvoltarea și perfecționarea alimentației publice: criticile făcute și indicațiile date îi obligă pe toți cei care lucrează în acest sector, în organele centrale și locale, în fiecare întreprindere și unitate, să depună toate eforturile și priceperea pentru îmbunătățirea radicală a activității de alimentație publică.

O PREOCUPARE DEOSEBITĂ va trebui să se manifeste pentru folosirea mai intensivă a spațiilor comerciale, modernizarea și specializarea unităților existente, păstrarea profilului tradițional. Fondurile de investiții atribuite prin plan sînt concentrate în majoritate pentru construirea de noi magazine și unități de alimentație publică, care vor fi amplasate cu prioritate în zonele construcțiilor noi de locuințe. De asemenea, va continua realizarea de unități cu profil universal, astfel încît, pînă în anul 1980—1981, fiecare centru de județ și multe municipii vor dispune de magazine universale, capabile să ofere o sortiment larg de produse, să asigure o organizare superioară a desfacerii și o servire civilizată.

În ce privește spațiile de depozitare, acestea vor fi extinse cu prioritate pentru produsele alimentare, asigurîndu-se necesarul de spațiu frigorific pentru păstrarea corespunzătoare a acestor produse.

Concomitent cu dezvoltarea bazei materiale, se va acționa pentru formarea forței de muncă calificată, perfecționarea pregătirii profesionale și educarea lucrătorilor din comerț.

Cadrele din comerț vor depune eforturi susținute pentru transpunerea în viață a programelor de îmbunătățire a aprovizionării populației cu bunuri de consum, pentru ridicarea întregii lor activități la nivelul rolului și răspunderii importante care le revin în realizarea politicii consecutive a partidului și statului nostru, de creștere a nivelului de trai al poporului.

Emil NICULESCU
directorul Direcției planificării
din Ministerul Comerțului Interior

DEZVOLTAREA ZOOTEHNIEI

ing. Marin CONSTANTIN

- Peste 27 miliarde lei investiții alocate dezvoltării zootehnicii
- Sporuri importante de efective la toate speciile de animale
- Concentrarea și specializarea producției în flux tehnologic industrial
- Unități specializate de selecție și testare a animalelor ● Gospodăriile populației — o resursă a creșterii

POTRIVIT sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, agricultura, ramură de bază a economiei noastre naționale, urmează să realizeze în actualul cincinal o creștere a producției cu 25—34%, față de media anilor 1971—1975. În cadrul agriculturii zootehnica, ca subramură, va cunoaște un ritm de dezvoltare și mai dinamic, urmînd ca ponderea acesteia să crească de la 37% (la finele anului 1975) la 42% la sfîrșitul actualului cincinal.

În perioada cincinalului 1971—1975, în creșterea animalelor s-au realizat succese deosebit de importante. Numai în cursul cincinalului trecut livrările de carne la fondul de stat au crescut de aproape 1,5 ori, producția de ouă de aproape 2, ori, iar producția de carne de pasăre de peste 3 ori.

Aceste realizări s-au datorat traducerii în viață a directivelor celui de-al X-lea Congres al P.C.R., care a stabilit sarcina modernizării creșterii animalelor prin concentrarea producției, specializarea unităților și intensivizarea exploatarea ca urmare a celor mai perfecționate tehnologii. La încheierea cincinalului s-au putut raporta deplina rezolvare tehnică a problemelor creșterii intensive, în sistem industrial a pasărilor și porcilor, rezolvarea satisfăcătoare a îngrășării intensive a tineretului taurin și ovin, precum și unele succese în creșterea de tip industrial a taurinelor.

Pornind de la importante sarcini care revin agriculturii, pentru îmbunătățirea aprovizionării populației, de la indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a elaborat Programul privind dezvoltarea creșterii animalelor pe perioada 1976—1980.

Orientări în concordanță cu principiile eficienței

PROGRAMUL orientează creșterea animalelor în concordanță cu unele principii de deosebită actualitate, importantă și eficientă cum sînt:

- dezvoltarea creșterii animalelor se va organiza în profil teritorial în așa fel încît, cel puțin la principalele produse, să se asigure nevoile locale de consum din producția proprie a fiecărui județ; în Capitală și alte centre populate aprovizionarea populației urmează a se efectua din zone cît mai apropiate;

- ponderea speciilor de animale pe zone se va corela cu producția vegetală avîndu-se în vedere, în mod deo-

sebit, valorificarea producției pajștilor, a produselor secundare din zonele cerealiere și a subproduselor furajere industriale, precum și folosirea rațională a cerealelor cultivate;

- accentuarea acțiunilor de concentrare și specializare a producției în unități cu flux tehnologic industrial realizat prin construcții noi sau prin modernizarea fermelor existente, în care să se realizeze mărirea ponderii sporului de producție ca rezultat al creșterii producțiilor medii și ridicarea productivității muncii prin îmbunătățirea mecanizării lucrărilor;

- creșterea eficienței economice urmează să se realizeze, în primul rînd, ca urmare a reducerii consumului de furaje, a îmbunătățirii rețetelor furajere și a structurii rațiilor, precum și prin ameliorarea genetică a efectivelor de animale;

- aplicarea unitară, în toate sectoarele agriculturii, a principiilor de dezvoltare a creșterii animalelor.

Concepție modernă — randamente ridicate

PROGRAMUL de dezvoltare a creșterii animalelor în perioada 1976—1980 acordă în continuare cea mai mare importanță creșterii bovinelor, care asigură aproape în exclusivitate acoperirea consumului de lapte și produse lactate și deține o mare pondere în asigurarea producției de carne. Prin sporirea efectivelor de bovine de la 6126 mii capete în 1975, la 7500 mii capete în 1980 și prin creșterea producțiilor medii, livrările de lapte la fondul de stat sînt prevăzute a se dubla, iar livrările de carne să sporească aproape în aceeași măsură. Pentru realizarea acestor obiective, în agricultura socialistă va continua acțiunea de concentrare și specializare a fermelor crescătoare de taurine, unitatea organizatorică de bază fiind ferma cu circuit închis de 500—1000 vaci.

În sectorul de creștere a vacilor de lapte se va realiza creșterea capacităților de producție cu aproximativ 275 mii locuri prin construirea de unități noi cu flux tehnologic industrial, prin modernizarea și îmbunătățirea fluxului tehnologic în unele ferme existente, în paralel cu mecanizarea, în toate fermele de vaci, a lucrărilor de pregătire a furajelor, a mulșului, adăpatului și evacuării gunoului de grajd.

Producția de carne de bovină este concepută să se realizeze în cea mai mare parte, în sistem intensiv

în unități de peste 2500 locuri, pe serie, în care se vor aflui animalele disponibile pentru îngrășare, la o vîrstă cît mai mică, din toate sectoarele agriculturii, acordîndu-se o deosebită atenție preluării disponibilului de vițe de la gospodăriile populației. Capacitatea îngrășătoriilor va crește cu 190 mii locuri, iar greutatea de livrare va depăși 400 kg.

Pentru creșterea potențialului productiv al animalelor se va trece la specializarea unor unități în lucrări de selecție și testare și la organizarea unitară pe întreaga agricultură a însămînțărilor artificiale; în scopul ameliorării raselor se vor organiza ferme de creștere a vițelilor care vor prelua spre creștere întregul disponibil de vițele oferit de gospodăriile populației.

Creșterea porcilor va asigura dublarea producției de carne de porc în condițiile creșterii efectivelor cu 147%. Numărul total de porcine, va fi, la finele anului 1980, de 13 milioane capete. Dintre acestea, peste 8 milioane se vor crește în unitățile cu flux de producție industrial, amplasate îndeosebi în zonele producătoare de cereale. În actualul cincinal se vor construi — la porcine — 2293 mii locuri noi, din care 1543 mii locuri în agricultura cooperatistă.

Sectorul industrial va susține producerea de purce pentru gospodăriile populației în cadrul unor acțiuni de selecție și de hibridare, în așa fel încît toate unitățile să fie asigurate cu material de îngrășare capabil să realizeze sporuri mari de creștere și un consum redus de furaje pe kilogram spor.

În ce privește ovinele și caprinele, specii la care s-a înregistrat în cincinalul anterior o stagnare a creșterii efectivelor, se vor lua măsuri pentru sporirea acestora, în așa fel încît la finele anului 1980 să deținem pe total sectoare un efectiv total de circa 20000 mii ovine și caprine. Pentru realizarea acestei creșteri — condiție a realizării producțiilor de lînă și lapte — programul prevede adoptarea de măsuri pentru mărirea efectivelor de oi-mată în toate zonele și unitățile cu resurse de masă verde din pajști naturale sau cu cantități mari de subproduse vegetale rezultate din cultura de cîmp și organizarea unor crescătorii pentru tineretul femel de reproducție, în care se vor aflui mielulele din unitățile cu efective excedentare și plusul de mielule oferit de gospodăriile populației.

Sporirea producției de carne se va realiza și pe calea creșterii greutatei medii de livrare. Într-o perioadă de 2—3 ani se va trece la livrarea ovinelor de carne la vîrsta de peste 1 an, după o tundere normală, ceea ce va influența favorabil producția de lînă obținută anual. Îngrășarea ovinelor se va realiza în unități specializate, de tipul celor existente. În acest scop se vor construi adăposturi noi cu o capacitate de aproximativ 1275 mii locuri. Pentru ameliorarea genetică a efectivelor se va organiza producerea de berbeci amelioratori la nivelul acoperirii cerințelor pe întreaga țară, prin mărirea numărului de ferme de elită la întreprinderile agricole de stat și în cooperativele agricole de producție, în paralel cu constituirea unor nuclee cu ovine de elită de către îngrășătoriile asociațiilor economice intercooperatiste.

Saldiri cantitative și calitative

INSCRIINDU-SE în contextul gene-

ral al dezvoltării dinamice și echilibrate a economiei naționale, industria alimentară va cunoaște, în perioada 1976—1980, un avânt deosebit.

Programul unitar de dezvoltare a industriei alimentare porneste de la necesitatea asigurării unui volum sportiv de produse alimentare de calitate și într-o gamă sortimentală menită să satisfacă nevoile și cerințele tuturor categoriilor de consumatori. În actualul cincinal, producția acestor bunuri și livrările de mărfuri la fondul pieței vor înregistra, comparativ cu perioada anterioară, creșteri importante.

Devarsarea ritmului de creștere a valorii producției globale de către valoarea marfurilor livrate la fondul pieței (în %):

1970	1975	1980
137	192	297

Valoarea marfurilor livrate la fondul pieței

142	220	324
-----	-----	-----

Având în vedere resursele de materii prime rezultate din programele elaborate pentru dezvoltarea agriculturii, se va asigura creșterea cu precădere a subramurilor industriale alimentare producătoare de alimente de mentare (tabelul nr. 2).

Producția și livrările alimentelor de bază, în anul 1980, față de realizările din anul 1975 (în procente).

Carne (total)	206
Preparate din carne	159
Lapte de consum	182
Produse lactate	175
Brânzeturi	175
Unt	173
Peste	259
Conserva și semi-conserva de pește	250
Zahăr	220
Produse zaharoase	177
Ulei comestibil	194

Realizarea acestor prevederi va asigura îmbunătățirea alimentării populației, astfel încât, la nivelul anului 1980, aportul proteic și energetic al rației alimentare zilnice va prezenta saldiri calitative, prin creșterea consumului de proteine de origine animală în defavoarea celor de origine vegetală, prin scăderea ponderii glucidelor (din cereale etc. (tabelul nr. 3).

Modificări în structura rației zilnice

Calorii — total	nr. 3 100	3 350	108
din care: — de origine animală	60	76	127
Proteine — total	50	60	120
din care: — de origine animală	40	52	130
Lipide — total	75	75	100
din care: — vegetale	50	50	100
Glucide — total	420	480	114
din cereale	78	68	87

Investițiile și cadrele — factori ai accelerării creșterii

PREVEDERILE din programul de dezvoltare a creșterii animalelor pe perioada 1976—1980 sînt susținute de alocarea de către stat a unor importante fonduri de investiții. Pe durata actualului cincinal se alocă zoo tehnicei de 27 617 milioane lei, din care pentru agricultură de stat 14 691 milioane lei.

Investițiile sînt destinate construirii nărilor fermelor existente, dotării cu mașini și instalații care să asigure mecanizarea lucrărilor din adăposturi, reabilitarea și administrarea furajelor, ameliorării pașjilor nărilor, dezvoltării producției de nări combinate, procurării de animale necesare pentru lucrările de ameliorare, dezvoltarea produselor prin exinderea creșterii și altor specii de pasări cum sînt: găște, curcile, rațele, potirni-chile și altele.

Programul de dezvoltare a creșterii animalelor pe perioada 1976—1980 acordă atenție și celorlalte specii cu importanță pentru economia națională, existînd prevederi speciale pentru dezvoltarea sericulturii, apiculturii, creșterii animalelor de blană și creșterii cabalinelor. Producția de mîiere urmăzătoare să crească cu 163,3%, iar producția de gogoși de mătase de aproape 10 ori; anual se vor produce 50 000 blănițe de nucă, 32 000 de nutri și 5 000 de vulpi. Efectivul de cabaline va crește la 700 mii capete. În perioada 1976—1980 se prevedea creșteri importante de efective de animale în gospodăria populației: numai bovinelor va crește cu peste 600 mii capete, al porcinelor cu peste 2 000 mii capete, al ovinelor cu circa 3 000 mii capete. Se va dezvolta, de asemenea, creșterea speciilor cu mai mică importanță economică.

Pentru realizarea dezvoltării creșterii animalelor în gospodăria populației staturii va acorda sprijin privind asigurarea de purce și pui, reproducători din speciile taurine, bubaline, porcine, ovine și caprine, furaje de volum pe pașji și în culturi duble, asistența zooveterinară, prime și avantaje contractuale pentru producția valorificată la fondul de stat.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației, carea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Investițiile și cadrele — factori ai accelerării creșterii

PREVEDERILE din programul de dezvoltare a creșterii animalelor pe perioada 1976—1980 sînt susținute de alocarea de către stat a unor importante fonduri de investiții. Pe durata actualului cincinal se alocă zoo tehnicei de 27 617 milioane lei, din care pentru agricultură de stat 14 691 milioane lei.

Investițiile sînt destinate construirii nărilor fermelor existente, dotării cu mașini și instalații care să asigure mecanizarea lucrărilor din adăposturi, reabilitarea și administrarea furajelor, ameliorării pașjilor nărilor, dezvoltării producției de nări combinate, procurării de animale necesare pentru lucrările de ameliorare, dezvoltarea produselor prin exinderea creșterii și altor specii de pasări cum sînt: găște, curcile, rațele, potirni-chile și altele.

Programul de dezvoltare a creșterii animalelor pe perioada 1976—1980 acordă atenție și celorlalte specii cu importanță pentru economia națională, existînd prevederi speciale pentru dezvoltarea sericulturii, apiculturii, creșterii animalelor de blană și creșterii cabalinelor. Producția de mîiere urmăzătoare să crească cu 163,3%, iar producția de gogoși de mătase de aproape 10 ori; anual se vor produce 50 000 blănițe de nucă, 32 000 de nutri și 5 000 de vulpi. Efectivul de cabaline va crește la 700 mii capete. În perioada 1976—1980 se prevedea creșteri importante de efective de animale în gospodăria populației: numai bovinelor va crește cu peste 600 mii capete, al porcinelor cu peste 2 000 mii capete, al ovinelor cu circa 3 000 mii capete. Se va dezvolta, de asemenea, creșterea speciilor cu mai mică importanță economică.

Pentru realizarea dezvoltării creșterii animalelor în gospodăria populației staturii va acorda sprijin privind asigurarea de purce și pui, reproducători din speciile taurine, bubaline, porcine, ovine și caprine, furaje de volum pe pașji și în culturi duble, asistența zooveterinară, prime și avantaje contractuale pentru producția valorificată la fondul de stat.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Investițiile și cadrele — factori ai accelerării creșterii

PREVEDERILE din programul de dezvoltare a creșterii animalelor pe perioada 1976—1980 sînt susținute de alocarea de către stat a unor importante fonduri de investiții. Pe durata actualului cincinal se alocă zoo tehnicei de 27 617 milioane lei, din care pentru agricultură de stat 14 691 milioane lei.

Investițiile sînt destinate construirii nărilor fermelor existente, dotării cu mașini și instalații care să asigure mecanizarea lucrărilor din adăposturi, reabilitarea și administrarea furajelor, ameliorării pașjilor nărilor, dezvoltării producției de nări combinate, procurării de animale necesare pentru lucrările de ameliorare, dezvoltarea produselor prin exinderea creșterii și altor specii de pasări cum sînt: găște, curcile, rațele, potirni-chile și altele.

Programul de dezvoltare a creșterii animalelor pe perioada 1976—1980 acordă atenție și celorlalte specii cu importanță pentru economia națională, existînd prevederi speciale pentru dezvoltarea sericulturii, apiculturii, creșterii animalelor de blană și creșterii cabalinelor. Producția de mîiere urmăzătoare să crească cu 163,3%, iar producția de gogoși de mătase de aproape 10 ori; anual se vor produce 50 000 blănițe de nucă, 32 000 de nutri și 5 000 de vulpi. Efectivul de cabaline va crește la 700 mii capete. În perioada 1976—1980 se prevedea creșteri importante de efective de animale în gospodăria populației: numai bovinelor va crește cu peste 600 mii capete, al porcinelor cu peste 2 000 mii capete, al ovinelor cu circa 3 000 mii capete. Se va dezvolta, de asemenea, creșterea speciilor cu mai mică importanță economică.

Pentru realizarea dezvoltării creșterii animalelor în gospodăria populației staturii va acorda sprijin privind asigurarea de purce și pui, reproducători din speciile taurine, bubaline, porcine, ovine și caprine, furaje de volum pe pașji și în culturi duble, asistența zooveterinară, prime și avantaje contractuale pentru producția valorificată la fondul de stat.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

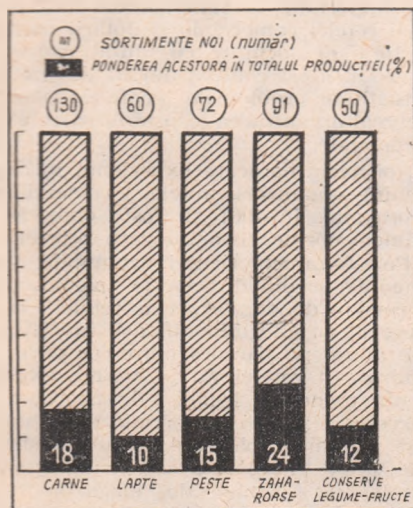
Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Programul de dezvoltare în acest fel la sporirea producției animale, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Potrivit programului unitar de dezvoltare teritorială a industriei alimentare, se urmărește crearea de capacități industriale în centrele de consum, pentru satisfacerea cerințelor locale de mărfuri alimentare de consum zilnic și în stare proaspătă, cum sînt: pâinea și specialitățile de panificație, laptele de consum și produsele lactate proaspete, carnea și preparatele din carne. De asemenea, pentru asigurarea unui consum cît mai uniform — pe toată durata anului — la unele produse alimentare ca: fructe și legume proaspete, carne, unt, pește, programul prevede dezvoltarea capacităților de antrepoziție frigorifică cu un volum de peste 130 mii mc, de care vor beneficia aproape toate județele țării, în special cele deficitare. În acest fel, dotarea frigorifică la 1 000 de locuitori se va dubla în 1980 față de 1975.

În 1980, peste 50 la sută produse noi

PE LINGĂ sporirea cantităților de produse se prevede și o diversificare accentuată a întregii producții de bunuri alimentare, în concordanță cu cerințele unei alimentații moderne și cu tradițiile de consum din țara noastră. În acest cîncinal se vor introduce în fabricație peste 400 de noi produse și sortimente, cu precădere în: industria cîrnii, laptelui, produselor zaharoase, peștelui, conservelor de legume și fructe etc. (vezi graficul).



Produse noi și ponderea valorii acestora în totalul producției (la nivelul anului 1980)

Pe ansamblul industriei alimentare, ponderea valorii produselor noi și re-proiectate va reprezenta — la nivelul anului 1980 — peste 15% din totalul producției. De remarcă este faptul că acest volum, împreună cu cel al noilor sortimente introduse în fabricație în cîncinalul trecut, va deține în 1980 peste 50% din valoarea producției. Diversificarea accentuată va răspunde și unor deșiderate mai vechi, privind ușurarea muncii casnice, creșterea gamei sortimentale a produselor dietetice și pentru copii etc.

În industria cîrnii se vor extinde producția și gama sortimentală de semiconserve, supe conservate, preparate proaspete, fabricarea de pateuri, ha-

șeuri, de conserve mixte de carne cu adaosuri de legume, ciuperci etc.

O dezvoltare accentuată va cunoaște producția de preparate și semipreparate culinare, care va crește de 3,5 ori în 1980 față de 1975, prin producerea unei game diversificate de ciorbe și supe, sosuri și creme, mîncăruri gătite, fripturi, produse din carne tocată etc. Ca o necesitate impusă de cererile mereu crescînde ale populației, se va extinde gama sortimentală a salamurilor crude-uscate, a căror producție va crește în 1980 de 10 ori față de 1975.

În industria laptelui se vor introduce în fabricație circa 60 de sortimente noi, cu precădere la laptele de consum și produsele lactate proaspete și la brînzeturile. Astfel, la laptele de consum se vor produce — pentru copii — sortimente de lapte hiperproteic concentrat și cu adaosuri (care va deține, la nivelul anului 1980, 26% din producția totală).

Se va dezvolta producția de băuturi dietetice răcoritoare nealcoolice pe bază de lapte, zer, zară și înghețată, simple și cu adaosuri de arome naturale.

În industria peștelui se vor produce mai mult de 70 de sortimente noi de conserve și semiconserve de pește, după gustul și tradițiile de consum din țara noastră și în concordanță cu necesitățile de valorificare judicioasă a peștelui; peștele indigen va fi destinat cu prioritate pentru consum ca atare, sub formă proaspătă.

Se vor diversifica produsele zaharoase, prin realizarea de peste 90 sortimente noi; practic, în această subramură gama sortimentală se va reînnoi, utilizîndu-se în mai mare măsură unele resurse interne de materii prime.

În industria conservelor de legume și fructe se vor introduce în fabricație 50 de sortimente noi, orientate cu prioritate spre producția de salate, piureuri, garnituri pentru mîncăruri, semipreparate și preparate congelate, sosuri condimentate etc.

Un accent deosebit se va pune pe extinderea producției de **sucuri naturale și băuturi răcoritoare** pe bază de extracte indigene, sucuri naturale din fructe de grădină și de pădure, arome din plante naturale etc., numărul sortimentelor noi ridicîndu-se la 38—40.

Calitatea produselor, un parametru de bază

CONCOMITENT cu măsurile prevăzute pentru diversificarea producției se preconizează îmbunătățirea calității sale prin creșterea valorii nutritive, a stabilității și conservabilității produselor, care prin asigurarea unor caracteristici și calități gustative corespunzătoare tradițiilor de consum din țara noastră.

Astfel, în industria preparatelor din carne se va urmări cu prioritate asigurarea unor proporții raționale între proteine, grăsimi și apă: se vor aplica unele tratamente de afumare și condiționare ce vor diferenția și individualiza produsele, respectînd tradițiile și specificul local de consum.

La produsele lactate se va pune un accent deosebit pe îmbogățirea conținutului acestora în proteine, prin înglobarea de proteine serice în brînzeturile, ridicarea conținutului în grăsimi la laptele de consum, brînzeturile etc.

Se vor produce — pentru copii — produse mai puțin condimentate, cu grăsimi vegetale, în locul grăsimilor animale, produse înglobînd albumină, adaosuri de vitamine, arome, principii alimentare nutritive, hidrați de carbon etc.

Pe linia ridicării stabilității și conservabilității produselor se vor lua măsuri de îmbunătățire a formulelor de pasteurizare și sterilizare a conservelor și semiconservelor de carne, pește, legume și fructe etc., mărîndu-se termenele de garanție.

În industria berii se va trece la pasteurizarea berii imbuteliate, care la nivelul anului 1980 va reprezenta peste 20% din producția totală de bere.

În industria panificației, a pastelor făinoase și biscuiților se vor utiliza noi tipuri de făină superioară, bogată în gluten și uniforme calitativ, prin stabilirea unor norme tehnice de amestec și prelucrare a grîului.

Se va mări gradul de preambalare și ambalarea totală a unor produse (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4

Creșterea ponderii produselor preambalate în actualul cîncinal (în procente din total)

	1975	1980
Carne	23	46
Lapte de consum	30	95
Ulei imbuteliat	64	87
Bere imbuteliată	73	77
Vin de consum	86	90
Brînzeturi	4,6	10
Produse zaharoase	78	97

Ambalarea produselor constituie nu numai un mijloc de prezentare atractivă și civilizată, ci și de conservare și păstrare a calității și integrității inițiale ale produselor. Din acest punct de vedere, ca și din considerente igienico-sanitare, ambalarea produselor alimentare va sta mai mult decît pînă acum, în atenția lucrătorilor acestui important sector de activitate. Respectarea și îmbunătățirea rețetelor de fabricație, a normelor și normativelor de calitate, a condițiilor igienico-sanitare de producție, de depozitare și transport constituie factori determinanți în ridicarea calității producției pe o treaptă superioară, cărora li se acordă toată atenția cuvenită. Dealtfel, Legea producției bunurilor alimentare stabilește concret parametrii în care trebuie să se înscrie afit industria alimentară, cît și ceilalți factori care concură la producerea de bunuri alimentare.

Îndeplinirea noilor sarcini încredințate reprezintă, pentru lucrătorii din industria alimentară, o îndatorire cetățenească de prim ordin; ea trebuie să asigure mai buna valorificare a materiilor prime agroalimentare, realizarea unor produse care, îmbinînd în alimentație tradiția cu modernul și cu raționalul, să satisfacă pe deplin cerințele consumatorilor.

ing. Petre SIRBU

din Departamentul Industriei Alimentare

DEZBATERE „R. E.“

EXTINDEREA REȚELEI COMERCIALE (III)

CONTINUĂM publicarea opiniilor exprimate în cadrul dezbaterilor privind dezvoltarea rețelei comerciale urbane, organizată de „Revista economică” și Catedra de marketing din cadrul Academiei de studii economice — București. (Partea I-a a apărut în nr. 20/1976 al revistei).

Echipele corelate cu funcțiile zonelor

Florin Marinescu, economist, Institutul de studii și proiectări pentru comerț: — S-a pus aici problema mobilității populației pe teritoriul orașului și a atracției comerciale, elemente care dacă nu ar fi luate în considerație la dimensionarea rețelei ar duce la erori cu urmări sociale puternice.

S-a făcut afirmația că atracția comercială a unei zone sau alteia (zone urbane) este invers proporțională cu gradul de echipare al zonelor existente și direct proporțională cu gradul de echipare al zonelor receptive.

Personal consider că la dimensionarea rețelei de comerț și îndeosebi la distribuirea sa pe teritoriu nu pot fi neglijate aceste aspecte, cu următoarele precizări:

Mobilitatea comercială a populației pe teritoriul unui oraș este determinată de un complex de factori generați de relația rezidență-loc de muncă, echilibrul comercial între zona centrală, tradiție, centru comercial principal și zonele extracentrale, în special rezidențiale, funcțiile zonei centrale și în special amploarea funcției sale de contact social, calitatea și proporția rețelei comerciale etc.

Această mobilitate — îndeosebi pentru mărfuri de consum curent de masă — poate fi măsurată cantitativ și poate fi influențată printr-o politică comercială activă.

Atracția comercială a unei zone sau alteia, inclusiv a zonei centrale a unei aglomerații urbane sau a oricărei alte zone orășenești, se datorește unui complex de factori și cantitativi și mai ales calitativi, care decurg din tradițiile de cumpărare ale populației, din complexitatea funcțiilor unei zone sau alteia etc.

Cercetările motivaționale pe care le desfășoară, în cadrul proiectelor de sistematizări comerciale, institutul

IPROCUM, își propun să identifice și să măsoare amploarea acestor factori și numai în funcție de această amploare să localizeze pe teritoriu echiparea comercială, inclusiv să remodeleze echipamentul comercial existent pentru a răspunde mai bine motivelor de atracție, funcțiilor zonelor respective.

În același timp, n-aș fi chiar așa de categoric în legătură cu descreșterea presiunii populației din zonele extraurbane, din mediul rural, asupra rețelei comerciale urbane. Intensificarea schimbului de activități, funcțiile economice și social-administrative ale orașului, modernizarea transporturilor etc. sînt tot alți factori care alimentează presiunea asupra orașului. La aceasta trebuie să avem în vedere și profunde schimbări produse în modul de viață al țaranului, inclusiv în structura consumurilor și în gradul de exigență. În multe privințe orașul răspunde mai bine acestor pretenții și, ca atare, rămîne în continuare un pol de atracție comercială important pentru populația din mediul rural învecinat.

Studii făcute de IPROCUM, în orașe ca Sf. Gheorghe, Tg. Mureș, Bacău, Zalău, confirmă faptul că proporția populației extraurbane în totalul cumpărărilor de mărfuri este consistentă și nu poate fi neglijată la dimensionarea activității de comerț și, respectiv, la dimensionarea și localizarea echipamentului comercial.

Totodată, dacă luăm în discuție această problemă, adică cererea de mărfuri și servicii a populației nonrezidente, nu putem omite și un alt aspect care capătă amploare. Intensificarea ritmului vieții economice, multiplicarea funcțiilor orașelor, inclusiv amploarea mișcării turistice interne și internaționale, determină o mobilitate crescîndă a populației, astfel că orașele a căror funcție economică, inclusiv turistică, este bine precizată trebuie să răspundă și acestui segment al cererii. De aceea, nu cred că dimensionarea rețelei de comerț și servicii, inclusiv servicii turistice și hoteliere, poate face abstracție de participarea populației atrase și de presiunea pe care aceasta o exercită asupra echipamentului urban.

Un alt aspect asupra căruia aș vrea să mă opresc îl constituie comerțul stradal, o problemă deosebit de importantă prin amploarea pe care o capătă, prin funcțiile sale social-economice și prin implicațiile sale, dacă vreți, asupra peisajului urban, asupra străzii.

Consider că ar fi necesară precizarea cel puțin a aspectelor principale privind rolul și funcțiile comerțului stradal, inclusiv a cadrului material de desfășurare și dezvoltare. O anumită concepție de organizare și desfășurare a comerțului stradal poate avea un efect salutar asupra străzii și în general a peisajului urban, cu efecte economice corespunzătoare, în timp ce într-un caz invers, comerțul de stradă poate dăuna imaginii străzii.

N-ar fi lipsită de interes luarea în discuție a perspectivelor legate de arterele comerciale pietonale, a revitalizării vechilor pasaje comerciale, a comerțului în pasajele subterane pentru pietoni. Cred că institutele de proiectări și în primul rînd Institutul de studii și proiectări pentru comerț, institutul „Proiect” — București, trebuie să analizeze cu mai multă atenție aceste aspecte ale dezvoltării comerțului stradal și să propună soluții corespunzătoare care să respecte și interesele comerțului, dar și exigențele legate de estetica străzii.

Marketingul în studierea gravitației cererii

Dr. Gh. Teodorescu, prof. asociat, Academia Șt. Gheorghiu: — Programul partidului subliniază că în sistematizarea localităților urbane și rurale un rol important trebuie acordat dezvoltării rețelei comerciale și dotării noilor cartiere de locuințe cu unități comerciale. În acest context devin de mare actualitate problemele legate de planificarea, organizarea și profilarea rețelei comerciale.

Noi avem oarecare experiență în domeniul organizării rețelei comerciale a orașului. În 1961 au fost elaborate primele norme de organizare a rețelei.

Pe baza experienței acumulate, a orientărilor din directivele partidului, normele de organizare a rețelei comerciale au suferit modificări. Modificările aduse pe parcurs normelor de organizare a rețelei au în vedere experiența mondială legată de abordarea dezvoltării rețelei comerciale pe suprafețe mai mari, păstrînd echilibrul specializare — despecializare al unităților, amplasarea rețelei de magazine în funcție de cerințele și tradițiile locale.

Una dintre problemele importante ale dimensionării și amplasării rețelei comerciale și de servicii o constituie determinarea gradului de gravitație a populației către diferite centre comerciale și mari magazine universale, avînd în vedere atracția exercitată de acestea. Actualele norme de organizare au stabilit suprafața comercială la mia de locuitori și desfacerea pe mp, fără a lua în considerație sau a indica metode de determinare a gravitației populației din localitățile limitrofe (exemplu: legea gravitației populației, formulată de Reilly și Converse). Pentru București, spre exemplu — potrivit calculelor făcute de Institutul de cercetări comerciale — gravitația se întinde pînă la Titu, Ploiești, Giurgiu și Urziceni.

O altă problemă importantă pe care aș dori să o subliniez este aceea a sor-

timentului de produse care să facă obiectul unor dotări comerciale din noile centre. În rezolvarea acestei probleme deosebit de importante pentru adaptarea ofertei la structura cererii va trebui să se facă apel la ajutorul cercetărilor de marketing. Este cunoscut faptul că atunci când s-au proiectat magazinele noilor centre, nu s-au putut avea în vedere structura populației, obiceiurile de cumpărare. Astfel că numai după popularea noilor cartiere se pot face analize de segmentare și tipologia cererii; pe această bază se pot face corecturile respective, importante atât pentru populație cât și pentru comerț.

Priorități în alimentația publică

I. Păunescu, conf. univ. Economia și conducerea unităților comerciale A.S.E.: — Activitatea de alimentație publică, potrivit programului aprobat de către conducerea superioară, va trebui orientată în direcția diversificării continue a rețelei de unități prin înființarea unor tipuri de unități cu un pronunțat caracter culinar, care să contribuie la sporirea într-un ritm susținut a volumului de preparate culinare, la ușurarea muncii casnice a femeilor. Diversificarea rețelei de alimentație publică se va putea înfăptui și prin măsurile de reprofilare a unor unități (bufete), în tipuri de unități, a căror activitate principală să fie axată pe prepararea culinară. Ceea ce merită să fie subliniat în mod deosebit este faptul că trebuie create condiții pentru asigurarea unui consum rațional, bazat pe criteriile științifice, ceea ce necesită perfecționarea continuă a activității de alimentație publică și nu numai a acesteia.

Avându-se în vedere rolul economic-social crescând al alimentației publice în țara noastră, merită să fie evidențiate unele aspecte.

După unele calcule estimative, numărul mediu de consumatori la o unitate de alimentație publică este încă ridicat, nefăcând condițiile asigurării unei serviri corespunzătoare. Numărul mediu de locuitori la o unitate de alimentație publică, examinat în profil județean, oscilează între 784 și 1627, iar numărul județelor, inclusiv municipiul București, care depășesc media pe țară (1230) este de 20, respectiv 50% — Bistrița-Năsăud, Brăila, Prahova, Satu Mare, Mehedinți, Dimbovița, Neamț, Bacău, Olt, municipiul București, Botoșani, Gorj, Buzău, Vaslui, Teleorman, Galați, Vrancea, Ilfov, Iași, Dolj. O asemenea stare de lucruri atestă o anumită ordine de prioritate cu privire la dezvoltarea rețelei de alimentație publică.

Pe ansamblu, este necesară sporirea numărului de unități, în al căror profil să predomine prepararea culinară (unități „Gospodina“, unități lacto-vegetariene, cantine-restaurant, bucătării de bloc etc.). Pentru impulsivizarea dezvoltării unei asemenea rețele de unități, este indicat ca statistica să evidențieze distinct structura unităților de

alimentație publică, aceasta permițând o mai bună urmărire în dinamică, și luarea măsurilor care se impun.

Sporirea și diversificarea rețelei de alimentație publică, în concordanță cu cerințele tuturor categoriilor de consumatori necesită, între altele, redarea activității de alimentație publică a tuturor spațiilor folosite altădată în acest scop, valorificarea în mod judicios a unor incinte din întreprinderi și instituții.

O rețea cât mai funcțională de alimentație publică presupune o individualizare a unităților, prin sortimentele de preparate culinare, prin calitatea și gama sortimentală a acestora. În acest context, se amplifică cadrul de emulație între lucrătorii din unitățile de alimentație publică, iar consumatorii au largi posibilități de a alege preparatele pe care le preferă, în condițiile unei ambianțe plăcute.

Considerente ale opțiunii specializare-despecializare

Dr. Vasile Mircioiu, prodecan, Facultatea de comerț A.S.E. — În România au fost făcute eforturi însemnate pe linia dezvoltării rețelei comerciale, materializate în construirea unor magazine spațioase, rațional amplasate, corespunzător utilitate și mobilate și în care se practică forme avansate de servire a populației. Astfel, din numărul total al unităților din comerțul cu amănuntul, circa 18%, dispunând de o suprafață comercială utilă de peste 1,5 milioane mp peste 25% din suprafața totală a comerțului socialist este amenajată în localități construite după anul 1959. De asemenea suprafața medie pe o unitate comercială a ajuns la circa 100 mp, față de 51 mp, cit era în 1960.

Suplețea cu care se poate răspunde noilor cerințe ale populației, ambianța ce trebuie asigurată pot fi rezolvate numai printr-o bună orientare a rețelei comerciale, prin atenția acordată dimensionării, amplasării și profilării cât mai corespunzătoare a noilor construc-

ții destinate comerțului, modernizării și diversificării rețelei existente, promovării continue a noi forme de vânzare.

O primă caracteristică în evoluția contemporană a comerțului cu amănuntul o constituie „despecializarea“, manifestată prin slăbirea tradiționalei linii de demarcație între diferitele ramuri de comerț. Ea își găsește explicația, pe de o parte, în comoditatea de a face toate cumpărăturile în același loc, iar pe de altă parte, în inovațiile tehnice intervenite, ce au dus la centralizarea producției (mari abatoare cu tranșarea și semiprepararea cărnii, fabricarea în mari unități a pâinii, prepararea și ambalarea fructelor și legumelor în mari centre de producție). De pildă, în cazul aprovizionării la magazine alimentare despecializate (generale cu autoservire) timpul cheltuit de populație este cu peste 53% mai redus decât suma timpului cheltuit în rețeaua de magazine specializate. Paralel, amplul program de dezvoltare în actualul cincinal a rețelei de magazine universale și generale nealimentare în centrele urbane importante va permite ca în următorii ani să se încheie, în linii mari, acțiunea de echipare cu asemenea unități comerciale-pivot a tuturor reședințelor de județ și a principalelor orașe din țară.

Creșterea continuă a puterii de cumpărare a populației face să asistăm însă și la o migrație inversă a cererii. Astăzi, consumatorul — mai exigent, mai informat — solicită articole originale și de bun gust. Acest segment al cererii poate fi acoperit de magazinele gen „boutique“, care să ofere un sortiment adinc diversificat. Crearea unui anumit trafic de vizitatori ai acestui tip de magazine poate fi rezolvată prin amplasarea lor în imediata apropiere a centrelor comerciale sau a unor mari magazine universale.

Marile magazine, în măsura în care oferă în raioanele lor sortimente variate și magazinele specializate, în măsura în care asigură plusul de calitate, varietate, ambianță și îndeosebi servicii suplimentare, sînt cele care răspund cel mai bine nevoilor populației.

Unele idei desprinse din dezbateri

- **Concepția dezvoltării în trepte a rețelei comerciale** — centrul complexului de locuințe, centrul cartierului și de-a lungul arterelor principale de circulație ale orașelor — va contribui la diminuarea gravitației cererii spre centrul civic, reducându-se corespunzător timpul cheltuit de populație pentru cumpărături.

- **Dezvoltarea funcției comerciale a localităților trebuie realizată corelat cu celelalte funcții ale localităților, definite prin profilarea lor social-economică.**

- **În fundamentarea aspectelor de amplasare, profilare, a raportului optim specializare-despecializare, o condiție a succesului este cunoașterea specificului cererii populației locale.**

- **În noile centre urbane se vor înregistra, în perioada următoare, modele de consum deosebit de dinamice, fapt ce impune abordarea de perspectivă a soluțiilor**

lor constructive, de natură să reziste impactului viitorului.

- **Numai după popularea noilor cartiere se pot face analize de segmentare și tipologia cererii, care să indice cea mai adecvată profilare, eventual reprofilare a rețelei comerciale.**

- **Proporția populației extraurbane în totalul cumpărătorilor este suficient de mare pentru a justifica luarea ei în considerație la dimensionarea rețelei comerciale urbane.**

- **În alimentația publică este necesară sporirea numărului de unități în al căror profil să predomine preparatele culinare.**

- **Dezvoltarea comerțului trebuie să se integreze în principiile generale ale sistematizării, astfel încât să asigure unitatea de concepție și execuție, armonia peisajului urban.**

Dezbateri consemnate de
Ioan GEORGESCU

PRESTĂRILE DE SERVICII

- Cum trebuie dimensionată și amplasată rețeaua teritorială ?
- Relația ofertă de mărfuri — ofertă de servicii ● O determinantă a cererii: raportul dintre prețul unui produs și tariful pentru repararea lui
- Flexibilitatea tarifelor ca stimulent al cererii

„Programul de dezvoltare a prestărilor de servicii către populație în perioada 1976—1980”, aprobat la ședința comună a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a Biroului Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și a Consiliului de Miniștri din 17 martie a. c., pune în fața organizațiilor, departamentelor și unităților de specialitate, sarcini deosebit de importante, menite să asigure o îmbunătățire considerabilă a servicii cetățenilor de la orașe și sate. De pildă, cooperarea meșteșugărească — principalul furnizor de servicii din economie — urmează ca în decursul acestui cincinal să sporească aproape la dublu volumul acestei activități. O creștere însemnată se va înregistra și în rețeaua cooperăției de consum etc.

Dimensionarea ofertei și a rețelei de servicii corespunzător cererii, stimularea acesteia prin diversificarea și îmbunătățirea calitativă a serviciilor oferite, amplasarea, dotarea și încadrarea unităților de servicii la nivelul necesarului impun o analiză atentă, bazată pe metode științifice, a caracteristicilor pieței în acest domeniu.

Autorul articolului de mai jos, doctor în economie, prezintă aspecte particulare din acest punct de vedere ale problemei tratate în nr. 7/1976 al revistei noastre.

Pentru asigurarea corelațiilor optime între cererea și oferta de servicii trebuie studiate nu numai legitățile și modul de manifestare a cererii, ci și modul de exprimare și componentele ofertei de servicii.

Oferta de servicii este exprimată prin capacitatea organizatorică a rețelei de prestări de servicii de a satisface, în anumite termene și condiții de calitate și preț, cerințele populației. Ea reprezintă, așadar, un element potențial, aflat într-o stare de așteptare activă, capabil de a produce în orice moment un volum de servicii într-o structură corespunzătoare cerințelor populației. Caracterul activ îi este conferit de faptul că ea nu trebuie să adopte o poziție indiferență față de cerere, de nevoia socială, ci trebuie să o creeze, să o stimuleze.

Specializarea forței de muncă și a bazei materiale

Dacă oferta de mărfuri apare pe piață sub forma unor bunuri materiale, oferta de servicii se manifestă descompusă în cele trei elemente de bază: forța de muncă, mijloacele de muncă (clădiri, mașini, instalații) cu ajutorul cărora se creează serviciul, materiile prime și materialele utilizate în procesul de producție al serviciilor. Adapta-

rea structurii calitative a ofertei la structura cererii de servicii se poate înfăptui acționându-se asupra unuia sau mai multora din aceste componente. Spre exemplu, diferențierea calitativă a ofertei de transport pe calea ferată se realizează prin acționarea asupra mijloacelor de muncă (respectiv prin împărțirea vagoanelor de călători pe regimuri de viteză și, în cadrul acestora, pe clase), în timp ce diferențierea calitativă a unor servicii de lucrări și confecții se poate obține în principal pe seama gradului de calificare a forței de muncă și a înzestrării acesteia cu mijloace de muncă, precum și prin diferențierea calitativă a materiilor prime folosite.

Rezultă deci că nu este suficientă analiza globală a ofertei de servicii, prospectarea pieței trebuind să înglobeze și structura costurilor acesteia (datorită și faptului că deseori, procesul de producție al serviciului are loc, de regulă, concomitent cu procesul de consum al acestuia) și să permită luarea unor decizii privind diferențierea ofertei prin acționarea nu numai asupra nivelului global al tarifului, ci și prin modificarea calității unuia sau altuia dintre cele trei elemente constitutive, respectiv prin modificarea parțială a costurilor.

În același timp, este evident faptul că în cazul ofertei de servicii asistăm la o adâncire a specializării atât a forței de muncă, dar și a bazei materiale, în ansamblu. Forța de muncă nu numai

realizează distribuția serviciilor, ci trebuie să le și creeze, lucrătorul însuși fiind integrat în capacitatea organizatorică a rețelei de prestări de servicii de a satisface cerințele populației. Spre deosebire de vânzătorul din comerț, a cărui calificare profesională are două componente de bază — arta de a distribui produsul și merceologia produsului, lucrătorul din unitatea de servicii trebuie să-și însușească integral și tehnologia executării serviciilor, element principal (iar în unele cazuri chiar singurul) care conferă rețelei de servicii posibilitatea de a produce efecte utile.

Această trăsătură specifică a forței de muncă ocupată în sfera serviciilor prezintă o importanță deosebită pentru dimensionarea și amplasarea teritorială a rețelei de unități. Asigurarea corelației dintre cerere și ofertă în structura sortimentală și în profilul teritorial impune deseori, din rațiuni de apropiere a ofertei de purtătorii cererii și de evitare a deplasării populației la distanțe mari (este vorba de servicii care admit migrația cererii), organizarea unei rețele de unități dispersate — și, din această cauză, reduse ca dimensiuni — capabile să satisfacă cererea de servicii a populației dintr-o anumită localitate sau zonă.

Este concludentă în această privință dimensiunea medie a ofertei de prestări de servicii, exprimată prin unul din elementele de bază ale acesteia, și anume prin numărul mediu de lucrători pe o unitate în cooperarea meșteșugărească (care are rețeaua amplasată în mediul urban) și cea de consum, (care prestează servicii similare în mediul rural) (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Numărul mediu de lucrători pe unitatea de prestări de servicii

Tipuri de unități	Coop. meșt.	Coop. cons.
Total	8,9	1,7
Confecții	13,1	2,1
Textile, tricotaje	12,8	2,0
Încălțăminte	7,4	1,3
Blănărie, cojocărie	6,3	1,4
Marochinărie	8,2	2,3
Spălătorii, curățătorii	5,8	2,0
Mobilă și alte produse din lemn	10,9	2,0
Reparații radio, TV	3,3	1,1
Ceasornicării-bijuterii	3,4	1,2
Reparații alte obiecte de uz casnic	8,0	1,5
Frizerie-coafură	10,2	1,2
Ateliere foto	3,8	1,2

Volumul ofertei de servicii într-o unitate din mediul urban este de 3—8 ori mai mare decât în unități de același tip din mediul rural, situație determinată în bună măsură de dimensiunea cererii din zona de atracție a unității. Nu dispunem de date, dar se poate afirma că diferențieri există și în privința dimensiunii celorlalte elemente ale ofertei: baza materială și stocurile de materii prime.

O remarcă deosebită trebuie făcută referitor la volumul stocurilor de materii și materiale, în cazul unităților de întreținere și reparare a bunurilor de uz îndelungat. Marea diversitate sortimentală, continuu îmbogățită, a produ-

selor din această categorie, precum și numărul pieselor lor componente impun o analiză atentă a amplasării acestor unități. Alături de calificarea forței de muncă, în cazul acestui gen de servicii, un element de bază al ofertei îl reprezintă stocul de piese de schimb, a cărui mărime este direct proporțională cu gama de produse care se repară de către unitate și cu numărul de piese componente. Desfășurarea unei activități eficiente în acest caz impune **efectuarea de studii prealabile cu privire la gradul de înzestrare a gospodăriilor din zonă cu bunuri de uz îndelungat.**

Dar oferta de servicii apare pe piață nu singură, ci alături de oferta de mărfuri, ca parte componentă a ofertei totale. Ambele au, deci, șansa de a se realiza în măsura în care vor fi capabile să satisfacă tocmai acele cerințe ale populației, care în ierarhia generală a nevoilor se situează în zona solvabilității.

Corelația cu piața mărfurilor

Nivelul veniturilor bănești ale populației, volumul și structura ofertei, nivelul prețurilor și tarifelor și alți factori conduc însă la unele **transferuri ale cererii de servicii în zona mărfurilor și invers.** Aceste mutații sînt posibile și datorită relațiilor de substituție în consum, existente între diferite categorii de mărfuri și servicii — ce pot fi determinate atât de progresul social (spre exemplu, dezvoltarea serviciilor de distribuție a energiei electrice și termice a condus la reducerea vânzării de combustibil), cît și de o structură necorespunzătoare a ofertei (spre exemplu, o structură nesatisfăcătoare a ofertei de confecții redistribuie cererea spre servicii de confecții la comandă).

De asemenea, o influență însemnată asupra transferului cererii o poate avea relația dintre prețul mărfurilor și tariful serviciilor. O relație necorespunzătoare între nivelul tarifelor de reparare și întreținere destinate să prelungească durata de folosire a unor produse și nivelul prețurilor produselor respective poate duce la reducerea cererii de servicii de acest gen și la creșterea cererii pentru produse noi. Considerăm că **relația dintre prețul unui produs și tariful pentru repararea lui trebuie să corespundă următoarei inegalități :**

$$\frac{V}{T} > \frac{v}{t}$$

în care ;

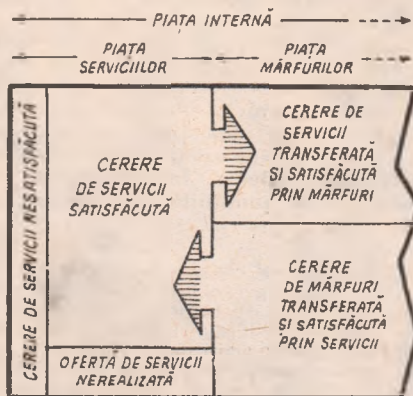
V = valoarea inițială a produsului,
T = perioada de folosire a produsului pînă la prima reparare,
v = valoarea tarifului
t = perioada pentru care se stabi-

lește valoarea de întrebuințare a produsului în urma reparației.

Rezultă, deci, că cererea pentru serviciile de reparații se manifestă numai în situația în care raportul dintre tariful și perioada de restabilire a valorii de întrebuințare a produsului $\left(\frac{v}{t}\right)$ este inferior raportului dintre valoarea inițială a produsului și perioada de folosire a acestuia pînă la prima reparație, adică în situația în care rata anuală de amortizare a costurilor de reparare este mai mică decît rata anuală de amortizare a produsului nou. Fără a absolutiza această relație (cunoscînd că cererea este determinată de un complex de factori), nu poate fi neglijată totuși însemnătatea nivelului tarifelor pentru promovarea serviciilor.

Dar nivelul tarifelor trebuie luat în considerare nu numai în cazul serviciilor aflate în relații de substituție sau de stimulare în consum cu diferite mărfuri. Tarifele, ca și prețurile, influențează în mod direct capacitatea de absorbție a pieței, modificarea acestora reflectîndu-se în schimbarea volumului sau structurii cererii de servicii. O aplicație practică a relației cerere-tarif poate fi constatată în utilizarea de tarife diferențiate pe sezoane pentru servicii turistice, sau pe tranșe de consum și pe sezoane pentru serviciile de distribuție a energiei electrice. **Diferențierea tarifelor pe sezoane ar putea fi folosită ca element de stimulare a consumului de servicii** (și, deci, de folosire în decursul întregului an a capacității de servicii) și în alte domenii : spălătorii și curățătorii, întreținerea locuințelor, închirierea de diferite obiecte etc.

Dimensionarea ofertei de servicii trebuie să țină seama de faptul că piața serviciilor este o componentă a pieței interne, care se află în relații strînse cu piața mărfurilor, influențîndu-se reciproc. Ca element al pieței interne, piața serviciilor poate fi reprezentată grafic ca în figura de mai jos.



Optimizarea relației cerere-ofertă presupune în primul rînd minimizarea volumului cererii de servicii nesatisfă-

cute și îndeosebi a ofertei de servicii nerealizate. Pentru aceasta trebuie să se asigure corelarea volumului și structurii ofertei, cu volumul și structura cererii, ca rezultat a două acțiuni convergente : pe de o parte, să se promoveze acțiuni de influențare a cererii, pentru a determina o apropiere a acesteia (ca volum și structură) de nivelul și structura ofertei ; iar pe de altă parte — și aceasta reprezintă, de fapt, calea principală — să se asigure dimensionarea volumului și structurii ofertei în profil teritorial, în cît mai deplină concordanță cu cerințele populației. **În ultimă instanță, piața este aceea care evidențiază dacă munca socială alocată pentru constituirea ofertei de servicii corespunde, ca volum și structură, nevoii sociale de servicii.** În același timp, trebuie avut în vedere faptul că între oferta de servicii și oferta de mărfuri se creează o serie de relații în cadrul pieței interne, care determină fie lărgirea ambelor piețe, fie lărgirea uneia în dauna celeilalte. Astfel, în cazul mărfurilor și serviciilor aflate în relații de stimulare reciprocă în consum, factorii cauzali vor direcționa uniform (ca orientare și intensitate), dezvoltarea ambelor piețe, așa cum pentru mărfurile și serviciile aflate în relații de substituție reciprocă, un anumit eveniment poate duce la lărgirea unei piețe prin restrîngerea alteia. Stabilirea naturii acestor relații și determinarea modului de intercondiționare dintre mărfuri și servicii constituie factori esențiali de dirijare a fenomenelor de piață. Totodată, cunoașterea lor permite modelarea ofertei de servicii în funcție de fluctuațiile care apar în volumul și structura cererii, ca urmare a fenomenelor de stimulare sau substituție în consum dintre mărfuri și servicii.

Cele cîteva aspecte la care ne-am referit evidențiază necesitatea ca **întreaga problematică a ofertei în domeniul prestărilor de servicii să fie abordată pornind de la analiza atentă a cerințelor populației, în dinamica lor determinată de creșterea nivelului de trai, în structura lor potrivit mediului, specificului regional și altor parametri de ordin socio-economic.** Eficiența maximă a acestei activități — atât din punctul de vedere al prestatorului, cît și al beneficiarului — se obține nu numai prin simpla aliniere la aceste cerințe, ci și prin capacitatea de a le influența, pe calea diferșificării și îmbunătățirii calitative a serviciilor.

dr. Ioan MĂRCULESCU

Un instrument de fundamentare a planului de aprovizionare a populației și dezvoltării rețelei comerciale:

PROGNOZAREA CERERII DE MĂRFURI

PLANIFICAREA ÎN PROFIL TERITORIAL a aprovizionării populației cu bunuri și servicii, pornind de la realitățile concrete, de la specificul cererii de mărfuri în diferite zone, este de natură să contribuie la distribuția mai apropiată de nevoi a fondului de mărfuri, la fundamentarea dezvoltării rețelei comerciale potrivit obișnuințelor de cumpărare și gravitației cererii în cadrul localităților.

Venind în sprijinul comisiilor județene de prognoză, al direcțiilor comerciale județene, autorul articolului prezintă elementele de principiu ale unei metodologii verificate de prognozare a cererii de bunuri de folosință îndelungată. Ulterior vor fi prezentate în revistă aplicații ale modelului, precum și posibilitățile de utilizare în prognoza macroeconomică.

Catedra de marketing din A.S.E. poate oferi specialiștilor din direcțiile comerciale județene asistență în implementarea metodei.

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ sistematică a nevoilor de consum, ca și modelarea celei mai complexe necunoscute a pieței — cererea, devin treptat o problemă cotidiană pentru diferite verigi ale aparatului la nivel micro și macroeconomic, ca și pentru organele chemate să planifice dezvoltarea în profil teritorial. **Descifrarea dimensiunilor cantitative și calitative ale cererii apare ca o condiție de bază pentru direcționarea în continuare a dezvoltării producției materiale, a fluxului de bunuri de la producție la consum, în vederea satisfacerii la un nivel și mai înalt a nevoilor complexe ale populației.**

Unul din segmentele cu o pondere din ce în ce mai semnificativă ale cererii de mărfuri a populației este cel al **bunurilor de consum de folosință îndelungată**; ponderea cheltuielilor pentru astfel de bunuri în totalul cheltuielilor destinate cumpărării de produse alimentare și nealimentare este în continuă creștere. De aceea, apare ca necesară îmbunătățirea metodologiei de prognozare a dimensiunilor cererii pentru astfel de bunuri în cadrul fiecărui județ, în scopul unei mai bune planificări și repartizării a fondului de marfă în profil teritorial, perfecționării relațiilor dintre industrie și comerț, planificării pe baze științifice a circulației mărfurilor.

Modelul de prognoză propus urmează să servească la analiza și previziunea cererii unor bunuri de consum de folosință îndelungată — aparate de radio, televizoare, frigider, mașini de spălat, mașini de cusut ș.a. — la nivelul unei unități teritoriale, ca și la nivel macroeconomic.

Punctul de plecare în activitatea de modelare îl constituie precizarea caracteristicilor bunurilor de consum de folosință îndelungată. Cele mai multe dintre acestea sînt utilizate în comun de către membrii unei familii sau ai unei gospodării, deci în majoritatea cazurilor

unitatea de analiză trebuie să o reprezinte familia sau gospodăria, și nu individul. Dacă unele dintre aceste bunuri devin cu timpul parte a dotărilor „standard” ale oricărei gospodării, în schimb majoritatea lor nu reprezintă produse de primă necesitate, cererea în acest caz fiind foarte sensibilă (elastică) la influențele unor factori cu acțiune specifică asupra diverselor segmente ale pieței sau care caracterizează mediul economico-social în ansamblul său. Fiind vorba de produse care servesc o perioadă îndelungată, cererea pentru ele se manifestă la intervale relativ mari, din care cauză este important să se urmărească raporturile între cele două componente ale cererii totale: cererea pentru prima dotare și cererea pentru reinnoire, precum și raportul dintre acestea și gradul de înzestrare a populației cu bunul respectiv. Aceste produse au, în general, o valoare mare, astfel că un rol important în procurarea lor îl joacă — în afară de veniturile perioadei curente — economiile bănești ale populației, precum și condițiile de credit utilizate. În sfîrșit, bunurile de uz îndelungat sînt „flexibile în timp” — în sensul că, deseori, cele aflate în folosința populației — dacă se defectează — pot fi reparate, renunțându-se pentru o perioadă la înlocuirea lor cu altele noi; deci, trebuie avută în vedere strînsa interdependență între cererea de reinnoire și condițiile de reparare și întreținere.

Bazîndu-ne pe o teorie dinamică, în cele ce urmează sugerăm un model (variantă modificată din categoria așa-numitelor „modele de ajustare a stocului”), care poate sta la baza analizei și previziunii pe un termen mediu (1—2 ani) a cererii pentru astfel de bunuri, la nivelul unui județ.

Caracteristica lui principală este distincția dintre stocul unui anumit bun de uz îndelungat (S_{t-1}) aflat în folosința populației la începutul unei perioade „t” și stocul de echilibru „ S^* ” pe care consumatorii

doresc să-l posede în funcție de condițiile existente în cadrul pieței în perioada respectivă. Acesta din urmă reprezintă un nivel potențial de dotare a populației cu bunul respectiv în perioada „t”. Se presupune că între „ S_{t-1} ” și „ S^* ” există în permanență un decalaj. În conformitate cu acest model schimbarea nivelului stocului unui produs reprezintă o fracțiune „ K_t ” a diferenței între stocul de echilibru al unei perioade și stocul aflat în posesia populației la începutul perioadei. Cumpărarea de noi unități ale bunului respectiv se consideră că se face cu scopul de a reduce acest decalaj, adică de a ajusta stocul existent la stocul de echilibru, ajustare care din mai multe motive nu se realizează complet într-o singură perioadă. În situația în care condițiile pieței ar rămîne constante, „ S_{t-1} ” ar tinde în timp spre „ S^* ”. Dacă se notează rata de ajustare cu „ K_t ” modelul de bază este următorul:

$$S_t - S_{t-1} = K_t (S^* - S_{t-1}),$$

unde $0 < K_t \leq 1$.

Așa după cum am văzut, în cazul fiecărui bun de uz îndelungat, cererea totală în perioada „t”, „ G_t ” pentru un anumit bun este compusă din două segmente distincte și anume: cererea pentru prima dotare „ I_t ” și cererea de înlocuire „ C_t ”. De-a lungul ciclului de viață al unui produs există tendința ca cererea de înlocuire să aibă o pondere din ce în ce mai mare. Pentru fiecare perioadă de un an analizată, se poate defini identitatea:

$$S_t - S_{t-1} = I_t = G_t - C_t$$

Combinînd ecuațiile de mai sus și presupunînd pentru un moment o rată de ajustare constantă ($K_t = K_0$), pentru toate perioadele „t”, obținem:

$$G_t = K_0 (S^* - S_{t-1}) + C_t,$$

unde $0 < K_0 \leq 1$.

Dacă la nivelul unei gospodării, cererea de înlocuire se manifestă doar la anumite intervale de timp, atunci cînd considerăm această cerere la nivelul tuturor gospodăriilor ea ne apare ca fiind continuă și depinzînd în primul rînd de distribuția vîrstei stocului aflat în folosința populației. Deci, pentru estimarea mărîmii lui „ C_t ” ar fi nevoie să se cunoască, în fiecare an, nivelul acestui stoc pentru bunul considerat; deoarece acest lucru nu este practic posibil, sugerăm o metodă pentru calculul nivelului stocului, bazată pe conceptul deprecierii continue a bunurilor de folosință îndelungată pe parcursul vieții lor. Dacă se admite că un bun de folosință îndelungată se depreciază cu o rată constantă „d”, atunci nivelul stocului acestui bun în fiecare an se poate calcula în funcție de vînzările ponderate ale perioadei respective și ale celor trecute, în care ponderile utilizate sînt definite cu a-

CUM ORGANIZĂM MUNCA ÎN UNITĂȚILE COMERCIALE?

jutorul unei funcții exponențiale a parametrilor deprecierii.

Pornind de la aceste considerente, în urma mai multor substituiri și transformări ecuația devine :

$$G_t = \frac{K_0}{(1-d/2)} S_t^* - \frac{K_0-d}{(1-d/2)} S_{t-1}^*$$

Odată ajunși aici este necesar să definim o altă componentă de bază a modelului : stocul de echilibru „S_t”. Așa cum am arătat, într-o perioadă oarecare „t”, în cadrul economiei există anumite condiții social-economice și culturale care determină o limită maximă „S_t” spre atingerea căreia consumatorii tind să-și ajusteze stocul existent de bunuri de folosință îndelungată, „S_{t-1}”. Limita aceasta este reprezentată de stocul de echilibru (sau nivelul de dotare dorit), care trebuie estimat pentru fiecare produs analizat, pe baza selecționării, în cadrul unei funcții matematice, a celor mai corespunzătoare variabile care-l definesc. Alegerea variabilelor explicative ale stocului de echilibru trebuie, în primul rând, să aibă o bună bază teoretică — între stocul de echilibru și determinanții săi să existe o legătură bine definită, care rămâne relativ stabilă de-a lungul unei perioade de timp sau se schimbă într-o direcție ce poate fi anticipată ; în al doilea rând, este nevoie ca variabilele alese să poată fi bine conceptualizate, măsurate și previzionate. În sfârșit, se impune ca decizia de alegere a acestor variabile să aibă în vedere și posibilitatea utilizării unor metode eficiente de estimare a parametrilor funcției lui „S_t”.

O problemă de o deosebită importanță o reprezintă găsirea celei mai corespunzătoare forme structurale a funcției stocului de echilibru. În acest sens se pot formula și testa diverse ipoteze, pe baza analizei temeinice a caracteristicilor cererii produsului cercetat și a datelor empirice existente. Cea mai frecventă și care permite obținerea celor mai corecte estimări este forma liniară de exprimare a legăturilor dintre stocul de echilibru și variabilele care-l definesc. Cind relațiile structurale sînt mai complexe, reprezentarea corespunzătoare se face folosindu-se unele transformări ; uneori variabilele sînt logaritmizate, altcînd se lucrează cu rădăcina pătrată a acestora etc.

Presupunînd că am specificat factorii determinanți ai stocului de echilibru, ca și forma structurală a funcției acestuia pentru produsul analizat, ne putem, în final, îndrepta atenția spre ultima componentă a modelului — rata de ajustare. După cum am subliniat, cererea fiecărei perioade reprezintă o fracțiune „K_t” (0 < K_t ≤ 1), a diferenței dintre stocul de echilibru

„S_t” și stocul existent în uzul populației la începutul perioadei, „S_{t-1}”. Fără îndoială că stocul de echilibru se modifică de la o perioadă la alta, odată cu schimbările factorilor care-l determină. În formularea inițială a modelului, noi am considerat că rata de ajustare este constantă și prin urmare, procesul de ajustare nu diferă de la o perioadă la alta. În realitate, însă, datorită modificării în timp a condițiilor socio-economice, ajustarea reprezintă un proces dinamic, ce trebuie reflectat ca atare în contextul modelului; modul nostru de abordare încearcă o formulare realistă a procesului de ajustare, care să reflecte ideea variabilității ratei de ajustare.

În cadrul pieței majorității bunurilor de consum de folosință îndelungată din țara noastră, un rol deosebit îl joacă și condițiile existente de vânzare în rate. Trezirea la utilizarea practicii de vânzare în rate și, mai apoi, schimbările condițiilor de vânzare în rate pentru un anumit produs au avut un puternic efect asupra procesului de ajustare a stocurilor existente către stocul de echilibru ; folosirea

dr. I. CĂTOIU

Academia de Studii Economice

(Continuare în pag. 32)

Doă metode de lucru : ● „Graficul vinzării”, ● „Graficul orar”

ÎN LUMINA Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, sînt necesare măsuri precise orientate și bine coordonate pentru a grăbi ritmul de îmbunătățire a activității de comerț interior, înlăturîndu-se deficiențele serioase ce mai există în ce privește organizarea desfacerii, gradul de pregătire și civilizație al lucrătorilor din comerț. În acest scop, este necesar ca și în această ramură să se acorde o deosebită atenție problemelor de organizare științifică a muncii, folosirii raționale a potențialului uman, ridicării nivelului calitativ al activității depuse.

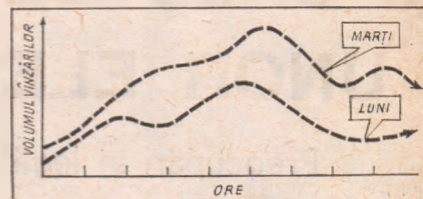
An de an, volumul activității comerciale, în continuă creștere, a reclamat atragerea unui număr sporit de lucrători comerciali; s-au făcut progrese în ce privește utilizarea rațională a personalului, a timpului de lucru, ridicarea nivelului calitativ al muncii, îmbunătățirea structurii personalului ocupat în comerț prin mărirea ponderii celui operativ. Totuși mai există încă rezerve pentru obținerea unor rezultate mai bune, atît pe linia eficienței economice — realizarea unui volum mai mare de produse vîndute de un lucrător comercial, cît și pe linia eficienței sociale — îmbunătățirea calității servirii consumatorilor.

Structura pregătirii personalului din comerț — cu o pondere însemnată a lucrătorilor ce nu au decît studii elementare — este cu totul nesatisfăcătoare. Organizarea selecției pe baze științifice, prin care să fie atrași în comerț oameni cu reale aptitudini și dragoste pentru această profesie, va constitui baza pentru îmbunătățirea calității resurselor de muncă. În același timp, aceasta va contribui la diminuarea fluctuației. Selecția și repartizarea personalului comercial trebuie făcute pe baza unor profesiograme elaborate științific, care să evidențieze calitățile morale, intelectuale, fizice etc., necesare fiecărei profesii sau loc de muncă. Ridicarea nivelului de pregătire profesională trebuie să se transforme într-un proces permanent, care să cuprindă pe toți lucrătorii din comerț.

Eficiența activității comerciale fiind în mod direct influențată și de consumatori, organizarea muncii trebuie să aibă în vedere în mod prioritar interesele acestora. În comerț, din cauza fluctuației cumpărătorilor, există o intensitate diferită a muncii pe parcursul unei zile, săptămîni sau unui an; în aceste condiții, organizarea rațională a muncii presupune mai întîi o cunoaștere temeinică a modului de manifestare a cererii în timp și a afluenței consumatorilor la unitățile comerciale, urmată de o exigentă gospodărire a personalului și a timpului lui de muncă, în funcție de rezultatele acestor studii.

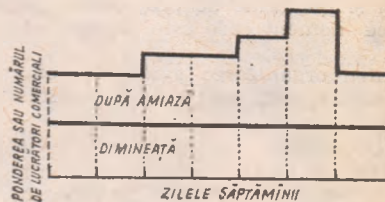
O metodă simplă și la îndemîna oricărui conducător de unitate comercială

o constituie studiul făcut pe baza unui „grafic al vinzării” pe zile și ore, de forma:



care cuprinde cel mai bine și dă o imagine plastică a oscilațiilor manifestate în cererea și afluența cumpărătorilor, individualizat pe fiecare unitate comercială.

În funcție de rezultatele obținute din analiza datelor acestui grafic, se poate organiza activitatea personalului comercial pe baza unui „grafic orar” de forma:



care să indice repartizarea corespunzătoare pe zile și ore a personalului unității comerciale respective. Acesta se poate apoi detalia, indicîndu-se precis, pentru fiecare lucrător, orele cînd să-și desfășoare activitatea în unitate.

Printr-o asemenea metodă se pot obține rezultate economice și sociale dintre cele mai bune, oglindite în: folosirea aceluiași număr de lucrători pe o durată zilnică mai mare de funcționare a unității; creșterea productivității muncii; ridicarea nivelului de servire a cumpărătorilor, prin asigurarea unui număr corespunzător de lucrători în orele și zilele de mare afluență; reducerea duratei de servire și, deci, a timpului cheltuit de cumpărători pentru efectuarea aprovizionării; posibilitatea organizării timpului de muncă pentru executarea unor operații de pregătire a mărfurilor și a locurilor de muncă, în vederea desfășurării normale a procesului de vânzare etc.

Îmbunătățirea organizării muncii în unitățile comerciale — inclusiv prin metoda prezentată — se impune cu atît mai mult, cu cît numărul de locuitori ce revin la un lucrător comercial operativ este încă destul de ridicat (59 locuitori), în condițiile în care exigențele consumatorilor au crescut și cresc continuu, ca urmare a mării puterii de cumpărare și a gradului de instruire al acestora.

asist. dr. Victoria PETRE

conf. dr. Gavril HORJA

Academia de Studii Economice

AVUȚIA NAȚIONALĂ ȘI CREȘTERILE ANUALE ALE VALORII UNOR ELEMENTE COMPONENTE (I)

Preocupări în legătură cu determinarea și evaluarea avuției naționale

ÎN PREZENT există o preocupare atât la noi cât și în alte țări de a se determina și evalua elementele componente ale avuției naționale.

ÎN ȚARA NOASTRĂ, ca urmare a cerinței economiei planificate și ca o consecință a dezvoltării economiei naționale, s-a reglementat, prin legea finanțelor din noiembrie 1972, organizarea unei evidențe a bunurilor care constituie avuția națională și urmărirea creșterii anuale a acesteia, pe ramuri de activități și pe forme de proprietate, pentru a se putea cunoaște în orice moment care este situația exactă a patrimoniului național.

Pentru organizarea evidenței generale a avuției naționale, legea menționează mai departe sursele de culegere a datelor și anume:

— inventarele periodice a bunurilor aparținând unităților socialiste,

— datele contabile și statistice,

— recensămintele,

— anchetele selective și

— alte investigații cu caracter economico-social.

În cadrul evidenței generale a avuției naționale locul principal îl ocupă evidența bunurilor care se află în fondul unitar al proprietății de stat și creanțele statului, precum și bunurile proprietate a organizațiilor obștești. La baza organizării evidenței bunurilor aparținând unităților din sectorul socialist stau datele contabile și statistice comunicate prin dările de seamă anuale, ce se centralizează la Ministerul Finanțelor și la Direcția Centrală de Statistică, iar datele contabile au la bază inventarierea și documentele de procurare sau construire a fondurilor fixe. Datele furnizate de aceste surse — inventare, contabilitate — prezintă un caracter de precizie și fac ca evidența generală a avuției naționale să se bazeze pe date sigure. Această evidență trebuie ținută în mod permanent, după cum precizează tovarășul Nicolae Ceaușescu¹⁾ „tot ceea ce se produce și se construiește în țara noastră este parte componentă a produsului social, a avuției naționale și trebuie luat în evidență”, pentru a permite urmărirea continuă a creșterii economice.

Având o evidență generală a avuției naționale aceasta furnizează datele necesare pentru o bună fundamentare a dezvoltării economico-sociale planificate a țării.

Față de trecut și față de situația din alte țări, unde nu este organizată o astfel de evidență, determinarea și evaluarea avuției naționale la noi, este în prezent foarte mult ușurată și se bazează pe date precise.

În preocupările noastre din anii anteriori acestei reglementări un loc important l-a ocupat problema determinării și evaluării avuției naționale²⁾. Iar după ce Direcția Centrală de statistică a publicat studiul „Cu privire la calculul indicatorilor avuției naționale” (Rev. de Statistică nr. 11/1972), am făcut „Propuneri pentru îmbunătățirea metodologiei de calculare a unor indicatori ai avuției naționale” în nr. 4 din aprilie 1975 al aceleiași reviste.

În trecut, s-au făcut evaluări ale avuției naționale a României pe elemente componente, pe baza datelor statistice existente în acea vreme.

Astfel de evaluări au fost făcute în 1916 de către Nicolae Xenopol³⁾, în 1915 și 1929 de I. N. Angelescu⁴⁾, în 1958, de N. Georgescu-Roegen⁵⁾, și în 1940 de L. Turdeanu⁶⁾. De ase-

menea s-a făcut evaluarea unor elemente ale avuției naționale de către: Virgil Madgearu⁷⁾, care a evaluat avuția publică a României în 1929 și Roman Moldovan⁸⁾, care prezintă pentru anul 1936 valoarea capitalurilor investite în agricultură, industrie și în întreprinderile statului.

Avuția națională era grupată de către acești economiști pe următoarele elemente componente:

— patrimoniul agricol și forestier (denumit de Xenopol „proprietăți funciare rurale” și de N. Georgescu-Roegen „solul” cuprinzând aici pământul arabil, fânețele și pășunile, livezile cu pomi fructiferi și viile, pădurile, bălțile și drumurile);

— proprietățile clădite, urbane și rurale;

— patrimoniul industrial, comercial și bancar al întreprinderilor particulare;

— patrimoniul întreprinderilor statului (domeniul privat al statului).

— patrimoniul public: drumurile, podurile, piețele, străzile, parcurile etc. și averea instituțiilor statului;

— bogățiile subsolului; estimarea acestora am făcut-o în 1940, în lucrarea noastră Avuția Națională a României, servindu-ne de datele asupra rezervelor publicate în lucrările de specialitate și întrebându-ne metode proprii de evaluare.

— Asupra patrimoniului artistic cultural, N. Xenopol a făcut unele aprecieri în legătură cu valoarea mănăstirilor și monumentelor, estimându-le împreună cu clădirile instituțiilor, la 950 milioane lei aur.

ÎN NOTIUNEA de avuție națională se cuprind astăzi la noi, pe de o parte, bunurile materiale produse prin munca omească, acumulate de societate în decursul perioadelor anterioare și care se prezintă sub formă de fonduri fixe, rezerve și stocuri de materiale și de produse, iar pe de altă parte, în această noțiune se cuprind și resursele naturale ca: terenurile agricole, pădurile, bogățiile subsolului, potențialul hidroenergetic etc. Valorile materiale se iau în componența avuției naționale, în stocuri aflate în momentul determinării și evaluării lor.

Clasificarea fondurilor fixe din economia națională distinge următoarele 9 categorii de bunuri:

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. IX. Editura Politică, 1974 p. 640.

²⁾ Lucian Turdeanu: „Contribuții la determinarea avuției naționale”, „Evaluarea avuției naționale pe elemente componente” și „Evaluarea avuției naționale în țări capitaliste”, în revista de Statistică nr. 1/1970, nr. 2/1971 și nr. 5/1972.

³⁾ Nicolae Xenopol, La richesse de la Roumanie, Bucarest Ateliers Graphique Sococ & Co. 1916, pag. 94—106, în capitolul „La fortune nationale la Roumanie”.

⁴⁾ I. N. Angelescu, Avuția națională și venitul național Repartizarea lor, în Analele Statistice și economice, vol. XII, nr. 3—4/1929.

⁵⁾ N. Georgescu-Roegen, Avuția națională a României în Enciclopedia României, vol. IV. 1940.

⁶⁾ Lucian Turdeanu, Avuția Națională a României, București 1947.

⁷⁾ Virgil Madgearu, Romania's new economic policy. 1930.

⁸⁾ Roman Moldovan, Formarea și mișcarea capitalului în România, în perioada 1925—1938, București 1939.

Este necesară evaluarea tuturor elementelor componente ale avuției naționale, pentru a urmări pe ramurile economiei naționale creșterile anuale a valorii acestor elemente pentru portarea producției la valoarea lor și pentru a întocmi planurile de perspectivă și anuale. Pentru evaluarea bunurilor care au fost înregistrate în fonduri fixe, va trebui, pe măsura dimensiunilor ei, să fie inclusă în calculele statistice și proiectiile de viitor.¹¹⁾

În trecut, evaluarea terenurilor agricole din țara noastră sau mai bine zis a patrimoniului agricol (într-un cuprins și inventar agricol) a fost făcută de către unii economiști, prin metode indirecte.

Astfel, în 1916 N. Xenopol a evaluat proprietățile funciare rurale la 13,5 miliarde lei aur, pornind de la datele recensământului fiscal, a stabilit veniturile, pe care le-a considerat a fi echivalente cu valoarea cheltuielilor de producție, la valoarea producției brute, minus cheltuielile de producție, a stabilit producția netă — veniturile — pe care le-a considerat de 5% și le-a multiplicat cu coeficientul de 20. Evaluarea reală de către el a lui I. N. Angelescu la 1 950 lei la hectar.

Pe baza datelor statistice ale anului 1940, am evaluat patrimoniul agricol împreună cu fondul forestier la noi la 336 miliarde lei, valoare pe care am considerat-o echivalentă cu valoarea maximă de 395,5 miliarde lei.

În legătura cu necesitatea evaluării terenurilor am arătat în 1971 că pământul trebuie evaluat și cuprins în estimarea avuției naționale, întrucât constituie un element al acestei avuții, iar în 1973 că, ar fi necesară elaborarea unei metodologii de evaluarea terenurilor.¹²⁾

În anuarul statistic ale României sunt publicate suprafețele terenurilor. Din anuarul din 1975 rezultă că terenurile agricole ocupă în prezent o suprafață de 15 mil ha, din care 9,6 mil ha este teren arabil, 4,5 mil ha sunt pășuni și fânețe și 800 mil ha vii și livezi.

Evaluarea terenurilor agricole se poate face pe suprafețe, pe baza datelor privind fertilitatea solului, caracteristicile de relief, condițiile hidrologice etc. În acest scop poate servi clasificarea din punct de vedere economic a terenurilor arabile, pe zone naturale economice, cum rezultă din studiul publicat de ing. S. Harția (Criterii de clasificare economică a terenurilor agricole și arabile din C.A.P.-ur)¹³⁾ în care se arată că, se pune tot mai mult problema cunoașterii pământului, nu numai sub aspectul său cantitativ ci și latura sa calitativă, gradul său de fertilitate. În continuare se prezintă un tabel cu repartiția județelor pe clase de apreciere a suprafețelor agricole și arabile în C.A.P. Clasificarea terenurilor va ajuta la luarea unor măsuri ca de ex.: investiții pentru îmbunătățiri funciare, sistemele contractatilor etc.

Pădurile ocupa în prezent 6 300 mil ha, ceea ce reprezintă 27% din suprafața totală a țării, sitund țara noastră pe locul 10 în Europa.

dr. Lucian TURDEANU

(Continuare în pag. 24)

Pentru alte categorii de bunuri, pentru care se ține o evidență numai în etalonii naturali, (terenuri agricole, păduri, drumuri, poduri, străzi, parcuri etc) este necesară stabilirea valorii acestora. De asemenea, vor trebui cuprinse cu valoare în arșia națională și bogățiile subterane: rezervele de mineruri și resursele de combustibil și potențialul energetic cunoscut și puterea instalată în centrale hidroenergetice este în prezent de aproape 3 mil de MW față de 60 MW în 1950.

De asemenea, trebuie evaluate la anume perioade și bunurile de folosință îndelungată ale populației.

Clădiri — construcții speciale — mașini de forță și utilaje energetice — mașini, utilaje și instalații de lucru — aparate și instalații de măsurare, control și reglare — mijloace de transport — animale — plantații și — unelte, accesorii de producție și inventar gospodăresc. Clasificarea a fost elaborată cu ocazia inventarierii și reevaluării de la 31.XII.1964, când au fost acceptate reevaluării bunurilor care nu erau înregistrate valorile în evidențe, ca: drumurile, podurile, străzile, parcurile, pietele etc. De asemenea, nu figurează în evidența cu valori nici terenurile și nici pădurile.

În cuprinsul noțiunii de avuție națională, pe lângă fondurile fixe și stocurile de valori materiale, pe lângă resursele naturale și mijloacele financiare se înglobează și patrimoniul cultural național Potrivit legii ocrotirii patrimoniului cultural național al R. S. România din 2 noiembrie 1974, acest patrimoniu se compune din:

- bunuri cu valoare artistică deosebită (obiectele sau monumentele de arhitectură și arta plastică, opere reprezentative);
- bunuri cu valoare istorică și documentară deosebită;
- bunuri cu valoare științifică de document al naturii de importanță deosebită.

Pentru prima dată se reglementează la noi, prin legea menționată, organizarea unei evidențe centralizate a patrimoniului cultural național, care să conțină elemente de identificare, descriere și evaluare a fiecărei opere, lucrare ce se efectuează prin Comisia Centrală de Stat a Patrimoniului Cultural Național. În felul acesta operele de artă, valorile de muzeu, monumentele etc, vor putea fi evaluate la valoarea lor reală, ceea ce nu se cunoștea în trecut.

În arșia națională se cuprind și bunurile de folosință îndelungată ale populației, ca: mobilier casnic, obiecte de artă, inventarul agricol și terenurile, clădirile și construcțiile proprietate personală.

Ținând seama de studiul publicat de Direcția Centrală de Statistică „Cu privire la calculul indicatorilor avuției naționale” la care am făcut propuneri¹⁴⁾ prezentăm mai jos următoarea schemă a avuției naționale:

I. BUNURI MATERIALE ACUMULATE

1. În sfera producției materiale

Fondurile fixe ale întreprinderilor și organizațiilor economice, investițiile neteterminate și stocurile de valori materiale.

2. În sfera neproductivă

Pe lângă fondurile fixe ale instituțiilor se cuprind aici și drumurile, străzile, pietele, podurile și parcurile.

3. Bunurile materiale pe care statul român le posedă pe teritoriul altor state (clădiri ale ambasadelor legațiilor etc).

II. PATRIMONIUL CULTURAL NAȚIONAL

III. MIJLOACE FINANCIARE ȘI CREAȚIE

Rezerve de aur și metale prețioase din tezaurul B.N.R.S.R., stocuri de valută străină și drepturi de încasat de la alte țări.

IV. BUNURILE DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ ALE POPULAȚIEI

V. RESURSE NATURALE (enumerare mai sus, inclusiv zona teritorială a Marii Negre).

VI. BREVELE DE INVENȚII

Din totalul avuției naționale urmează să se scada obligațiile de plată ale statului nostru față de alte state.

Cea mai mare parte a bunurilor din care se compune arșia națională sînt în prezent evaluate. Valoarea fondurilor fixe ale întreprinderilor de stat, ale instituțiilor și ale unităților cooperatiste este astăzi cunoscută și se apreciază la peste 1 000 de miliarde lei¹⁵⁾.

PROBLEMELE CREȘTERII ECONOMICE ÎN VIZIUNEA LUI ADAM SMITH

prof. dr. docent N. N. CONSTANTINESCU,
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

1. A devenit o adevărată modă în ultimul timp aserțiunea potrivit căreia problema creșterii economice ar reprezenta o descoperire și o preocupare teoretică în știința economică abia din pătratarea doi și trei ale zburciumatului nostru secol. Dar, așa cum apele trec și pietrele rămân, apa modei în știință, chiar cind este mai zgomotoasă și mai involburată, trece și ea fără să poată infringe trănicia stîncilor de gindire umanistă ce poartă perenitatea scinteiilor genului științific.

„Avuția națiunilor, cercetare asupra naturii și cauzelor ei”, lucrare care a făcut din Adam Smith, după inspirata expresie a lui Engels, „Lutherul economiei politice”) este tocmai o asemenea operă; odată cu ea economia politică a devenit un tot încheiat, domeniul ei a căpătat, într-o anumită măsură, contururi precise, iar teoria dezvoltării și creșterii economice a fost abordată direct.

Alegînd ca obiect al cercetării avuția națiunilor și cauzele care contribuie la creșterea sau frînarea creșterii ei, Adam Smith a desprins, dintr-odată, problema centrală a epocii sale (dar nu numai a ei) și s-a ridicat la o înălțime de la care a putut să cuprindă majoritatea laturilor economiei vremii sale.

Desigur, epoca în care și pozițiile de pe care a scris Smith ocupă un loc fundamental în felul în care a rezolvat problemele. Nu-i mai puțin adevărat, totuși, că, abordînd problema naturii, cauzelor și factorilor care determină mărimea avuției naționale, Smith a abordat din plin însăși tematica socotită a reprezenta astăzi esențialul cadrului teoriei dezvoltării și creșterii economice, cu precizarea că, pentru el, lumea economică nu reprezintă un sistem izolat de societatea în care funcționează — cum se întâmplă la mulți economiști astăzi — iar Anglia timpului său o numea o „societate în dezvoltare”).

2. Abordarea problemei dezvoltării și creșterii economice de către Smith în „Avuția națiunilor” ține de însăși concepția sa generală asupra economiei politice ca știință menită nu numai să permită înțelegerea vieții economice dar și s-o ajute să-și rezolve problemele. El scrie clar: „economia politică... își propune două scopuri distincte: în primul rînd, de a procura populației un venit sau o subzistență abundentă sau, mai bine zis, de a o face capabilă să-și procure acest venit sau această subzistență abundentă; și, în al doilea rînd, de a procura statului sau colectivității un venit suficient pentru serviciile publice” (I, p. 279). De aceea, însăși examinarea critică de către „înțeleptul scoțian” a mercantilismului și fiziocratismului, ca și expunerea propriei teorii se face de pe pozițiile contribuției pe care el a dorit s-o aducă la dezvoltarea economică a națiunii (evident, în contextul istoric capitalist și, înainte de toate, al Angliei).

Desigur, în calitate de teorie a dezvoltării și creșterii economice a țării capitaliste clasice în perioada de trecere de la manufactură la stadiul mașinist, teoria lui Smith este limitată istoric și ar fi absurd să așteptăm de la ea să furnizeze soluții pentru problemele actuale ale țărilor care caută să se dezvolte, probleme atît de diferite de la țară la țară. Nu-i mai puțin adevărat însă că teoria lui ajută mult la înțelegerea devenirii istorice a lumii și, fiind o teorie încheiată a dezvoltării economice, scoate în relief elemente care merită reflecție în procesul judecării problemelor.

Ne vom strădui deci, în cele ce urmează, să enumerăm succint principalele elemente ale teoriei dezvoltării în opera lui Smith, fără însă a ne mai ocupa acum de teoria sa economică generală, lucru

pe care l-am făcut în studiul „Adam Smith — clasic al economiei politice burgheze”, publicat acum 12 ani cu prilejul apariției la noi a celui de al doilea volum al „Avuției națiunilor”.

3. Un prim lucru care, cred, că trebuie arătat este acela că în concepția lui Smith, practic, dezvoltarea cuprindea creșterea, el nefăcînd — de altfel ca și mulți economiști contemporani — o separare între ele. Pentru el, Anglia, căreia îi consacră lucrarea sa, era o „societate în dezvoltare” care trebuie atît să-și sporească avuția pe locuitor cit și să-și modifice progresist structura producției, să se bazeze pe principiul diviziunii muncii și să promoveze, ceea ce noi astăzi, în alte condițiuni, numim progresul tehnic, sporînd productivitatea muncii. Cine citește cu atenție „Avuția națiunilor” în întregimea ei vede că nu lui Smith îi aparține ruptura metafizică între elementele amintite, ci vulgarizatorilor.

Al doilea lucru fundamental în concepția lui Smith asupra dezvoltării o constituie teza muncii ca sursă primară a avuției. De altfel, cu ea își și începe el opera: „munca anuală a oricărei națiuni constituie fondul care dinfotdeauna o aprovizionează cu cele necesare și de înlesnire a traiului, pe care le consumă anual și care constau totdeauna, fie în produsul imediat al acestei munci, fie în ceea ce se cumpără cu acest produs, de la alte națiuni” (I, p. 3). Teoria valorii-muncă și teoria asupra muncii productive, care depășeau impasurile teoretice și practice ale mercantilismului și fiziocratismului, constituie cheia de boltă a întregii concepții smithiene asupra dezvoltării economice. Cu toate inconsecvențele și limitele istorice, nu o dată foarte mari, aceste două teorii — indisolubil legate între ele — rămîn cele mai bune părți din opera sa și, regîndite în lumina realizărilor lui Marx ca și a revoluției științifico-tehnice contemporane, ele continuă să fie fertile și azi.

De o deosebită însemnătate în procesul progresului științei economice se dovedește a fi faptul că abordînd problema naturii și creșterii avuției într-un stat, Smith nu uită, iar cap. I, „Despre creșterea firească a belșugului” din cartea a III-a constituie o dovadă în acest sens, de problema cererii, de structura acesteia, de consecințele ei asupra apariției și producției noilor mărfuri și ramuri. Chiar dacă Smith nu face din nevoia de consum obiectul unui studiu amănunțit, pornind de la ea, el se ridică la generalizări ale istoriei de pînă atunci care, cu toate criticile ce li se pot aduce, sînt cu adevărat remarcabile: „datorită cursului natural al lucrurilor — scrie el —, majoritatea capitalului fiecărei societăți în dezvoltare se îndreaptă, mai întii, către agricultură, apoi către manufacturi și, în cele din urmă, către comerțul exterior. Această ordine a lucrurilor este atît de firească în adevăr, încît, în orice societate care a avut un oarecare teritoriu, ea a fost urmată întotdeauna într-o anumită măsură” (I, p. 257). Mai mult, dacă se coroborează „Avuția națiunilor” cu cealaltă lucrare a lui Smith, „Teoria sentimentelor morale”, (la care Smith ținea, de altfel, cel mai mult), se poate observa că părintele economiei politice avea o viziune destul de coerentă asupra naturii și modului social de formare a gusturilor umane, ca și asupra modului istoric în care ele se dezvoltă și a direcțiilor principale ale acestei dezvoltări, fapt care nu poate să nu ducă la concluzia că toate aceste aspecte constituiau, în fond, un element esențial al concepției despre dezvoltare și creștere economică pe care o construia.

Cercetarea rolului jucat de cerere în gândirea lui Smith pune în lumină legătura indisolubilă dintre aceasta și plusprodusul sau, cum îl numea Smith, „surplusul economic” și, apoi, repartiția lui. În gândirea acestuia, varietatea și ordinea desfășurării nevoii de consum depind foarte mult de existența „surplusului economic” și de modul în care se produce împărțirea acestuia. În același context, el subliniază și importanța bunurilor durabile în raport cu cele trecătoare, de lux, frivole.

Abordând problemele dezvoltării și creșterii economice, Smith a trebuit să încerce și descifrarea unor categorii macroeconomice, în afară de aceea de avuție națională, consacrată prin însuși titlul lucrării sale. Între acestea se enumeră, bunăoară, noțiunile de „venit brut al tuturor locuitorilor unei țări”, care cuprinde, „produsul total anual al pământului și al muncii lor” și a „venitului net” care nu-i altceva decât „ceea ce rămâne după ce se scad cheltuielile de întreținere, mai întâi a capitalului fix, apoi a celui circulant sau ceea ce, fără a atinge capitalul, pot ei acorda pentru fondul rezervat consumului imediat sau pot cheltui pentru întreținerea, confortul și distracțiile lor. Bogăția lor socială, de asemenea, nu e în ...proporție cu venitul brut ci cu cel net” (I, p. 191).

Deși avem aci încă destule neclarități și chiar oarecari confuzii, trebuie recunoscut că strădania lui Smith de a privi problemele nu static ci dinamic, din punctul de vedere al reproducției, este remarcabilă și deschizătoare de orizonturi noi. Într-adevăr, prin această împărțire în venit brut și venit net, în condițiile în care venitul brut cuprinde o parte care nu se reduce la venit, ci la capital, Smith însuși elimină faimoasa și eronată sa dogmă potrivit căreia valoarea produsului anual s-ar fi împărțit doar în venituri. Dar nu numai atât. Analizând mai departe venitul brut și venitul net Smith se izbește de necesitatea de a deosebi două categorii de muncă: una care creează obiecte care pot intra în venitul net, deci obiecte de consum personal, iar alta care creează unelte de producție, de construcție etc., adică obiecte, care nu pot servi decât la consumul în producție, productiv. „De aici — avea să scrie, mai târziu, Lenin — mai este un singur pas pînă la a admite că pentru explicarea realizării este absolut necesar să se distingă două feluri de consum: individual și productiv (= întrebuințarea în producție)”³. Este drept că pasul acesta de excepțională însemnătate în știința economică avea să fie făcut abia de către Karl Marx, dar nu-i mai puțin limpede că geniul lui Smith l-a pregătit.

Alături de muncă, de cerere (respectiv piață), de „surplusul economic” (plusprodus), un loc esențial în concepția lui Smith asupra dezvoltării și creșterii economice îl ocupă acumularea. Pînă la el, nicidec cunoașterea economică nu a fost în stare să pună în lumină cu claritate din punct de vedere teoretic locul și însemnătatea acumulării pentru progresul economic al societății. Pornind de la teza muncii productive, Smith a depus multă osteneală pentru propagarea ideii reducerii cheltuielilor neproductive, în interesul acumulării. De aci și chemările sale inflăcărâte la cumpătate și spirit de economie, ca și tunetele și fulgerele lui îndreptate contra avarității și obrăzniciei regilor și miniștrilor lor care, deși vorbesc de cumpătate, fac în practică, fără excepții, cea mai mare risipă (I, p. 233). În plus, pentru asigurarea dezvoltării economice, marele scoțian consideră ca o caracteristică a procesului de acumulare, consumarea plusprodusului de către muncitorii productivi iar nu de către cei neproductivi. De asemenea, dacă socotea acumularea preferabilă consumului de „surplus economic”, el consideră totodată preferabilă — bineînțeles în limite raționale — cheltuiala de consum pe bunuri durabile, decât pe cele perisabile.

Și dacă Smith își începe opera a cărei apariție o sărbătorim, cu la apoteoză la adresa diviziunii muncii, nu-i mai puțin adevărat că el consideră că acumularea trebuie, prin natura lucrurilor, să fie premergătoare diviziunii muncii, posibilitățile de subdivizare a muncii depinzând tot mai mult de dimensiunile acumulării (I, p. 183).

Munca fiind sursa avuției naționale, potrivit concepției lui Smith, mărimea acestei avuții este determinată în măsură esențială, de nivelul productivității muncii, nivelul productivității muncii depinde decisiv de diviziunea muncii, iar aceasta, la rîndul ei, de posibilitățile pe care i le deschide acumularea. De aci și accentul deosebit pus de Smith pe acești trei factori și pe legătura organică dintre ei în teoria sa asupra dezvoltării și creșterii economice. Este adevărat că el nu a vorbit și de progresul tehnic așa cum vorbim noi astăzi, dar dacă ținem seama de epoca lui — manufacturieră — atunci lupta pentru promovarea diviziunii muncii în vederea mării productivității muncii echivala — atunci — cu lupta pentru progresul tehnic și tehnologic, fără a mai vorbi de faptul că Smith a participat cu energie la formarea unui curent de opinie publică, împotriva breslei care voia să interzică activitatea marelui inventator James Watt. Mai mult, el a fost printre cei care au contribuit ca

Watt să fie angajat la Universitatea din Glasgow în calitate de specialist pentru producerea de instrumente matematice, cu scopul de a putea să-și continue munca de creație în atelierele universității. În plus, Smith a fost unul din membrii și conducătorii „Societății din Edinburg pentru încurajarea artelor, științelor, industriei și agriculturii în Scoția”.

Examinarea concepției lui Smith asupra dezvoltării și creșterii economice scoate în relief încă două lucruri demne de reținut:

a) pentru Smith alocarea resurselor trebuia făcută potrivit criteriului maximizării veniturilor și luînd în considerare toate ramurile, accentul fiind puternic nu numai pe industrie ci și pe agricultură;

b) el este primul teoretician care a abordat problema metodelor alternative în care poate fi utilizat capitalul.

Așadar, odată, cu „Avuția națiunilor” apăreau și germeii unei adevărate științe a strategiei investițiilor.

Un lucru care nu o dată a fost remarcat ca o curiozitate este acela că pentru Adam Smith prosperitatea societății implică salarii ridicate, o rentă ridicată dar nu și profituri ridicate. El militează pentru salarii mai ridicate deoarece acestea atrag o productivitate mai înaltă a muncii, iar pentru o rentă mai mare, deoarece considera că aceasta ar permite proprietarilor de pământ să angajeze mai multe brațe de muncă. Tocmai în această lumină trebuie înțelese cuvintele lui potrivit cărora nu actuala mărime a avuției naționale ci creșterea ei continuă este aceea care permite creșterea salariilor.

Fără îndoială că imaginea concepției lui Smith asupra dezvoltării și creșterii economice ar fi grav afectată dacă nu am aminti, fie și fugar, de meritul său de a fi privit dezvoltarea și creșterea în contextul unui echilibru economic general.

Nu ne propunem acum — ca și mai înainte — să arătăm racilele concepției sale despre acest echilibru, care pomea de la ideea nerealistă că în capitalism suma intereselor individuale ar fi egală cu interesul general, sau că jocul intereselor individuale ar duce automat la satisfacerea interesului general. Subliniem doar că, într-o perioadă în care predominau viziunile microeconomice, el și-a dat seama de necesitatea obiectivă a unui echilibru macroeconomic general, chiar dacă nu a reușit să aprofundeze lucrurile.

4. Desigur, în cele mai multe probleme, la economistul scoțian pot fi găsite păreri, nu o dată, diametral opuse care sînt formulate, uitate, reluate, merg în paralel ș.a.m.d. și acest lucru caracterizează destule părți din opera sa, dar, acum, după două veacuri de la apariția „Avuției națiunilor” rămînem uimiți de cit geniu a avut acest întemeietor al economiei politice care, în mod inevitabil, a trebuit să înainteze dibuind, luptînd cu haosul de idei abia conturate care l-a precedat, experimentînd și sesizînd de fiecare dată, linia de bază a progresului pe care a pus-o în lumină.

Așa cum arată Karl Marx, „contradicțiile lui Adam Smith prezintă interes prin aceea că conțin probleme pe care el, ce-i drept, nu le rezolvă, dar pe care le pune totuși prin însuși faptul că se contrazice”⁴). Contradicțiile smithiene, în măsura orizontului burghez, aveau să fie rezolvate de către David Ricardo, iar cele care depășeau acest orizont și presupuneau o adevărată revoluție în gândire și societate aveau să fie soluționate de către Marx și Engels, de pe pozițiile proletariatului.

Teoria lui Smith asupra dezvoltării și creșterii economice în termenii muncii, ai productivității muncii, diviziunii muncii, acumulării, utilizării raționale a venitului național, folosirii alternativelor în procesul de decizie a investițiilor, ca și a criteriului optimizării rezultatelor, lărgirii pieței și folosirii stimulentele economice în vederea atingerii țelurilor, cu toate că este elaborată în contextul trecerii de la manufactură la mașinism și, cu predilecție, pe exemplul Angliei, oferă suficient material de reflecție ce demonstrează, și în acest domeniu, că gînditorii de geniu au totdeauna ceva important de spus urmașilor, dacă aceștia vor să le cunoască opera și s-o înțeleagă.

¹ K. Marx și Fr. Engels, Opere, vol. I, ed. II, Editura politică, 1960, p. 549.

² Adam Smith, Avuția Națiunilor, vol. I, Ed. Academiei, 1962, p. 257. Ulterior trimiterele se fac la această ediție.

³ V. I. Lenin, Opere complete, vol. 3, Ed. politică, p. 36.

⁴ K. Marx, Teorii asupra plusvalorii, partea întâi, p. 96.

PREÎNTÎMPINAREA ȘI ÎNLĂTURAREA POLUĂRII MEDIULUI NATURAL ÎN ROMÂNIA (I)

ACTIVITATEA UMANĂ, devenind tot mai intensă, sporește mult cantitatea de reziduuri eliminate în natură ceea ce înseamnă și sporirea posibilităților de a deregla echilibrul ecologic. În cele ce urmează și într-un articol viitor, vom analiza unele din categoriile de reziduuri poluante emantate de activitățile umane și răspindite în natură, în raport cu capacitatea mediului ambiant din România de ale absorbi și transforma. Avem permanent în vedere faptul că în România există preocupări importante de creare și perfecționare a unui mecanism economic, instituțional și juridic corespunzător de realizare a politicii de apărare și ameliorare a mediului ambiant, mecanism care are sarcina concretă de a cunoaște, urmări și înregistra sursele de reziduuri nocive rezultate din activitățile umane, de a înlătura aceste surse și efecte nocive prin crearea și folosirea unor mijloace tehnice, financiare și organizatorice corespunzătoare. Acestea se înscriu pe linia preocupărilor active de perspectivă ale României, de dezvoltare armonioasă, inserate în documentele programatice ale celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român din 1974, potrivit cărora „Partidul va promova o politică consecventă de împiedicarea a poluării naturii, de aplicare strictă a prevederilor legii cu privire la conservarea nealterată a mediului înconjurător, asigurând condiții de viață corespunzătoare poporului nostru atât în prezent cât și în viitor”.

În România, ca și în alte țări, există mai multe surse de poluare (industrie, zootehnie, centre urbane etc.) care degajă un număr însemnat de agenți poluanți difuzați în atmosferă (oxid de carbon, anhidride sulfuroase, hidrocarburi incomplet arse, oxid de azot, particule solide etc.) sau deversați în ape și pe sol (compusi chimici anorganici și organici, particule în suspensie, pesticide etc.), deși în cantități mult mai reduse în comparație cu țările industriale dezvoltate din punct de vedere economic.

* Există numeroase cazuri de dezafectare a unor instalații din cauza gradului înalt de poluare: instalația de fabricare a negrului de fum prin procedeul „canale” de la întreprinderea Carbosin — Copșa Mică, unele instalații vechi poluante de la întreprinderea metalurgică de metale neferoase — Copșa Mică, secția de tuburi bergman de la întreprinderea Electrometal Arad, instalația de feldspat de la Căpuș și altele.

Referindu-ne la reziduurile poluante care provin din activitățile umane productive și consumptive, acestea se pot clasifica în trei categorii importante, având în vedere caracteristicile proceselor de proveniență și trăsăturile lor similare:

- al modului de tratare sau prelucrare a acestora în vederea eliminării sau reducerii caracterului lor nociv;

- reziduurile rezultate din utilizarea sau transportarea resurselor energetice (îndeosebi petrolul și cărbunele);

- reziduurile rezultate din procesele tehnologice pentru prelucrarea și transformarea materiilor prime în produse finite (îndeosebi în ramurile industriale);

- reziduurile care rezultă din consumul biologic uman și animal — numite reziduuri biologice.

Și în România sursele care pot provoca poluarea mediului cresc în ritm rapid și firește, dacă nu ar exista rezultate deja obținute sau pe cale de a se obține în cercetarea științifică și tehnologică, dacă tehnologiile și mijloacele tehnice existente și viitoare ar fi echivalente cu cele de acum câteva decenii, dacă nu ar exista sensibilizarea specialiștilor ca și a populației față de fenomenul poluării și de consecințele acesteia și dacă nu ar exista nici cadrul juridic, instituțional și mecanismul economic adecvat creat în mod special pentru a determina îndreptarea atenției către protejarea mediului, într-adevăr, în România ca și în alte țări care au pornit pe calea dezvoltării, s-ar ajunge în viitor la o stare avansată de poluare. Însă în prezent și mai ales în perspectivă, problemele se pun în alți termeni tocmai datorită faptului că există tot mai multe posibilități tehnologice, organizatorice, financiare etc. create, în mod special, pentru a evita și înlătura poluarea. În România există încă un factor suplimentar de mare importanță și care ține de forma socială a mecanismului general economic: proprietatea socialistă asupra principalelor mijloace de producție, care a lichidat complet opoziția de interese între proprietari și cei ce muncesc. Aceștia din urmă sînt ei înșiși proprietari ai mijloacelor de producție, ceea ce face nu numai necesară ci și posibilă armonizarea intereselor și cerințelor imediate cu cele de perspectivă în ce privește dezvoltarea economică și protecția mediului înconjurător.

Lupta împotriva poluării ce se desfășoară în România are loc în forme diferite, după virulența și efectele agenților poluanți, după posibilitățile oferite de tehnologiile existente ca și după

posibilitățile financiare, aceste forme grupându-se în felul următor:

- prevenirea poluării prin eliminarea surselor de emisie atât pe calea planificării producției și alegerii tehnologiilor, cât și pe calea dezafectării unor unități sau instalații vechi puternic poluante*);

- captarea, neutralizarea substanțelor poluante și, atunci cînd este posibil și necesar, recuperarea substanțelor poluante pentru folosirea lor în economie;

- realizarea unei dispersii sau deversări optime a poluanților în atmosferă și respectiv în ape, prin alegerea unui amplasament corespunzător a obiectivului economic, prin construcția unor coșuri de înălțimi corespunzătoare, asigurarea unor debite optime ale apelor, paralel cu recircularea și tratarea lor pentru a nu depăși nivelul standard al concentrațiilor cu substanțe nocive.

Reziduuri din utilizarea resurselor energetice

Asigurarea creșterii economice a României, necesită o dezvoltare corespunzătoare a industriei de combustibili și de energie electrică. Aceasta înseamnă manipularea, transportul și prelucrarea industrială a unor cantități importante de petrol, precum și utilizarea la noile centrale electrice și termice și la încălzitul locuințelor a lignitului cu conținut ridicat de sulf, iar, în perspectivă, utilizarea sistorilor bituminoase și a combustibililor nucleari. Totodată, este necesară dezvoltarea rapidă a transportului rutier auto care este consumator al unor cantități mari de carburanți.

Toate acestea, constituie posibilități de sporire a surselor de reziduuri poluante sub diferite forme: gaze (oxid de carbon, oxid de sulf, oxid de azot etc.), particulele solide eliminate în atmosferă, produse petroliere sub formă lichidă ș.a.

Ponderiile cele mai mari în cantitatea de substanțe poluante emise în atmosferă o dețin centralele termoelectrice în special cele care funcționează pe cărbuni inferiori și pe păcură cu conținut ridicat de sulf, precum și autovehiculele, așa cum rezultă din datele tabelului următor¹⁾.

Aderea combustibililor fosili în centralele electrice și în instalațiile de în-

1) Energohozaisivo za tubefom, U.R.S.S.
nr. 2, 1972.
2) Vezî C. Mihailianu, M. Matei, Sta-
diul actual al preocupărilor privind com-
bateră poluarăi termoelectrice, comu-
nicare prezentată la cel de-al 7-lea sim-
pozion „Prevenirea și combaterea poluarăi
mediului”, Academia R.S. Romania, Bucu-
resti, 1974.
3) Vezî, de exemplu, V. Ciocchia, U-
rale aspecte ale poluarăi cu petrol a Marii
Negre și efectele poluarăi asupra pasări-
lor ce ierneză în zona de coastă a Hio-
ralui românesc”, comunicare prezentată
la Sesinua a 6-a de comunități „Preve-
nirea și combaterea poluarăi mediului”,
Academia R.S. Romania, Bucu-
resti, 1973.

rea unor substanțe utile sau compuși
și acestora care se pierd (de exemplu,
centrala ș.a.).
În urma investigațiilor efectuate în
Romania și fiindu-sea totodată de
experiența altor țări, există deja o serie
de orientări concrete pe care ramurile
energetice și transporturi auto sînt o-
bligăte să le urmeze în vederea redu-
cerii emisiilor și a efectelor lor noci-
ve, concomitent cu recuperarea unor

În domeniul transporturilor auto, în
Romania există preocupări pentru res-
pectarea exploatații corecte a motoare-
lor în scopul de a reduce cantitatea de
gaze poluante evacuate în aer, imbu-
năliștii constitutive ale motoarelor, e-
chiparea autovehiculelor cu epuratoare
reduceră conținutul de plumb în
benzine, precum și o îmbunătățire în
continuare a reglementării circulației
care să ducă la diminuarea poluarăi at-
mosferice. De asemenea, au fost luate
măsuri de a se efectua cercetări sis-
tematice în orașele cu o circulație tot
mai intensă (de exemplu, în Bucu-
resti) și anume în punctele cu trafic cel
mai mare, pentru a se urmări evoluția
gradului de poluare cu gaze emise de
motoarele autovehiculelor. Acest lucru
este cu atât mai necesar cu cît numă-
răm înalt, iar calitatea aerului trebuie
pastrată prin toate mijloacele. De e-
xemplu, potrivit calculelor de progno-
ză, o creștere a numărului de autove-
hicule în Bucu-
resti de la 100 mii în
1974 la 500 mii în anul 2000, în condi-

Transportul auto și petrolul

Sursa de emisie		TOTAL				
		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Centrale termoelectrice		5,0	56,0	10,0	30,7	33,2
Autovehicule		90,0	4,0	60,0	46,2	8,3
Industria		3,7	36,0	25,0	15,4	50,2
Arderea gunoalelor		1,3	4,0	5,0	7,7	8,3

substanțe utile ale agenților poluanți.
Acesta se referă la următoarele mă-
suri practice mai importante: a) do-
torca cazanelor cu abur care folosesc
carbone; b) echiparea centralilor ter-
moelectrice cu corderi de fum înalte și
adaus de aditivii îndigenți pe baza de
oxid de magneziu în cazul utilizării
pacurii cu conținut ridicat de sulf, pre-
cum și a unor tehnologii pentru desul-
furarea gazelor de ardere din centra-
lele termoelectrice (neutralizarea gaze-
lor cu soluții alcaline, absorbția prin
diferiți absorbantii sau absorbția pe ma-
teriale solide și lichide cu valorificarea
unor produse rezultate) și altele?).
Reducind cantitățile de dioxid de sulf
prin procedee chimice se pot obține
cantități mari de acid sulfuric de mare
concentrație. De asemenea, cenușile și
zgurțile de la centralele termoelectrice
se pot folosi pentru fabricarea unor
materiale de construcții.

de jumatate (56%) din totalul emisi-
lor de dioxid de sulf datorită conțin-
utului ridicat de sulf al carbonului și
în 1970 acesta s-a ridicat la peste 290
mii tone. Potrivit datelor de prognoză,
datorită intervenției în balanța energiei
electrice și termice, în proporții mai
mari, a consumului de cărbuni înfe-
riori (lignit), precum și a pacurii de
import care se caracterizează prin con-
ținut ridicat de sulf (1-3%) s-a calculat
că, în ipoteza menținerii tehnologi-
ilor actuale de purificare, se va ajunge
în anul 1990 la o emisie anuală de cir-
ca 2,5 mii tone de dioxid de sulf.
O dezvoltare rapidă va avea loc și
în domeniul transporturilor auto, ceea
ce va însemna un spor însemnat al e-
misiilor de reziduri poluante ca oxid
de carbon, oxid de azot, compuși ai
plumbului, particule solide ș.a. Potrivit
calculelor de prognoză, aceste cantități
emise în aer vor sporti de la 75 mii de
tone în 1970 la peste 2 mii tone în anul
1990, bineînțeles tot în condițiile pas-
trării actualelor tehnologii.
Fiindcă aceste cantități calculate care
ajung la sume impresionante atrag a-
tenția asupra necesității de a lua mă-
surile corespunzătoare pentru reduc-
erea substanțială a emisiilor care, pe de
o parte, devin particule pentru me-
diul ambiant și pentru starea de sănă-
tate a populației, iar pe de altă parte,
produc însemnate pagube economice na-
ționale. Reducerea unor asemenea e-
misi ar însemna nu numai înălțurarea
acestor efecte negative ci și recupera-

O atenție sporită a început să se a-
menajate.
cord în Romania evitării scurgerii de
produse petroliere în apele interioare
și, îndeosebi, în apele freatice prin asi-
gnarea etanșității conductelor de
transport, a batărilor pentru reziduri
și a rezervelor de înmagazinare a pro-
duselor.

dr. Aurel IANCU
Institutul central de
cercetări economice

„Peisajul natural al țării noastre poate
și trebuie să fie păstrat nemintnat”
Mănușirea și depozitarea petroli-
ului brut sau petrucat ridică și aceste
probleme importante de poluare. Ast-
fel scurgerile de petrol și produse pe-
troliere în ape formază o peliculă
fina și granule parafinoase care im-
pedică desăsurarea normală a proce-
selor chimice și biologice în ape, în
special în cele marine, cu influențe ne-
gative asupra faunei și florei acvatice.
Totodată, pasările care-și caută hrana
în apa își îmbibesc penajul cu aceste
reziduri și mor. Perticolul acesta apare
tot mai evident pentru apele Marii Ne-
gre unde sînt deversate în larg canti-
tăți mari de petrol în urma spălării re-
zervelor de combustibili și a cisterne-
lor de pe vasele care transportă pe-
trol sub pavilionale diferitele țări.
Tancurile petroliere se curată de 1-2
ori pe an, reziduurile rezultate de la
spălare fiind deversate în mare. Rezi-
dual reprezentă circa 1% din cantitatea
transportată astfel încît la un petoliier
cu capacitatea de 50 000 tone revine o
cantitate de 50 tone reziduri ce se a-
runcă în mare. Dacă o tonă de petrol
acoperă cu o peliculă foarte lina su-
prafa de 12 kmp, cele 50 tone pro-
duse vor acoperi o suprafață de 600 kmp.
Curenții mari îndreapă peliculele de
petrol din larg către țărâni și producînd
un mare pagubă față de râurile care
odată și fauna marină, în special păsa-
rile care ierneză în zona de coastă.
Firește, situația poate și trebuie îmbu-
nătărită prin folosirea substanțelor chi-
mice antiopiuante însă, în primul rînd,
pe care un acorduri internaționale
prin care țările să-și asume obligația
de a nu se mai face debalastarea și
spălarea cisternelor în larg ci numai în
incinta porturilor, în locuri special a-



ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

ESTE PUȚIN PROBABIL ca în sistemul de categorii economice actuale să existe noțiuni atât de mult folosite și în același timp atât de controversate ca „dezvoltarea” și „creșterea”. În literatura de specialitate, cele două categorii sunt uneori confundate¹, alteori distinct expuse dar interpretate diferit.

Unii cercetători se întreabă dacă delimitarea acestor noțiuni, este sau nu utilă și în același timp posibilă? Dacă da, care sînt valențele cognitive și operaționale ale unor asemenea precizări? Consider că necesitatea explicitării categoriilor de „creștere” și „dezvoltare”, este impusă de viața însăși, de problematica extrem de complexă a lumii contemporane.

Niciodată nu s-a pus cu atita acuitate problema eliminării discrepanțelor flagrante dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare sau slab dezvoltate ca în zilele noastre. Cucerirea independenței politice constituie doar primul pas pe calea dezvoltării de sine stătătoare a acestor țări. Ea trebuie să fie însoțită de o puternică dezvoltare economică pentru a deveni o realitate autentică. În același timp menținerea decalajelor între statele avansate și cele în curs de dezvoltare îngustează și posibilitățile de dezvoltare economică a primelor.

„Cum se poate, oare, vorbi – sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa – de egalitate, de libertate și democrație între țările bogate și țările care nu au nici o sută de dolari venit pe cap de locuitor? A realiza în fapt egalitatea înseamnă a realiza și condițiile materiale necesare”.²

Lăsînd la o parte definițiile imprecise ori alambicate (și de acestea sînt destule), creșterea economică este, de regulă, prezentată ca un proces de sporire a venitului național, a produsului social, a producției materiale globale sau pe locuitor. Cîteva exemple în acest sens sînt edificatoare. „Creșterea economică a unei națiuni, spune S. Kuznets, poate fi definită ca o creștere durabilă a populației și a produsului per capita”.³

OPINII

ASUPRA „CREȘTERII”
ȘI „DEZVOLTĂRII”
ECONOMICE (I)

De asemenea, economistul polonez M. Kalecki concepe creșterea economică ca proces de sporire a venitului național și a componentelor lui, pe termen lung⁴.

Dicționarul românesc de economie politică consideră creșterea economică în socialism ca fiind „procesul de sporire a produsului social și a venitului național pe locuitor”⁵. Încercînd o formulare, proprie, am spune că creșterea economică reprezintă procesul de amplificare a produsului social și a venitului național reflectată în sporirea avuției naționale și a veniturilor reale ale populației⁶.

Nu insistăm asupra deosebirilor de detaliu între definițiile menționate, întrucît nu aceasta este problema pe care vrem să o tratăm, ci doar să subliniem că în literatura economică s-a conturat mai mult sau mai puțin conceptul de creștere economică, care în optica marxistă este parte componentă și întregitoare a teoriei reproducției sociale.

Dacă vom lua, drept indicator sintetic, venitul național respectiv produsul social sau producția materială pe locuitor ca element comparativ al nivelului de dezvoltare economică a diverselor țări, vom constata o mare diversitate exprimată prin decalaje dramatice. Oricît de important ar fi acest indicator, poate el singur să definească nivelul de dezvoltare economică a unei țări, includerea ei în rîndul țărilor dezvoltate sau în curs de dezvoltare? Evident că nu, întrucît există și țări care au un venit mare pe locuitor

cum sînt Kuveitul, Arabia Saudită, emiratul Abu-Dhabi, în ultimul timp Iranul și Libia dar, prin structura lor economică, nivelul productivității sociale a muncii și ponderea diverselor sectoare în economie, se numără încă în rîndul țărilor în curs de dezvoltare. De altfel, în Raportul secretariatului Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare, la cea de-a doua sesiune a sa se arăta fără echivoc: „De obicei se consideră că nivelul venitului pe locuitor este cel mai potrivit indicator. Totuși, privind cu cea mai mare grijă această problemă, devine evident că, chiar în cazul cînd calculele naționale ale respectivei țări în curs de dezvoltare sînt satisfăcătoare și cînd se aduc corectivele necesare privind capacitatea de cumpărare a valutei diferitelor țări, venitul pe locuitor nu poate fi luat în considerare ca unic criteriu pentru clasificarea țărilor după nivelul dezvoltării.

Țara respectivă poate să aibă venit ridicat pe locuitor, dar este lipsită de o bază industrială, sau poate să aibă un sector de export regresiv ori stagnant. Altă țară, îndeosebi cele cu populație numeroasă, pot să aibă un sector industrial destul de dezvoltat și o structură diferențiată a exportului și, cu toate acestea, un nivel foarte scăzut al venitului pe locuitor”⁷. (s.n.)

Atît în literatura marxistă, cit și în cea nemarxistă există încercări de a defini conceptele de creștere și de dezvoltare economică și chiar de a le cuantifica distinct. Elementul caracteristic al dezvoltării l-oi constitui structurile economice și comportamentele din fiecare țară. Economistul și sociologul francez Jacques Austrey încearcă chiar o abordare istorică a acestui concept. Potrivit opiniei sale, dezvoltarea economică implică trecerea de la o structură la alta, fapt care permite înțelegerea creșterii înseși.

„Dezvoltarea – scrie el – este un proces care bulversează toate structurile unei societăți”⁸. În această optică analiza creșterii este în același timp și o analiză a dezvoltării, în măsura în care creșterea este rezultatul trecerii de la o structură la altă structură; dezvoltarea implică

FIȘE



● În Editura didactică și pedagogică a apărut de curînd sub egida Ministerului

Educației și Învățămîntului, Academiei de studii economice, volumul CONDUCEREA ȘI TEHNICA COMERTULUI EXTERIOR, de prof. dr. Alexandru Puiu. Lucrarea analizează principalele metode și forme de conducere a întreprinderilor românești de comerț exterior, precum și aspecte dintre cele mai reprezentative ale tehnicilor folosite de alte țări în acest domeniu. „Prezentînd probleme ale fundamentării deciziilor în condiții de risc și incertitudine, ale promovării exporturilor, ale negocierilor și contractării în condițiile diferitelor forme de comercializare, am urmărit – spune autorul în Cuvînt înainte – să explicăm mecanismul operațiunilor de comerț exterior într-o lume în continuă schimbare, cu evoluții foarte contradictorii”. Din sumar: Conducerea științifică, Managementul și aplicațiile sale în domeniul schimburilor comerciale

internaționale; Decizia în condiții de risc și incertitudine; Conducerea și organizarea activității de comerț exterior ale țării noastre. Particularități ale acestei activități în alte țări; Publicitatea comercială; Negocierea; Tratatul internațional și acorduri comerciale; Contractarea; Operațiuni cu drepturi de proprietate industrială și intelectuală – brevete, know-how consulting-engineering; Leasing; Compensatii; Operațiuni paralele de switch; Tehnici de comercializare prin burse; Licitații internaționale; Eficiența economică a comerțului exterior; Tehnica operațiunii de export.

Sesiuni de comunicări științifice

● În zilele de 2 și 3 iulie a.c. a avut loc la Academia de studii economice, Facultatea de comerț, Catedra de marketing, sesiunea de comunicări pe tema

Comerțul românesc în cincinalul revoluției tehnico-științifice. S-au susținut 30 de comunicări științifice de către cadre didactice, cercetători științifici și specialiști din domeniul activității practice de comerț.

● La Academia „Ștefan Gheorghiu” a avut loc în zilele de 6 și 7 iulie a.c. Sesiunea științifică a tinerelor cadre didactice și de cercetare. Sesiunea s-a desfășurat pe secțiile: Filozofie-Sociologie-Istorie; Științe politice; Matematică-Informatică – în cadrul cărora s-au dezbătut circa 40 de referate și comunicări.

O distincție forțată

REVUE ECONOMIQUE, nr. 2/1976 publică punctul de vedere al lui J. Bénard asupra discuției inițiate în jurul crizei științei economice, intitulat CRISE DE LA SCIENCE ECONOMIQUE OU

transformări structurale interne cum ar fi industrializarea, precum și pe plan extern, ca de pildă mutațiile în raporturile de schimb între națiuni. J. Austruy distinge două tipuri de dezvoltare: „dezvoltarea ca echilibru sincron”, care presupune evoluția în cadrul structurilor economico-sociale existente, și „dezvoltarea ca echilibru diacronic”, care implică trecerea „etajată” de la o structură la alta. Primul tip ar fi promovat de școala clasică, neoclasică și post-keynesiană, iar al doilea — de școala istorică germană și de adepții teoriei dezvoltării stadiale, în deosebi de W. W. Rostow. Cu unele rezerve, J. Austruy înclină să acorde credit științific celei de-a doua interpretări. Această ultimă viziune este adoptată și de cunoscutul economist american J.K. Galbraith.

Trebuie însă subliniat că distincția, care se face între „creștere și dezvoltare” în literatura occidentală nu este întotdeauna determinată de rațiuni științifice ci, mai degrabă de considerente ideologice. Astfel J. K. Galbraith însuși — și punctul de vedere al lui W. W. Rostow (autorul teoriei dezvoltării stadiale afirma, contrar realității, că „diferitele țări ale lumii nu se împart în țări dezvoltate și țări subdezvoltate, ci în țări eșalonate de-a lungul unei linii, reprezentând diferitele stadii de dezvoltare”⁹. Prin aceasta economistul american vrea să sugereze că subdezvoltarea ar fi o treaptă obligatorie în mersul ascendent al omenirii. O asemenea teză este infirmată atît de viață cit și de analiza teoretică. În acest sens, Celso Furtado, unul din cercetătorii prestigioși ai problematicii lumii a treia, subliniază cu deplină îndreptățire că subdezvoltarea este un proces istoric autonom și nu o etapă prin care, în mod necesar, ar trebui să treacă toate țările. „Pentru a sesiza esența problemei actualelor economii subdezvoltate, spune el, trebuie să se țină seama de o asemenea particularitate”¹⁰.

De altfel, poziția lui J. K. Galbraith nu este singulară în sensul

subordonării analizei teoretice unor scopuri apologetice. Încercările de a fundamenta științific categoriile de „creștere” și „dezvoltare” merită toată atenția, și asemenea încercări există și la gînditori nemarxiști cum sînt Celso Furtado, Raul Prebisch, Gunnar Myrdal ș.a. Există și încercări de a considera „creșterea” ca o categorie specifică țărilor industrializate, care implică numai schimbări cantitative, iar „dezvoltarea” ca o categorie care, întrucît presupune schimbări de structură, calitative, ca fiind proprie numai țărilor în curs de dezvoltare. O asemenea concepție o întîlnim la A. Bonnê, A. Maddison, A. O. Hirschman. „Ridicarea nivelului venitului în țările bogate, afirmă A. Maddison, este de obicei denumită creștere economică, iar în țările sărace dezvoltare economică”¹¹). Ideea respectivă o întîlnim mai clar exprimată la A. Bonnê care afirmă că „creșterea economică” este procesul expansiunii economice autogeneratoare în condiții instituționale neschimbate, pe cînd „dezvoltarea economică” presupune promovarea conștientă și activă a schimbărilor instituționale¹²). Disjunția între „creștere” și „dezvoltare” o întîlnim și la gînditori din țările lumii a treia, care îi conferă un conținut nou. Potrivit părerii lui C. Furtado, de exemplu, „conceptul de dezvoltare conține ideea de creștere, dar o depășește, căci acest concept se referă la un ansamblu de structuri complexe”¹³. Tocmai această complexitate structurală conferă trăsături specifice dezvoltării. C. Furtado arată că noțiunea de creștere economică se folosește pentru a exprima sporirea producției reale a unui sub-ansamblu, adică a unui sector productiv, care nu implică în mod necesar restructurări sau asimilarea de tehnologii avansate. Se poate concepe, de pildă, o creștere a producției unui sector decurgînd din subutilizarea anterioară a unor factori sau prin sustrageri din sectoare mai slab productive; cu alte cuvinte, poate să aibă loc o creștere fără

dezvoltare. La nivelul ansamblului unui complex economic național creșterea fără dezvoltare ar fi posibilă în condițiile absenței oricărei modificări de structură. O asemenea ipoteză, spune C. Furtado, este valabilă în cadrul unei economii dependente, exportatoare de materii prime. Așadar, potrivit opiniei sale, dezvoltarea presupune modificări de structură, ceea ce în mod lapidar s-ar traduce prin „ridicarea productivității muncii la nivelul economiei naționale”.

prof. dr. I. BULBOREA

¹) Vezi International Encyclopedia of Social Sciences. Volume 4. The Macmillan Company & the Free Press, 1968, p. 395; Raymond Aron. Dix-huit leçons sur la société industrielle. Gallimard, Paris, 1962, p. 163; Planirovanie narodnogo hoziaistva SSSR. Izdatelstvo Ekonomika 1973, p. 527 (sub redacția lui L. Berri).

²) Conferința pentru securitate și cooperare în Europa. Ed. pol. 1975, p. 25.

³) S. Kuznets. Croissance et structure économiques. Calmann Lévy, 1972. Imprimé en France, p. 29; vezi W. A. Lewis, La théorie de la croissance économique, Paris, 1971, p. 15.

⁴) Michal Kalecki, Schiță a teoriei creșterii economiei socialiste, Ed. politică, 1972.

⁵) Dicționar de economie politică, Ed. pol., 1974, p. 201.

⁶) Vezi mai pe larg în Era socialistă nr. 5/1976 p. 21—23.

⁷) UNCTAD. A doua sesiune, Delhi, vol. V. Probleme speciale ale comerțului mondial și dezvoltării, New York, 1968.

⁸) Jacques Austruy, Le scandale du développement, Paris, 1972, p. 44.

⁹) J. K. Galbraith, Les conditions actuelles du développement économique, Denoël, 1963, p. 39.

¹⁰) Celso Furtado, Théorie du développement économique, P.U.F., Paris, 1970, p. 141.

¹¹) A. Maddison, Economic Progress and Policy in Developing Countries, New York, 1970, p. 15; vezi și Angus Maddison, Economic Growth. Comparative Experience in Europe and North America, New York, 1967, p. 18.

¹²) A. Bonnê, Studies in Economic Development, London, 1957, p. 13.

¹³) C. Furtado, Op. cit., p. 14—17.

DES ECONOMISTES ? (Criză a științei economice sau a economiștilor ?). Autorul susține că nu ar exista o veritabilă criză a științei economice occidentale, dar recunoaște că ea întîmpină greutăți de ordin „tehnic” și de ordin „ideologic”. Greutățile de ordin tehnic ar consta, după părerea lui J. B., în aceea că știința economică capitalistă nu a reușit să creeze instrumente de analiză capabile să cuprindă și să găsească un răspuns problemelor noi și extrem de complexe de care se izbește lumea capitalistă. În ce privește reflecțiile teoretice, acestea ar fi într-un anumit avans față de instrumentele de observație și de măsurare statistică. Drept urmare, autorul propune ca atenția să fie concentrată asupra acestora din urmă. Greutățile de ordin ideologic ar consta în fețurarea unor concepte sau părți

din doctrine care nu au dovedit eficacitate și nici „economicitate” explicativă, sau în refuzul „a priori” (dar nu întotdeauna conștient) de a folosi concepte și metode de analiză eficace. Dezvoltînd aceste două categorii de dificultăți cu care se confruntă știința economică occidentală, J. B. pune sub semnul îndoielii existența unei crize în această ramură a științei și consideră că ar fi mai just să se vorbească despre o criză a economiștilor. Distincția între criza economiștilor și criza produsului activității lor ni se pare forțată.

Competiție și creștere economică

În două volume (vol. I 323 p., vol. II 211 p.), intitulat Competitivitate et croissance en économie concurrencée (Competitivitate și

creșterea într-o economie de concurență), apărute în 1975 în editura Dunod, Raymond Courbis supune unei analize amănunțite mecanismul unei economii de piață în condițiile înălturării măsurilor protecționiste. Dat fiind că într-o astfel de economie, denumită „deschisă”, prețurile internaționale joacă un rol decisiv în sectoarele economice supuse concurenței străine, problema esențială este cea a prețurilor de revenire: cînd costurile interne sînt ridicate în comparație cu sectoarele similare concurențiale de pe piața mondială această situație duce la reducerea beneficiului și deci a posibilităților de autofinanțare. Se conchide că are loc o compromitere a investițiilor interne și în consecință și a producției în comparație cu ceea ce s-ar fi putut face. Producția scade, cresc importurile și, în conse-

FIȘE

cință, se manifestă o tendință de deteriorare a balanței comerciale externe. Pentru a ieși din impas, se recurge, de regulă, la devalorizarea monedei naționale pentru a stimula exporturile. Dar această soluție nu este considerată de autor ca fiind satisfăcătoare, deoarece ea poate să redreseze pentru moment situația în raporturile comerciale (respectiv, atingerea unui sold pozitiv în balanța comercială), ceea ce însă nu înseamnă că a fost restabilit echilibrul structural și competitiv. Din aceste considerente se insistă asupra necesității asigurării unui echilibru concurențial.

AVUȚIA NAȚIONALĂ

(Urmare din pag. 17)

Se impune o inventariere a fondului forestier și o evaluare a terenurilor împădurite și a materialului lemnos, aceasta și pentru a urmări modul în care se înfăptuiește programul național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976—2010 adoptat prin Legea din 16 aprilie 1976.

Bogățiile subsolului (rezervele de cărbuni, petrol, minereuri metalifere, gaz metan, gaze de petrol și sare) au fost evaluate de noi în 1940 la 500 miliarde lei¹⁴⁾.

În prezent pe baza datelor pe care le deține Comisia republicană de rezerve geologice, se vor putea evalua rezervele de minerale utile și alte bogății ale subsolului, cunoașterea acestora fiind necesară pentru dimensionarea investițiilor, proiectarea obiectivelor industriale și a producției de minereuri.

Drumurile, străzile, piețele și parcurile cunoscute sub denumirea de domeniu public, au fost evaluate de noi în 1940, pe baza inventarelor și bilanșurilor la 29,2 miliarde lei, din care drumurile naționale erau de 13,4 miliarde lei.

În 1948 cu ocazia inventarierii patrimoniului public s-au stabilit criterii de evaluare pentru șosele împietruite, pavate, fixindu-se costul terasamentului și lucrărilor de împietruire, de pavaje etc. pe km, criterii de evaluare pentru poduri de lemn, de beton etc.

După astfel de criterii se vor putea evalua și în prezent drumurile și podurile prin stabilirea de valori în raport cu materialul din care sînt construite. De asemenea, se evaluează și terenurile ocupate de drumuri. Lungimea drumurilor publice era în 1975 de 76 806 km. din care drumurile naționale au o lungime de 12 856 km.

Valoarea bunurilor de folosință îndelungată aparținând populației, ca : mobilier casnic, inventar agricol precum și a construcțiilor și clădirilor proprietate personală a fost stabilită în 1940, de noi, în felul următor : valoarea clădirilor din mediul urban la 185 miliarde lei, și a celor din mediul rural la 97 miliarde lei ; valoarea mobilierului casnic a fost apreciată la 10% din valoarea clădirilor, adică 18,5 și 9,7 miliarde lei, vehiculele au fost evaluate la 6,6 miliarde lei, iar inventarul agricol la 57 miliarde lei.

Valoarea fondurilor fixe aflate în proprietatea personală (îndeosebi locuințe) la finele anului 1975 reprezintă circa 180 miliarde lei.¹⁵⁾

În prezent, considerăm că s-ar putea stabili din 5 în 5 ani valoarea construcțiilor și clădirilor prin recensăminte iar a celorlalte bunuri, anual, prin anchete selective, urmînd ca pe baza rezultatelor astfel obținute să se organizeze evidența acestor bunuri.

2. PREOCUPĂRI în legătură cu evaluarea avuției naționale se constată și pe plan internațional.

Trebuie menționat, că în 1957 la a 5-a conferință a „The International Association for Research in Income and Wealth” s-a prezentat un studiu comparativ asupra metodelor folosite în 18 țări pentru evaluarea avuției naționale și datele statistice de care dispun¹⁶⁾.

Numai o mică parte din evaluările făcute atunci cuprindeau toate elementele componente ale avuției naționale, excluzîndu-se din estimările celor mai multe țări bogățiile subsolului, pădurile și alte resurse naturale, atît din cauza lipsei de date informative, cît și a dificultăților de evaluare.

În lucrările prezentate la conferință au fost exprimate păreri diferite în folosirea noțiunii de avuție națională și în aplicarea metodelor de evaluare.

Cîțiva cercetători au arătat atunci necesitatea de a pune indicatorii avuției naționale într-un singur cadru cuprinzător al principalilor indicatori economici : produs național, venit național, formarea capitalului fix etc. Din dezbaterile conferinței a reieșit că pentru evaluarea avuției naționale este nevoie de o bază solidă de informații statistice pentru o lungă perioadă de timp și de o oarecare experiență în folosirea metodelor de estimare adecvate condițiilor și posibilităților din fiecare țară.

Între 1959 și 1969 s-au mai adăugat la lista celor 18 țări care au publicat evaluări ale avuției naționale (în cea mai mare parte numai a principalelor elemente) și alte țări, numărul lor crescînd la peste 50, din care abia 15 au reușit să cuprindă în evaluările lor toate elementele componente ale avuției naționale.

Comisia de Statistică a O.N.U., în anul 1966 în cea de a XIV-a sesiune, în programul de 5 ani al statisticilor internaționale adoptat, prevede propuneri „pentru pregătirea de studii privind practicile naționale, concepțiile, metodele de evaluare, clasificările și prelucrarea datelor statistice privind avuția națională precum și sursele și metodele de colecționare și estimare a datelor”.

De asemenea, Comisia Permanentă C.A.E.R. pentru Statistică, la cea de a XIX-a ședință ținută la București în anul 1972 a adoptat lucrarea „Principii metodologice de bază ale calculului indicatorilor avuției naționale” elaborată de delegația Republicii Democrate Germane, care cuprinde unele recomandări privind indicatorii avuției naționale în țările socialiste.

★

În țările capitaliste, pe lângă noțiunea de „avuție națională” se mai folosește și aceea de „bogăție națională” (National Wealth, Fortune Nationale, Richesse national etc.) precum și noțiunea de capital național, avînd fiecare un conținut diferit.

Gruparea elementelor avuției naționale se face de unii economiști din acele țări, pe forme de proprietate (apartenență) astfel :

- bunuri aparținînd unităților economice (întreprinderilor industriale, miniere, de transport, comerciale etc.) ;
- bunuri aparținînd particularilor (terenuri, case de locuit, mobilier, obiecte de menaj, tablouri, colecții etc.) ;
- bunuri aparținînd statului (domeniul productiv, domeniul neproductiv drumuri, piețe, parcuri, clădiri publice etc.) și — drepturi de autor și brevete.

În noțiunea de bogăție națională economiștii din țările capitaliste cuprind bunurile materiale afectate producției, atît bunurilor care pot fi reproduse, reproductibile, (mașini, echipamente, stocuri de produse etc.), cît și cele nereproductibile (pămîntul, bogățiile subsolului etc.). Aici se mai înglobează și bunurile de folosință, sau de agrement ale populației ca : automobile, mobilier, aparate de uz casnic, radio, echipament sportiv, îmbrăcăminte, încălțăminte, ceasornice, instrumente muzicale etc.

Toate aceste bunuri materiale, atît cele afectate producției, cît și cele de folosință sau de agrement, sînt denumite de economiști „active reale”.

O altă grupă a bogăției naționale o formează activele financiare : biletele de bancă, depozite bancare la vedere și la termen, stocul de aur, de devize, creditele bancare, împrumuturile, obligațiile, primele de asigurare etc. În grupa elementelor nemateriale, se cuprind : active corporale (brevete, patente etc.) și elemente naturale și umane (clima, aptitudini cîștigate de muncitori în producție, structura organizatorică etc.).

În felul acesta în noțiunea de bogăție națională se disting următoarele grupe : a) active reale (pentru producție și de folosință) ; b) active financiare, c) active corporale și d) elemente naturale și umane.

Primele 3 grupe se regăsesc în schema avuției naționale întocmită pentru țara noastră și prezentată mai sus, astfel : 1) activelor reale le corespund : bunurile materiale acumulate, inclusiv bunurile de folosință îndelungată ale populației, patrimoniul cultural național și resursele naturale, 2) activelor financiare le corespund mijloacele financiare și 3) activelor corporale, brevetele de invenții. Elementele naturale și umane nu pot fi evaluate, de aceea nu au corespondent în cadrul noțiunii de avuție națională de la noi și nici în acela de capital național.

Într-un studiu pe care-l vom publica într-un număr viitor al revistei, vom arăta creșterile anuale a valorii unor elemente ale avuției naționale a țării noastre în comparație cu a altor țări.

¹⁴⁾ L. Turdeanu : Avuția națională a României, 1947, p. 23.

¹⁵⁾ Manea Mănescu op. cit., pag. 10.

¹⁶⁾ Rezultatele discuțiilor au fost publicate de către Asociația amintită în vol. VIII „Studies in Income and Wealth, London, 1959. Pentru cea conferință s-a întocmit de către Th. D. van der Weide de la Biroul Central de Statistică al Țărilor de Jos, tablouri rezumative asupra datelor de care dispunea, privind compoziția avuției naționale din 18 țări și asupra metodelor proprii folosite.

ORIENTĂRI ÎN POLITICA ECONOMICĂ A ȚĂRILOR AMERICII LATINE (I)

ANCORATE puternic în tendințele majore ale epocii contemporane, statele situate la sud de Rio Grande, state în curs de dezvoltare, traversează faza acelor procese innoitoare care au ca țel final emanciparea lor economică. Activ și constructiv prezente pe arena internațională — separat sau în cadrul „Grupului celor 77” — la eforturile pentru lichidarea vechilor rinduieli, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, țările latino-americane, conștiente de importanța efortului productiv propriu, promovează cu tot mai multă consecvență politica de intensificare a dezvoltării lor economice pe baza mobilizării maxime a resurselor lor interne. În acest context, acțiuni ca afirmarea voinței de a fi pe deplin stăpîne pe resursele lor naturale, îndreptarea eforturilor în direcția prelucrării resurselor naturale proprii, stimularea și protejarea industriilor naționale, își dezvoltă întreaga lor semnificație economică, socială și politică.

Intensificarea procesului de recuperare a bogățiilor naționale

UNUL din fenomenele de deosebită importanță, cu implicații profunde asupra dezvoltării economice independente, este amplificarea procesului de recuperare a bogățiilor naționale, proces care cuprinde tot mai multe țări și îmbrățișează o arie tot mai vastă de domenii.

Uriașa însemnătate a reintegrării în patrimoniul național a resurselor naturale poate fi apreciată în mod real numai dacă pornim de la faptul că exploatarea, de-a lungul deceniilor, de către capitalul străin, a resurselor naturale din țările latino-americane a provocat acestora însemnate pierderi materiale, lipsindu-le, astfel, de posibilitatea unor investiții suplimentare destinate dezvoltării (calcululele demonstrează că volumul remiterilor, în afara granițelor țărilor latino-americane, de beneficii, dobinzi, taxe aferente investițiilor străine de capital efectuate în aceste țări, a depășit substanțial volumul intrărilor de capital). În afară de aceasta, exploatarea resurselor naturale de către capitalul străin a constituit suportul încălzirii sistematice a drepturilor suverane ale statelor de pe continent, în diferite domenii ale vieții lor economice și politice.

Eforturile statelor din America Latină pentru recuperarea resurselor na-

turale nu sînt de dată recentă: încercări în această direcție — unele de mare amploare, ca de pildă, naționalizarea de către statul bolivian (în 1952) a zăcămintelor de staniu (principala bogăție a țării, care-i asigura, la acea dată, peste 60% din încasările din export), s-au semnalat încă la începutul deceniului al 6-lea în mai multe țări. Mult timp, însă, asemenea acțiuni au rămas izolate, fiind limitate la un număr restrîns de țări și vizînd doar cîteva domenii de activitate; în plus, ele se caracterizau, deseori, prin lipsă de consecvență datorată, în principal, instabilității politice (măsurile de recuperare a resurselor naturale erau urmate de măsuri opuse, uneori la un interval destul de scurt).

Despre instituirea suveranității asupra resurselor naturale, ca proces caracteristic multora din țările de pe continent, se poate vorbi cu deosebire de la sfîrșitul deceniului al 7-lea cînd s-a făcut remarcată o evidentă intensificare a acțiunilor menite să înlătore dominația economică străină. În mai multe țări latino-americane au fost și continuă să fie luate asemenea măsuri în domenii care prezintă, de cele mai multe ori, o mare însemnătate pentru țările respective.

Se poate afirma, pe drept cuvînt, că instaurarea controlului național asupra bogățiilor naturale a devenit în prezent o preocupare centrală, curentă, în mai multe țări de pe continent. În pofida unor evoluții contradictorii, a unor refluxuri vremelnice, acest proces revoluționar va cunoaște în mod necesar, în

anii viitori, o amploare crescîndă, desfășurarea sa ireversibilă constituind o expresie a hotărîrii popoarelor latino-americane de a-și făuri o economie de sine stătătoare, dezvoltată multilateral.

Acțiunile de reintegrare în patrimoniul național a resurselor naturale — latură fundamentală a limitării influenței nefavorabile a capitalului străin — sînt, în mod necesar, dublate de măsuri care au drept scop să confere țărilor respective întreaga capacitate de decizie în probleme ca modul de valorificare a resurselor naturale, domeniile prioritare de dezvoltare a industriei, nivelul producției diferitelor ramuri, tehnologia utilizată ș.a. În acest sens, numeroase țări interzic investițiile străine sau le admit în proporții limitate și sub un strict control în domeniul valorificării unor resurse naturale de importanță națională cum ar fi rafinarea petrolului (Argentina, Brazilia, Mexic, Uruguay), petrochimia (Mexic, Peru, Venezuela), chimia de bază (Peru), rafinarea metalelor neferoase (Peru), metalurgia feroasă (Peru, Venezuela), prelucrarea gazelor naturale (Venezuela).

Modificarea concepției unei serii de țări latino-americane față de rolul capitalului străin în dezvoltarea economică — rol de sprijinire care nu trebuie să degenereze într-un rol de dominare — a condus la un sistem de admitere a noilor investiții străine care are la bază o sumă de criterii ca, spre exemplu, contribuția investiției la: valorificarea resurselor naturale și la utilizarea produselor de fabricație națională ale țării primitoare de investiții; crearea de noi locuri de muncă; introducerea tehnologiei moderne; îmbunătățirea amplasării geografice a industriei; creșterea volumului exporturilor și diversificarea acestora. De asemenea, diferite țări condiționează accesul capitalului străin de obligativitatea utilizării, într-o porțiune preponderentă, în întreprinderile create, de muncitori cali-

ficați, personal tehnic și administrativ autohton.

Numeroase țări latino-americane urmăresc deci orientarea investițiilor străine — în direcțiile necesității atragerii capitalului străin în vederea suplimentării efortului inters¹⁾ — spre domeniile industriale în a căror dezvoltare este interesată țara respectivă, cu scopul de a nu genera sau agrava dezechilibre, de a intensifica dezvoltarea ramurilor dinamice, de a micșora dependența țării față de piețele internaționale de desfacere și aprovizionare.

Opțiune netă pentru valorificarea în țară a resurselor naturale

IN POLITICA economică actuală a țărilor latino-americane — țări cu o economie în general insuficient dezvoltată și diversificată — ideea industrializării s-a impus tot mai mult, devenind mai pregnantă prezentă în strînsă dependență cu avansarea procesului de recuperare a bogățiilor naționale și cu necesitatea de a valorifica resursele existente în folosul țărilor posesoare. Planurile de dezvoltare economică pentru perioada pînă în 1980 atestă prioritatea acordată — în numeroase țări — dezvoltării industriale și, în cadrul acesteia, dezvoltării ramurilor de prelucrare a materiei prime locale și a ra-

toare — într-o măsură sporită față de deceniul trecut; tendința a fost prezentă în mai multe țări latino-americane dintre care amintim Argentina, Brazilia, Columbia, Peru, Venezuela. Se acționează, totodată, cu fermitate în direcția dezvoltării ramurilor industriale dinamizatoare cum sînt metalurgia și mai ales industria de prelucrare a metalelor, a căror pondere în producția industrială crește neconținut.

Aceste modificări calitative sînt rezultatul atît al investiției unor fonduri importante ale statului pentru construirea de mari obiective industriale, cît și al transunerii în viață, cu mai multă fermitate, a unui complex de măsuri menit să stimuleze și să orienteze structural dezvoltarea întregii industrii (inclusiv sectorul privat). Dintre măsurile care, în prezent, au o mai mare frecvență menționăm:

a) acordarea de credite în condiții avantajoase (dobîndă scăzută, termene lungi de amortizare, perioade de grație mari);

b) facilitarea aprovizionării cu materii prime, semifabricate și produse finite realizate în întreprinderi de stat;

c) facilitarea acordării de servicii;

d) acordarea de asistență tehnică;

e) reducerea impozitelor pe venitul întreprinderii și reducerea sau scutirea de plata unor taxe;

f) reducerea sau scutirea de taxe vamale la importul mijloacelor de producție care nu se produc în țară și la importul unor materii prime necesare etc.

Asemenea măsuri stimulativе au început să capete o intensitate sporită în ultimul deceniu. Din prevederile „legilor de promovare industrială“ elaborate sau readaptate la noile cerințe în ani mai recentî în unele țări latino-americane, rezultă preocuparea statului pentru rezolvarea, prin măsuri stimulativе, a cîtorva probleme de majoră importanță.

Dezvoltarea „liberă“ a industriei în țările din America Latină a condus la o structură a acesteia care nu răspunde decît în mică măsură cerințelor actuale ale economiilor respective, mai ales în condițiile în care se urmărește o dinamizare a evoluției economice și, în primul rînd, a evoluției producției industriale. Restructurarea industriei este una din problemele care a intrat în preocupările constante ale unor țări (Peru, Argentina, Brazilia, Mexic, Columbia ș.a.), ceea ce explică aplicarea regimului de stimulare prin pîrghii economice ramurilor industriale înscrise pe lista priorităților de dezvoltare²⁾.

Amplasarea mai rațională pe teritoriul țării a întreprinderilor industriale este un alt aspect a cărui soluționare este vizată prin aplicarea sistemului stimulentei financiare. Dacă limitarea concentrării excesive a industriei în zone de-acum puternic industrializate se realizează adesea prin simpla interzicere a amplasării noilor unități industriale în zonele respective (și nu prin perceperea de taxe suplimentare), pentru atragerea investițiilor în regiunile geografice înapoiate se recurge la gama facilităților multiple menite să echilibreze beneficiile mai mici ce s-ar obține de întreprinderile amplasate în zone mai puțin favorabile în comparație cu întreprinderile amplasate în zonele industrializate. Adesea aceste măsuri nu fac decît să suplimenteze eforturile statului vizînd dezvoltarea regiunilor înapoiate din punct de vedere economic, măsuri care se concretizează, spre exemplu, în amplasarea unor importante obiective economice aparținînd statului sau în efectuarea unor lucrări de infrastructură indispensabile impulsiei activității productive.

Scopul unei mai largi participări la circuitul economic mondial este în egală măsură vizat, caracteristic în această direcție fiind stimularea dezvoltării ramurilor industriale ce produc pentru export.

Incontestabil că acțiunea deliberată pentru intensificarea efortului intern destinat dezvoltării — direcție în care statul a început să joace un rol tot mai activ — nu este lipsită de rezultate în ceea ce privește atacarea subdezvoltării. Ceea ce a devenit însă tot mai evident — și activitatea concertată a țărilor latino-americane o atestă — este necesitatea potențării acestor rezultate prin crearea unor condiții echitabile pe planul schimburilor economice internaționale.

Atît în această privință, cît și în general pe linia dezvoltării economice și sociale naționale, numeroase țări latino-americane sînt angajate pe calea unor profunde transformări înnoitoare. Parțea a doua a articolului va aborda o serie de probleme legate de intensificarea activității statale în scopul realizării unor astfel de transformări.

Maria DESMIREANU
INSCIN

¹⁾ Țările mai avansate din punct de vedere industrial urmăresc într-o măsură mai mică suplimentarea efortului material cît, mai ales, suplimentarea efortului tehnologic.

²⁾ În „Ley General de Industrias“ promulgată în Peru în 1970, ramurile industriale sînt împărțite în trei categorii de priorități:

A) industriile de bază (siderurgie, metalurgie neferoasă, chimie de bază, îngrășăminte chimice, ciment, hirtie) care sînt rezervate exclusiv statului;

— industria constructoare de mașini, industriile producătoare de materiale și semifabricate pentru consumul productiv;

— întreprinderile producătoare de tehnologie care contribuie la realizarea programelor de cercetare și dezvoltare industrială;

B) industria bunurilor esențiale de consum;

C) industriile complementare (care produc bunuri de consum neesențiale).

În afara acestor categorii de priorități sînt situate întreprinderile care produc articole de lux. Pentru a ilustra gradul de diferențiere în acordarea facilităților, menționăm cu titlu de exemplu că întreprinderile industriale incluse în categoria A plătesc 10% din taxa vamală la importul mijloacelor de producție necesare, în timp ce cele din categoria B plătesc 30%, iar cele din categoria C plătesc 60%.

Ritmii medii anuale de creștere a producției industriale în perioada 1960-1970 și 1970-1974^{a)}

Ramurile industriale	Perioada	
	1960-1970	1970-1974
Total industrie	6,4	8,0
din care:		
- industria extractivă	4,25	2,0
- industria prelucrătoare	6,6	8,8
din care:		
- industria ușoară	4,75	5,6
- industria grea	8,6	11,4
din care:		
- industria chimică, prelucrarea petrolului și cărbunelui	8,3	9,6
- metalurgia de bază	8,1	10,9
- prelucrarea metalelor	9,3	13,7

a) Nu am inclus anul 1975 care, datorită situației de excepție, nu este reprezentativ pentru ilustrarea tendinței pe termen lung.

Sursa: Calcule efectuate pe baza datelor din U.N. Monthly Bulletin of Statistics, februarie 1976.

murilor esențiale pentru angrenarea unor modificări structurale ale industriei pe linia cerințelor progresului tehnico-științific contemporan.

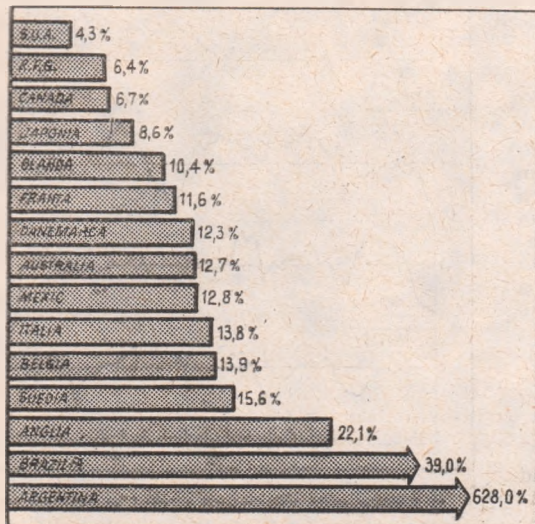
Evoluția, mai puternic diferențiată în anii actualului deceniu, a ramurilor industriale comparativ cu evoluția producției industriale în deceniul trecut nu face decît să ilustreze materializarea eforturilor depuse în ultimii ani de țările latino-americane în direcția preferențelor înnoitoare.

Atrage atenția prioritatea netă acordată dezvoltării industriei prelucră-

TENDINȚE ● CONJUNCTURI

Rata inflației din nou în creștere

DATELE cele mai recente cu privire la creșterea prețurilor arată că în luna aprilie



(după INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE)

Creșterea prețurilor la produsele alimentare (în martie 1976 față de martie 1975)

a.c. rata inflației (ca ritm anual) s-a accelerat din nou, depășind 13% (față de 7% în februarie și martie) și fiind în general mai ridicată în Europa occidentală decât pe ansamblul celor 24 de țări

membre ale O.C.D.E., organizație care include și Canada, S.U.A. Japonia, Australia și Noua Zeelandă. După cum s-a evidențiat la recenta reuniune ministerială de la Paris a O.C.D.E., această accelerare se explică mai ales prin evoluția prețurilor la produsele ali-

mentare : o majorare a prețurilor în Japonia și în Europa occidentală și o încetinire a scăderii lor în Canada și în S.U.A. Graficul de mai sus se bazează pe cifre publicate de Departamentul agriculturii al acestei din urmă țări.

rilor dintre Bulgaria și Ungaria va ajunge la 735 milioane de ruble, cu o creștere de 60% față de cincinalul precedent. În ansamblul livrărilor reciproce ponderea mașinilor și a altor echipamente industriale urmează să sporească de la 60% la 86%.

În ceea ce privește construcțiile de mașini cooperarea bilaterală vizează 17 domenii diferite, cum sînt : mașinile de ridicat și depozitat, mașinile agricole, autobuzele, mașinile-unelte, utilajele abrazive și cele pentru industria lemnului, aparatele medicale și cele electrocasnice. Relații de cooperare se dezvoltă și în domeniul metalurgiei, al industriilor farmaceutice, textile, alimentare, precum și în agricultură. Trebuie amintită, de asemenea, colaborarea în construcția de întreprinderi industriale ; Ungaria, de pildă participă la edificarea fabricii de carbonat de sodiu (anhidru) din Devnia, a centralei termoelectrice „Bobov Dol” și a altor obiective economice din Bulgaria.

Colaborare tripartită

EGIPTUL, INDIA ȘI IUGOSLAVIA intenționează să dezvolte colaborarea comercială și economică reciprocă. După cum s-a evidențiat la o recentă reuniune tripartită, la nivel ministerial ținută la Cairo, există largi posibilități de colaborare pe termen lung între cele trei țări în domeniul industriei (cum ar fi producția de piese și subansamble pentru tractoare, de material feroviar rulant sau producția electronică). Totodată, se preconizează măsuri de extindere a colaborării în scopul dezvoltării agriculturii, pescuitului, producției de mărfuri alimentare, turismului și altor activități.

Cooperare bulgaro-ungară

CONFORM acordului comercial încheiat pe perioada 1976—1980, volumul schimbu-

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 28.VI.—2.VII.1976 a fost caracterizată printr-o stabilitate relativă a cursurilor valutare pe piața monetară internațională, excepție făcînd lira sterlină și lira italiană, care au marcat o ușoară tendință de întărire față de dolarul S.U.A.

Lira sterlină, după ce o lungă perioadă de timp a manifestat o continuă tendință de depreciere, în perioada analizată s-a repreciat continuu față de dolar, la aceasta contribuind : cumpărările masive de lire sterline pentru achitarea unor scadențe comerciale în lire sterline : anunțarea de către guvernul britanic a scăderii ratcii inflației de la 26% în anul 1975 la 15,5% (ca rată anuală) în luna iunie a.c. : acordarea unui împrumut Angliei de 5,3 miliarde dolari.

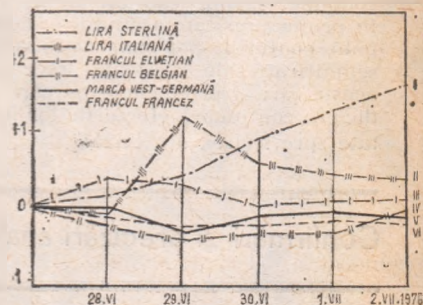
Lira italiană, care de la începutul anului și pînă în prezent s-a depreciat cu circa 20% pe piețele monetare internaționale, a manifestat în perioada analizată o ușoară tendință de depreciere față de dolar. Comunicatul reuniunii la nivel înalt din Porto-Rico a „celor 7” (S.U.A., Japonia, Canada, R.F.G., Franța, Anglia și Italia), care printre alte puncte cuprinde, după unele surse neoficiale, asigurarea pentru Italia a unui „ajutor economic”, care să-i permită depășirea recesiunii, a contribuit la întărirea cursului lirei italiene față de dolar de la 842,5 lire pentru un dolar la 831 lire pentru un dolar în interval de numai o zi.

Francul elvețian a avut o ușoară tendință de depreciere, la aceasta contribuind în mare măsură hotărîrea Băncii Naționale a Elveției de a retrage din circulație 1 miliard de franci elvețieni pentru a limita excesul de lichiditate. Este de așteptat ca hotărîrea Băncii Naționale a Elveției să contribuie la o creștere a nivelului dobinzilor la francul elvețian în perioada următoare.

Dobinzile la depozitele în eurodolari și în euromărci vest-germane s-au caracterizat prin o stabilitate în jurul nivelului de 6,875% pentru dolarul S.U.A. la 6 luni și 4,875% pentru marca vest-germană (6 luni). Dobinzile la eurofrancul elvețian, 6 luni, au avut o ușoară tendință de creștere față de perioada precedentă, cu aproximativ 1/8%.

Prețul aurului la Londra a continuat să înregistreze tendințe de scădere față de perioada precedentă, de la 124 dolari uncia la 122,9 dolari uncia.

Paul DUMITRAȘCU
Dumitru LUNGU



Evoluția principalelor devize vest-europene în perioada 28 VI — 2 VII 1976, luînd ca bază de comparație cursul dolarului S.U.A. în ziua de 25 VI 1976

Banca de investiții a țărilor nordice

ÎN 9 Iunie 1976 a avut loc la Helsinki, ședința de creare a Băncii de investiții pentru țările nordice (Nordic Investment Bank), care va avea sediul principal în Helsinki. Scopul băncii este de a acorda credite și garanții bancare pentru proiecte de investiții de interes comun. Ele se vor acorda conform practicilor bancare uzuale.

Capitalul de bază al băncii este de 400 milioane D.S.T. Țările membre au contribuit în următoarele proporții : Suedia 45%, Danemarca 22%, Norvegia și Finlanda câte 16% iar Islanda 1%. Banca va putea acorda credite și garanții pînă la de 2,5 ori capitalul. Ea va putea lua împrumuturi de pe piețele internaționale de capital pentru creditarea tranzacțiilor între țările nor-

dice. Pentru moment banca nu va acorda împrumuturi pentru proiecte incluzînd o țară din afara „Uniunii Nordice”.

Fibre chimice : revirement scontat

ÎN ultimii doi ani producția industriei de fibre chimice din țările capitaliste a cunoscut o tendință de scădere — cu 2% în 1974 și cu 8% în 1975, reducîndu-se la nivelul anului 1972.

Reducerea a afectat într-o măsură mai mare fibrele celulozice decât cele sintetice, iar în cadrul acestora din urmă — cele poliamidice ; pe plan regional S.U.A. s-au menținut anul trecut în frunte la producția de fibre sintetice.

În ceea ce privește perspectivele producției de fibre sintetice, se apreciază că cererea respectivă pe piața mondială va evolua favorabil în următorii ani.

CONJUNCTURA ECONOMIEI ȚĂRILOR CAPITALISTE LA ÎNCHEIEREA SEMESTRULUI

Retrospecțiune și anticipări

PE MĂSURĂ CE se acumulează informația statistică asupra mersului economiei țărilor capitaliste în 1975 și în prima jumătate a anului în curs, capătă contururi tot mai clare anumite semnificații ale recesiunii recente din aceste țări și problemele pe care le ridică în continuare eforturile lor îndreptate spre ieșirea din criză.

Confirmări și precizări analitice

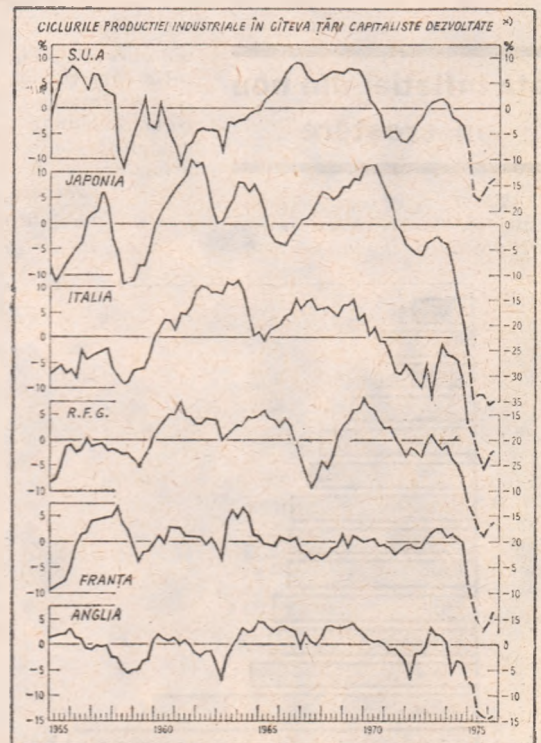
CELE MAI RECENTE analize occidentale confirmă, în primul rând, caracterul excepțional al dimensiunilor și duratei recesiunii din 1973—1975 în comparație cu alte oscilații ciclice ale producției în țările capitaliste după al doilea război mondial. În această perioadă, se arată în raportul anual pe exercițiul 1975/1976 al Băncii Reglementelor Internaționale de la Basel, „nici o recesiune nu a fost atât de în-

socialiste activitatea economică urma în continuare un curs ascendent. Expansiunea industrială în țările Europei răsăritene s-a menținut în general la un nivel ridicat în 1975, ritmurile de creștere a producției situându-se între 7,5% în cazul U.R.S.S. și 12,4% în cazul României. Pretutindeni investițiile în capital fix în industrie au fost motorul principal al expansiunii“ (p. 15).

În al doilea rând, constatând că durata ultimei faze descendente a ciclului economic capitalist a reprezentat dublul oricărei alte recesiuni postbelice, analizele menționate emit părerea că amploarea ei neobișnuită s-a datorat intrării în acțiune simultane a mai multor factori (pe care în redăm după același raport al B.R.I.): sincronismul boom-ului premergător, care a provocat gîtuiri și penurii pe piețele produselor energetice și de materii prime; vigoarea și persistența forțelor inflaționiste, care au dus la reducerea stocurilor și a investițiilor; incidența deflaționistă a urcării rapide a prețurilor la materiile prime; efectele cumulative ale măsurilor monetare și financiare restrictive menite să zăgăzuiască inflația (p. 10). Odată începută scăderea producției s-a accelerat în curînd dincolo de ceea ce prevăzuseră conjuncturiștii occidentali, între altele ca urmare a creșterii rapide a somajului și a restrîngerii cheltuielilor de consum ale populației. Datele din tabelul nr. 1 care se bazează pe statisticile OCDE și pe prelucrări ale Asociației institutelor europene de conjunctură economică arată proporțiile atinse de recesiune pe ansamblul țărilor capitaliste și numărul însemnat al țărilor cuprinse.

De reținut aprecierea experților BRI că urcarea prețurilor la petrol și la materiile prime industriale, deși a accelerat inflația și a grăbit recesiunea, „nu a fost cauza lor primară“; însă înainte de acest „șoc extern“, „factori puternici de dezechilibru începuseră să acționeze de cîtuva timp“ (p. 6—7).

De asemenea, merită relevat rolul pe care aceste evaluări îl atribuie unor



*) Liniiile zero reprezintă ritmul mediu pe termen lung de creștere a producției industriale (1955—1974): S.U.A. 4,6%, Japonia 12,3%, Italia 7,1%, R.F.G. 5,4%, Franța 5,7%, Anglia 3,6%.
Sursa: Banque des Règlements Internationaux, Quarante-sixième rapport annuel, 1 er avril 1975—31 mars 1976, Bâle, 14 juin 1976.

măsurii de politică economică socotite eronate — măsurile expansioniste luate „de la apariția celui mai neînsemnat indiciu al stagnării cererii“. Sînt incriminate inițiativele de relansare a activității economice din multe țări afectate de recesiunea moderată din 1971—1972: „Au rezultat o inflație de proporții mondiale, dereglări pe piețele de capitaluri pe termen scurt și lung și, în final, o profundă recesiune însoțită de un șomaj ridicat“.

Elocința curbilor producției industriale

FAZA DE CREȘTERE economică sincronizată în țările industriale din Occident a luat sfîrșit în ultimele luni ale anului 1973. Mișcarea descendentă, dacă este urmărită cu ajutorul indicilor producției industriale — mai detaliați și mai accesibili, cel puțin deocamdată, decît cifrele PNB — a început în octombrie 1973 în Anglia, țară în care va dura 22 de luni și care a fost urmată în noiembrie de R.F.G., Japonia și S.U.A., apoi în primăvara anului 1974 de Elveția, Canada, Italia, iar între iunie și noiembrie 1974 de alte opt țări. Durata cea mai scăzută, înregistrată în Spania, a fost de 9 luni.

Graficul, care ilustrează oscilațiile producției industriale de-a lungul ulți-

Tabelul nr. 1

Dinamica PNB real al țărilor capitaliste dezvoltate, modificarea procentuală față de anul precedent

	1973	1974	1975	1976*
S.U.A.	+5,6	-1,9	-2,0	+6,5
Canada	+6,9	+2,8	+0,2	+4,5
Japonia	+9,8	-0,9	+2,0	+4,5
M.F.O.	+5,1	+0,4	-3,4	+5,5
Franța	+5,6	+2,9	-2,4	+5,3
Anglia	+5,5	+0,8	-1,8	+1,0
Italia	+6,8	+3,4	-3,7	+2,0
Total 7 țări	+6,3	+0,3	-1,6	+5,5
Belgia	+6,3	+5,9	-1,4	+3,5
Daneemarca	+3,2	+0,5	-0,8	+3,5
Finlanda	+6,5	+4,2	+0,2	+2,0
Irlanda	+5,4	+0,4	-2,2	+2,0
Olanda	+4,2	+2,3	-1,3	+4,0
Norvegia	+4,1	+2,7	+2,3	+5,0
Austria	+5,8	+4,1	-2,0	+2,5
Suedia	+2,5	+4,2	+0,5	+2,0
Elveția	+3,2	+2,0	-7,0	+1,5
Total 9 țări	+4,5	+3,2	-1,4	+3,0
OCDE, total	+6,0	+0,0	-1,4	+5,0
OCDE, Europa	+5,4	+2,4	-2,2	+3,5
CEE	+5,4	+2,1	-2,6	+4,0
AELE	+4,4	+3,5	-1,5	+2,0

* Estimatii
Sursa: Österreichisches Institut für Wirtschaftsforschung, Monatsberichte 5/1976.

delungată și atât de dureroasă de la Marea Depresiune încoace“ (p. 3). Merită relevat faptul, semnalat de experții băncii, că în timp ce la începutul anului 1975 recesiunea cuprindea treptat toate țările capitaliste industrializate, în afara zonei OCDE și îndeosebi în țările

Prețul nr. 2
 Institutul Internațional de Economie
 Societatea

Indicele exportului și importului, 1975-1976

Țara	1975	1976
Germania	100	100
Italia	100	100
Țările de Jos	100	100
Regatul Unit	100	100
Suedia	100	100
Canada	100	100
U.S.A.	100	100
Japan	100	100

mai mult sub nivelul creșterii tendințelor din ultimele două decenii. Ce perspective are în ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate, după doi ani de scădere pe Pina în prezent, economia țărilor capitaliste mai are de resorțit înscădate capacități de producție nefolosite. Aceasta este o primă cauză pentru care, ANALISTII occidentali ai con-

juncturii admit îndeobște că nu este ușor de a evalua partea de care a dăruit componentele creșterii în redresarea economiei actuale. În curs, componentele creșterii în redresarea economiei actuale sunt de două feluri: una este cea care rezultă din creșterea activității economice în general, iar cealaltă este cea care rezultă din creșterea activității economice în anumite sectoare. În curs, componentele creșterii în redresarea economiei actuale sunt de două feluri: una este cea care rezultă din creșterea activității economice în general, iar cealaltă este cea care rezultă din creșterea activității economice în anumite sectoare.

mai mult sub nivelul creșterii tendințelor din ultimele două decenii. Ce perspective are în ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate, după doi ani de scădere pe Pina în prezent, economia țărilor capitaliste mai are de resorțit înscădate capacități de producție nefolosite. Aceasta este o primă cauză pentru care, ANALISTII occidentali ai con-

arte mult sub nivelul creșterii tendințelor din ultimele două decenii. Ce perspective are în ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate, după doi ani de scădere pe Pina în prezent, economia țărilor capitaliste mai are de resorțit înscădate capacități de producție nefolosite. Aceasta este o primă cauză pentru care, ANALISTII occidentali ai con-

Incertitudini pe termen lung

ANALISTII occidentali ai con-

ANALISTII occidentali ai con-

ANALISTII occidentali ai con-

Label nr. 3
 Dinamica investițiilor directe reale în țările capitaliste dezvoltate
 Modificarea procentuală față de anul precedent

Țara	1974	1975	1976
R.F.G.	8,1	5,5	5,5
U.S.A.	2,0	2,0	2,0
Italia	3,2	12,5	12,5
Olanda	4,2	6,5	6,5
Belgia	6,4	6,5	6,5
Germania	6,7	10	10
Indonezia	5,5	5,5	5,5
Țările de Jos	2,0	5,5	5,5
Suedia	1,5	1	1
Austria	6,1	9,5	9,5
Canada	1,2	6	6
U.R.S.S.	7,5	11	11
U.S.A.	1,7	5	5
Canada	5,4	11,5	11,5
Japan	9,8	5	5
Țările de Jos	7,5	7	7
U.S.A.	5,0	6,5	6,5

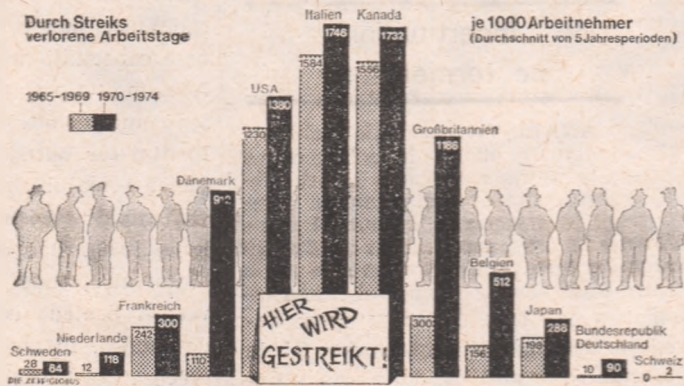
Sursa: DIW, Wochenbericht 24/1976

mai precis : perspectivele reluării creșterii lor după doi ani de scădere pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate, (tabelul nr. 3), dimensiunile sporirii lor și structura care li se imprimă. Pina în prezent, economia țărilor capitaliste mai are de resorțit înscădate capacități de producție nefolosite. Aceasta este o primă cauză pentru care, ANALISTII occidentali ai con-

mai precis : perspectivele reluării creșterii lor după doi ani de scădere pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate, (tabelul nr. 3), dimensiunile sporirii lor și structura care li se imprimă. Pina în prezent, economia țărilor capitaliste mai are de resorțit înscădate capacități de producție nefolosite. Aceasta este o primă cauză pentru care, ANALISTII occidentali ai con-

Tendința a fost generală

COLOANELE din graficul de mai jos, pe care îl reproducem după săptămânalul vest-german *Die Zeit*, vorbesc de la sine: în prima jumătate a deceniului nostru tendința de intensificare a mișcării greviste din țările apusene industrializate a fost generală. Numărul absolut al zilelor de grevă la 1000 de



angajați, ca medie anuală în perioadele de cinci ani comparate, a diferit considerabil de la o țară la alta. Comună tuturor țărilor a fost însă creșterea mediei anuale în perioada 1970—1974 față de 1965—1969. uneori de 3-4 ori și chiar mai mult.

controlori și aparate de detecriere în uzine, legate de un centru de supraveghere. Pe de altă parte, 41 de întreprinderi au acceptat până acum să semneze un contract cu municipalitatea pentru reducerea progresivă a poluării.

Costul economic al reumatismului

„VIATA începe la 40 de ani” afirmă titlul unui cunoscut film italian. Este posibil, dar cu dureri reumatice... și cu un cost economic corespunzător.

Un studiu al Organizației Mondiale a Sănătății, dat publicității recent, atrage atenția că reumatismul a devenit o „plagă economico-socială”, îndreptându-se să includă printre principalele boli asupra cărora ar trebui să se îndrepte preocupările autorităților pentru ocrotirea sănătății publice. Se arată între altele că în Statele Unite pierderile economice datorate reumatismului s-au ridicat în anul 1974 la 9,2 miliarde dolari (pierderi de salarii — 3,5 miliarde, cheltuieli medicale — 2,95 miliarde, impozite neîncasate — 0,733 miliarde etc.). În R. F. Germania s-au pierdut în 1972 datorită acestei boli 50 milioane zile de muncă. În Anglia, într-un alt an, s-au pierdut din aceeași cauză 35 milioane zile de muncă. În Franța 11% din totalul pensiilor de invaliditate sînt acordate pentru reumatism. O situație asemănătoare s-a constatat în Olanda, Elveția, Suedia etc. O anchilozare a corpului care poate duce la anchilozări ale producției...

Cibernetica și ingrașămintele

CANTITATEA de îngrășămintă administrată, per hectar de teren arabil, a sporit în Bulgaria de la circa 8 kg (substanță activă) în 1955 la 150 kg anul trecut și se prevede că va ajunge la 250 kg în 1980.

Dar o mare importanță prezintă modul de administrare a îngrășămintelor chimice, utilizarea lor rațională și eficientă. În prezent, în cadrul Institutului de pedologie și de programare a randamentelor „N. Pușkarov” se elaborează un nou sistem de servicii agrochimice. Astfel, centrele de calcul electronic din cadrul complexelor agro-industriale și din capitalele de județe vor furniza informațiile necesare Institutului și centrului său de calcul electronic, principalul organ operațional al sistemului.

Cînd sistemul va intra în întregime în funcțiune, programul de fertilizare a terenurilor unui complex agro-industrial va putea fi elaborat în numai 7—8 minute, iar pentru un județ în 2—3 ore, ceea ce va permite, atît elaborarea anuală a unor asemenea programe, cît și dirijarea operativă a serviciilor agrochimice, în funcție de evoluția factorilor care influențează asupra fertilității. Se prevede că pînă la sfîrșitul acestui an în sistemul cibernetic menționat vor fi incluse 135 de complexe agro-industriale (dispunînd de 80% din suprafața arabilă a țării), ale căror centre agrochimice vor funcționa ca verigi executive ale sistemului.

Poluare concentrată

O POPULAȚIE de peste un milion se îngrămădește în spațiul restrîns dintre Tokio și portul său Yokohama. Dar și mai mare, poate, este densitatea instalațiilor industriale din zona aceasta

care a devenit de fapt un nou oraș — Kawasaki. Se află aici 37 000 de întreprinderi, dintre care 500 sînt mari societăți industriale cu un personal ajungînd pînă la 15 000 de muncitori și funcționari. Una din urmările acestei imense concentrări industriale, așa cum o semnalează un corespondent al ziarului parizian *Le Monde*: Aerul pe care îl respiri are miros de piper și, după o jumătate de zi, ochii te înțepă și simți nevoia de a tuși. Gazele sulfuroase și oxizii de azot sînt flagelele majore ale orașului. Lupta contra poluării a început din 1969, dar numai în 1971, cînd a fost ales un primar socialist, s-au obținut unele realizări. Printre ele: crearea la primărie a unui serviciu special anti-poluare cu peste 100 de

De la minicalculatorul „solar“...



APARATUL din fotografie, din gama minicalcutoarelor, se află în stare de funcționare îndată ce primește lumina soarelui. Expus anul acesta la Tîrgul de la Hanovra care a avut ca temă teh-

nologiile noi, aparatul „Solar 1980” are o longevitate garantată de 10 000 de ore.

...la dirijabilul gigant

PESTE CÎȚIVA ANI, o flotă de dirijabile gigant, nu mai prejos de superpetrolierele construite în ultimii ani, ar putea să rezolve numeroase probleme de transport la prețuri avantajoase. Firma vest-germană care își propune să construiască aceste aparate consideră că „nu există nici un alt mijloc de transport care să poată face concurență dirijabilului în ceea ce privește raportul cost/randament”. În loc de 1000 de camioane și 2000 de șoferi, nu ar fi nevoie decît de trei dirijabile și de echipaje formate din 27 de persoane pentru a deplasa într-o lună 40 000 de tone de mărfuri între Europa și Iran. Aparatul, lung de 428, m și cu un diametru de 90 m, ar urma să aibă o viteză de croazieră de 250 km pe oră la o altitudine de 16 000 m și ar putea transporta o încărcătură utilă de 750 t la o distanță de 7 000 km.

GLOSAR

Pavilion de complezență

PRIN pavilion de complezență se înțelege regimul care permite unui armator dintr-o țară să-și înmatriculeze navele sale comerciale într-o țară străină, preferată de acest armator din cauza legislației sale mai concusive și a fiscalității mai reduse. Obținând pavilionul de complezență, armatorul se sustrage de la obligațiile mai severe care i-ar reveni prin înmatricularea navelor în propria țară, atât din punct de vedere al fiscalității, cât și al condițiilor de muncă sau al securității transporturilor.

Tehnica obținerii unui asemenea pavilion este în general următoarea: armatorul înființează în țara „complezență” o societate căreia îi transmite proprietatea navelor. Această societate nu are altceva de făcut decât să „închirieze” navele proprietarului lor.

Cele mai cunoscute țări care acordă un asemenea pavilion de complezență sînt: Liberia, Panama, Cipru, Singapore, Somalia, Liban și, de puțină vreme, Sultanatul Oman.

Ca urmare a marilor avantaje oferite de pavilionul de complezență, acest regim a cunoscut în ultimii ani o aplicare pe scară tot mai vastă. După unele date publicate de revista franceză *Economia*, în 1948 nu existau decât două țări care patronau asemenea practici: Liberia și Panama, iar tonajul înregistrat sub pavilion de complezență — circa 3 milioane tone — reprezenta 3,75% din flota comercială mondială (80 mil. tone). În 1973, tonajul navelor care circulau sub acest pavilion ajunsese să totalizeze 74,7 milioane tone, adică 23% din totalul flotei mondiale. Numai în 1973, armatorii vest-germani au dispus ca 130 de nave aflate sub pavilion R.F.G. să fie transferate sub pavilion somalez sau cipriot.

Cea mai mare parte din navele care caută un pavilion de complezență îl adoptă pe cel liberian. Cu 2.300 de nave și 55,3 milioane tone registru, Liberia a devenit astfel cea mai mare putere maritimă din lume. Panama dispune de 1.700 vase cu 11 milioane tone, ocupînd locul 7 înaintea Statelor Unite și Franței. Celelalte pavilioane dispun de un tonaj redus.

Între țările care acordă pavilion de complezență s-a produs în ultimii ani o anumită specializare. Liberia și Panama patronază în prezent, în principal, flotele de supertancuri petroliere, adică cele mai recente creații ale tehnicii ingineresti în materie de construcții navale, în timp ce alte pavilioane s-au specializat în adăpostirea navelor învechite și delabrate care nu mai sînt în acord cu normele de securitate din țările de origine. Din această cauză, rata naufragiilor și avariilor este de câteva ori mai ridicată în rîndul vaselor care navighează sub pavilioane de complezență decât în rîndul celorlalte.

Cu toate avertismentele organismelor de genul Biroului Internațional al Muncii de la Geneva, sistemul continuă. Se pare că există chiar o incurajare tacită din partea mai multor state care nu sînt dispuse să adopte un regim mai concisiv pentru flota lor, dar care în același timp (în la caracterul competitiv al societăților lor de navigație, realizabil numai în condițiile pavilioanelor de complezență.

C. K.

Cooperare

Pavel Dan, Bocșa — 1) Detalierea programului de cooperare economică între țările în curs de dezvoltare, care să contribuie la accelerarea progresului și diversificarea structurilor lor economice — adoptat la reuniunea de la Manila din februarie a.c. a „Grupului celor 77” — urmează să se facă la reuniunea de la Ciudad de Mexico din luna septembrie a grupului de lucru interguvernamental al țărilor în curs de dezvoltare.

2) Cea de-a cincea conferință la nivel înalt a țărilor neliniate — considerată ca o etapă impor-

tantă în procesul afirmării dreptului statelor neliniate și al celorlalte țări în curs de dezvoltare de a-și face auzită vocea în soluționarea problemelor internaționale — va avea loc la Colombo între 16 și 19 august a.c.

3) Prima reuniune a organismelor latino-americe pentru promovarea comerțului între țările de pe continent a avut loc în 1974 la Ciudad de Mexico. La lucrările celei de-a doua reuniuni, încheiate de curînd în capitala costaricană, au participat delegații din Columbia, Costa Rica, Cuba, Republica Dominicană, Ecuador, Guatemala, Honduras, Jamaica, Mexic, Nicaragua, Panama și Venezuela.

Fonduri pentru cercetare

Ilie Șerban, Cimpina — Cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare se ridică în actualul an fiscal în S.U.A. la circa 38 miliarde dolari, din care 21 miliarde alocate de guvernul federal. Jumătate din această ultimă sumă vizează noile Departamentului apărării.

În termeni reali, deși considerabile, sumele alocate pentru cercetare și dezvoltare sînt mai mici decît cu un deceniu în urmă, cînd programul spațial american se afla la apogeu. Pe vremea aceea cercetarea și dezvoltarea dispuneau de 12% din bugetul federal sau 3% din produsul național brut al S.U.A., față de 6% și respectiv 2,2% în acest an. Datorită recente crize, contribuția firmelor industriale la finanțarea cercetării este relativ mai redusă decît în ultimii ani, cînd compensa reducerea fondurilor federale alocate cercetării.

Din cheltuielile de cercetare ale universităților (3,5 miliarde dolari), 2,1 miliarde provin din partea guvernului federal. Repartiția lor evidențiază o reducere relativă a efortului de cercetare în domeniul medical, al matematicii și al fizicii, numărul absolvenților la cele două din urmă specialități urmînd să fie în 1985 cu 60% mai scăzut decît în 1974.

În schimb din alocațiile guvernului federal pentru cercetare-dezvoltare industriei îi revin 9,6 miliarde dolari, ceea ce reprezintă o sumă record. În afara Departamentului apărării, alt beneficiar important al fondurilor va fi, pentru prima oară în acest deceniu, Administrația națională pentru aeronautică și cercetarea spațiului cosmic (NASA), care a antrenat o serie de corporații industriale în realizarea „navetei spațiale”. Cu acest prilej experții au relevat o serie de utilizări comerciale largi pe care le-au căpătat în scurtă vreme progresele științifice realizate în deceniul trecut în cadrul programelor NASA.

Bertrand de Jouvenel

Sanda Stelu, București — Bertrand de Jouvenel, autorul volumului de reflecții *La civilisation de puissance* apărut la sfîrșitul acestei primăveri la Paris în editura Fayard, s-a născut în anul 1903 în capitala Franței. Debutînd în calitate de corespondent diplomatic, s-a dedicat apoi econo-

miei naționale și științelor politice și ulterior, sub influența lui H.G. Wells, studiilor viitorului. Bertrand de Jouvenel este profesor la una din universitățile pariziene și la Fundația națională de științe politice, președinte fondator al Federației mondiale pentru studierea



viitorului, membru al grupului de prognoziști pentru anul 1985 de pe lingă

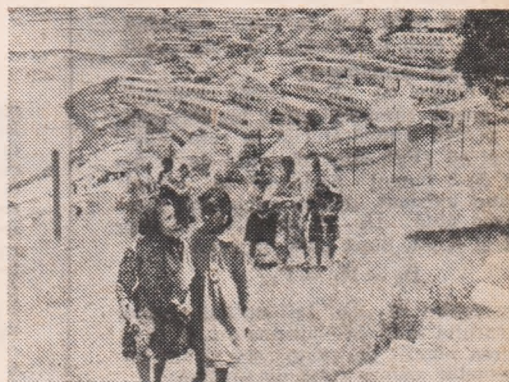
primul ministru al Franței, președintele Societății internaționale „Futuribles” și al Societății de studii și documentare economică, industrială și socială (SEDEIS), și director al revistei lunare „Analyse et prévision”. Printre cele mai importante lucrări ale sale se numără: „De la souveraineté” (Despre suveranitate), „The Pure Theory of Politics” (Teoria pură a politicii), „L'art de la Conjecture” (Arta conjecturării), „Arcadie” (Arcadia), „Du pouvoir” (Despre putere) și altele. Fotografia i-o reproducem după revista „L'Express”, care reamintea recent într-un articol consacrat „economistului flozof” Bertrand de Jouvenel profunzimea și actualitatea remarcii sale, făcute încă în 1959 într-un eseu: „Sîntem asemenea copilului care, pe măsură ce căpătă mai multă vigoare, trebuie avertizat de capacitatea sa sporită de a provoca daune”.

Locuințe

Prof. M. Enache, Tirgoviste — Numărul locuințelor existente pe glob, estimat de O.N.U. la 813 milioane în 1970 (*Compendium of Housing Statistics, 1972-1974*) este așteptat să crească la 1.174 milioane pînă în 1985, adică cu 44% în 15 ani. Ca urmare, media mondială a numărului locuitorilor unei locuințe se

tr-o cameră). De asemenea, în numeroase țări mai mult de jumătate din locuințele existente nu dispun de apă curentă.

Pentru a inversa tendința actuală de creștere cu 4-5 milioane pe an a deficitului mondial de locuințe urbane, rata noilor construcții în țările în curs de dezvoltare ar trebui să fie de aproximativ 8 la 1.000 locuitori, apreciază experții O.N.U.



La sfîrșitul acestui secol 65% din populația țărilor în curs de dezvoltare va locui în orașe. Dar în ce condiții? (Foto: Națiunile Unite)

va reduce de la 4,5 în 1970 la 4,2 în 1985. Cele mai rapide creșteri ale numărului locuințelor se semnalază însă adeseori în zone în care nevoile de construcții de locuințe sînt relativ mai puțin urgente, în vreme ce în altele ritmul noilor construcții nu acoperă nici deficiențele existente. Din acest motiv, în anumite zone ale globului, în special din America Latină și Africa, se înregistrează fenomene de supraaglomerare a locuințelor (3 persoane și peste în-

în țara noastră. Planul național unic de dezvoltare economico-socială pe perioada 1976-1980 asigură resursele necesare realizării, în această perioadă, a unui număr de 815.000 apartamente construite din fondurile sau cu sprijinul statului, sporînd ponderea apartamentelor cu 3-5 camere și gradul de confort al locuințelor. Se estimează, totodată, că populația își va construi în regie proprie, îndeosebi în mediul rural, circa 300.000 de locuințe.

(Urmare din pag. 4)

terul atotcuprinzător al planului, se amplifică răspunderile pentru îndeplinirea sarcinilor.

Extinderea ariei de acțiune și întărirea caracterului concret al planului — preocupări majore ale îmbunătățirii activității de planificare — se reflectă și în faptul că pe măsura dezvoltării unor activități și creșterii importanței lor în economie, au fost extinse și incluse noi capitole de plan, ca de exemplu cele referitoare la gospodărirea apelor, cooperarea economică internațională, protecția mediului înconjurător, prețurile. Într-o concepție cu totul nouă a fost elaborat planul în profil teritorial, pornind de la comună, oraș, municipiu și până la județ și cuprinzând întreaga activitate economico-socială ce se desfășoară pe teritoriul respectiv.

În pas cu sporirea continuă a exigențelor în procesul de fundamentare, planul pe perioada 1976—1980 concretizează detaliat obiectivele și precizează sarcinile și mijloacele capabile

să conducă la realizarea lui în condiții de eficiență crescută. În acest context, s-a avut în vedere un sistem de indicatori, norme și normative îmbunătățit în special pe linia promovării indicatorilor calitativi. În mod deosebit s-a acționat pentru concretizarea indicatorilor valorici, prin extinderea substanțială a sarcinilor exprimate în unități naturale și nominalizarea producției și exportului cu produse din nomenclatorul ministerelor, centralelor și întreprinderilor. Mult mai concret decât în cincinalele anterioare sint exprimate prin plan asigurarea bazei materiale, sarcinile în domeniul investițiilor etc.

Realizarea programului de dezvoltare economico-socială în perioada 1976—1980 deschide noi perspective în îndeplinirea obiectivelor fâuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, accelerând înaintarea României pe calea civilizației și progresului, a creșterii bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

PROGNOZAREA CERERII DE MĂRFURI

(Urmare in pag. 15)

ratelor asigură o anumită flexibilitate în privința modului cum se manifestă cererea din partea consumatorului. Intensitatea influenței acestor condiții asupra ratei de ajustare depinde însă și de mărirea decalajului dintre stocul de echilibru „ S_t ” și stocul existent la începutul perioadei „ S_{t-1} ”. Corespunzător unui anumit decalaj, reacția consumatorilor va fi cu atât mai imediată, cu cât condițiile de vânzare în rate sînt mai favorabile pentru cumpărător. Politica privind vânzările în rate și, în mod deosebit, mărirea accontului influențează asupra economiilor pe care consumatorul trebuie să le facă în vederea cumpărării unui bun de folosință îndelungată. Totodată, la nivelul masei cumpărătorilor, politica de vânzare în rate (mai ales cea în privința numărului de rate admis) influențează și asupra raportului dintre sumele care se recuperează de la aceștia într-o perioadă și sumele care urmează a fi recuperate în perioadele următoare.

Dacă notăm cu „ R_t ” suma acordată drept credit cumpărătorilor în perioada „ t ” pentru cumpărăturile în rate efectuate și cu „ P_t ” suma obținută de la aceștia de-a lungul perioadei, în contul debitului existent, putem determina modificarea netă D_t în raportul dintre credit și debit, după cum urmează :

$$D_t = R_t - P_t.$$

Considerăm că „ D_t ” influențând asupra numerarului aflat la consumatori, duce la creșterea puterii de cumpărare și are un rol deosebit asupra ratei de ajustare.

Reflectînd această influență în structura modelului, ipoteza privind procesul de ajustare poate să fie reformulată astfel :

$$S_t - S_{t-1} = K_t (S_t^* - S_{t-1}).$$

$$\text{unde: } K_t = K_0 + K_c \frac{D_t}{S_t - S_{t-1}}.$$

Formularea de mai sus presupune că, pentru o anumită valoare a lui K_c , D_t decalajul între S_t și S_{t-1} va fi redus într-o proporție inversă cu mărirea sa. Aceasta se poate explica în parte prin faptul că un decalaj mai mare este, probabil, asociat cu o mai mare incertitudine și risc în privința alocării resurselor financiare de către consumatori pentru bunuri de uz îndelungat, decât în cazul unui decalaj mic.

Obținem astfel următoarea ecuație a cererii pentru un bun de folosință înde-

lungată :

$$G_t = \frac{K_0}{1-d/2} S_t^* - \frac{K_0-d}{1-d/2} S_{t-1} + S_{t-1} + K_c D_t.$$

Dacă presupunem că într-un anumit caz, trei variabile: x_1 , x_2 , și x_3 intră ca argumente în funcția stocului de echilibru și că se folosește forma liniară a acesteia, avem :

$$S_t^* = b_0 + b_1 Y_1 + b_2 Y_2 + b_3 Y_3.$$

În final, luînd în considerare cele de mai sus, se definește ecuația finală a cererii, care este :

$$G_t = \frac{K_0}{1-d/2} b_0 + \frac{K_0}{1-d/2} b_1 X_1 + \frac{K_0}{1-d/2} b_2 X_2 + \frac{K_0}{1-d/2} b_3 X_3 - \frac{K_0-d}{1-d/2} (S_{t-1}) + K_c D_t.$$

Modelul de mai sus a fost verificat cu rezultate bune la nivel macroeconomic. În acest sens, s-au folosit serii dinamice din perioada 1957—1974 pentru aparate de radio, mașini de cusut, televizoare, frigider și mașini de spălat. La evaluarea modelelor pentru fiecare caz în parte, s-a urmărit, în primul rînd, în ce măsură rezultatele respective sînt compatibile cu teoria economică. În al doilea rînd, s-au folosit criteriile de ordin statistic — evaluarea mărimii autocorelației valorilor reziduale, evaluarea nivelului de semnificație al coeficienților estimați, proporția variației „explicate” de mulțimea variabilelor independente, eroarea standard a valorilor estimate. În al treilea rînd, modelele au fost analizate și prin prisma calităților de previziune pe care le posedă ; în cadrul unei simulări „ex post” și a unei simulări „ex ante” s-au comparat vânzările actuale ale produsului, într-o perioadă oarecare, cu cele calculate pe baza fiecărui model. Totodată, în vederea evaluării performanțelor modelelor considerate în raport cu un model care se bazează pe extrapolarea trendului, s-a folosit o formă a coeficientului lui Theil, care reprezintă un raport între abaterile medii pătratice ale celor două modele comparate.

Rezultatele obținute în urma experimentării practice a modelului ne îndreptătesc să apreciem că utilizarea acestui model dinamic în prognoza pe termen mediu (1—2 ani) a cererii pentru bunuri de folosință îndelungată ar fi deosebit de utilă verigilor care se ocupă de planificarea producției și comercializării unor astfel de bunuri.

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul numărului 27 din 9 iulie 1976

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Etapă calitativ superioară pe calea înfloririi multilaterale a patriei (Stere Gioga) 1
- Planul cincinal 1976—1980. Amplu program de dezvoltare economico-socială a României (Mihai Marinescu) 2
- O dezvoltare orientată spre creșterea nivelului de trai al populației**
- Producția și desfacerea bunurilor de consum (Emil Niculescu) 5
- Dezvoltarea zootehniei (ing. Marin Constantin) 7
- Perspectivele industriei alimentare (ing. Petre Sirbu) 8
- Dezbateri „R.E.”: Extinderea rețelei comerciale (II) 10
- Prestările de servicii (dr. Ioan Mărculescu) 12

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Prognozarea cererii de mărfuri (dr. I. Cătoi) 14
- Cum organizăm munca în unitățile comerciale? (asist. dr. Victoria Petre, conf. dr. Gavril Horja) 15

TEORII • IDEI

- Aviația națională și creșterile anuale ale valorii unor elemente componente (I) (dr. Lucian Turdeanu) 16
- Problemele creșterii economice în viziunea lui Adam Smith (prof. dr. docent N. N. Constantinescu) 18
- Omul — tehnica — mediul. Preîntîmpinarea și înlăturarea poluării mediului natural în România (I) (dr. Aurel Iancu) 20
- Școli • curente • economiști. Opinii asupra „creșterii” și „dezvoltării” economice (I) (prof. dr. I. Bulborea) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Orientări în politica economică a țărilor Americii Latine (I) (Maria Desmireanu) 25
- Tendințe • conjuncturi 27
- Conjunctura economiei țărilor capitaliste la încheierea semestrului. Retrospecțiune și anticipări (I. Pădureanu) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

Coperta I — Bogdan Stroescu

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69 Cod poștal 71 131
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București



ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Printre formele de asigurare, pe care ADAS le pune la îndemina cetățenilor, se află și „Asigurarea de accidente”.

Ea se poate încheia pentru sume fixe sau pentru sume convenite.

Asigurările de accidente pot fi încheiate de orice persoană în vîrstă de la 16 ani impliniți, indiferent de profesie și de locul de muncă. Persoanele care realizează venituri din muncă proprie pot încheia asigurări de accidente de la vîrsta de 14 ani. Dintre evenimentele neprevăzute pentru urmările cărora ADAS plătește sumele asigurate, amintim : explozia, lovirea, căderea, alunecarea, prăbușirea de teren, trăsnetul, electrocutarea, arsura, accidentele produse de funcționarea sau folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întimplale ca urmare a circulației mijloacelor de transport sau din cauza accidentelor întimplale acestora etc.

Asigurările de accidente pentru sume fixe (15 000 de lei pentru cazurile de vătămări corporale produse prin accidente) se încheie pe durata de 3 sau 6 luni (în funcție de profesia asiguratului și de felul întreprinderii în care lucrează) sau pe durate constituind multiplul acestora, pînă la 2 ani.

Asigurările de accidente pentru sume convenite se încheie pe durate de la 1 an la 5 ani, la alegerea cetățenilor.

Primele de plată, la ambele forme de asigurare, se stabilesc în funcție de mărimea sumei pentru care solicitan-

mul dorește să se asigure, de profesia și felul unității în care acesta lucrează, precum și de durata contractului (de exemplu : la asigurarea cu sume fixe, primele de plată reprezintă, de regulă, 12 sau 15 lei pe 3 ori 6 luni, putîndu-se încheia pe aceeași perioadă și două sau trei asigurări cu sume fixe ; la asigurarea cu sume convenite, primele de plată reprezintă, de regulă, 1,60 lei pînă la 4 lei pe an, pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, acestea putîndu-se achita și în rate).

Asigurările de accidente oferă și avantajele că, prin aceleași polițe, sînt cuprinse și bunurile casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei, iar în cazurile de invaliditate permanentă parțială, ca urmare a accidentelor cuprinse în asigurare, suma cuvenită în raport cu gradul de invaliditate permanentă stabilit se plătește majorată cu 25%, în limita sumei prevăzute pentru cazul de invaliditate permanentă totală.

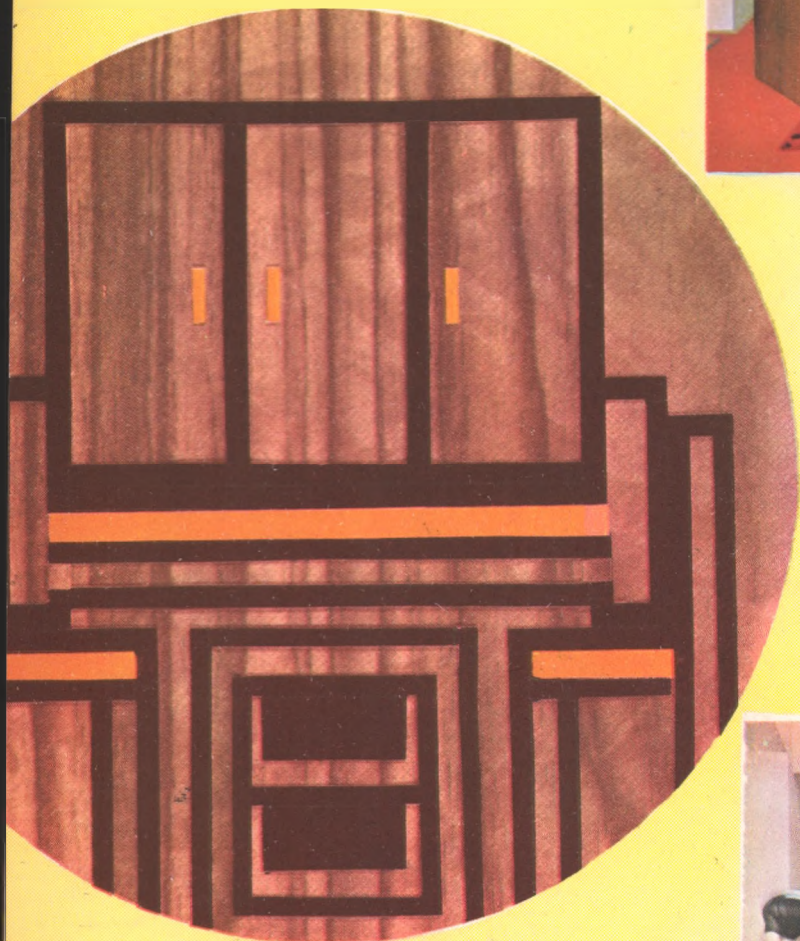
De aceste avantaje oferite recent beneficiază și asigurații care au încheiat astfel de asigurări și sînt în vigoare.

★

Pentru relații suplimentare și pentru încheierea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu munca ADAS din unitățile socialiste, filialelor A.C.R., agenților și inspectorilor de asigurare sau oricărei unități ADAS.

CAMERA DE DORMIT „ALUTUS“

compusă din : dulap cu trei uși cu corp suprapozabil, pat cu saltea „relaxa“ pentru 2 persoane, noptieră (2 buc.), toaletă, măsuță și banchete (2 buc.)



CAMERĂ DE TINERET „ALUTUS“

compusă din : dulap cu două uși, pat cu saltea „relaxa“ pentru o persoană, noptieră, masă de lucru, banchetă, comodă



MOBILIER MODERN CU FINISAJ MAT

„ALUTUS“ — titlatura unui program de mobilă care tinde să ofere cumpărătorilor piese de o funcționalitate complexă. Estetică modernă. Rezistență deosebită. Preț accesibil. „ALUTUS“ — o mobilă de ultim tip, aflată în producția de serie la C.P.L. Rimnicu-Vilcea.

„ALUTUS“ — o combinație care oferă, la cerere, piese singulare sau în combinație diversă, după necesitățile spațiale și funcționale.

„ALUTUS“ — realizată din panouri de pal, fumire indigene (stejar, frasin etc) sau exotice, finisaj transparent cu luciu mătăsos.

„ALUTUS“ — mobilier modern, confortabil, rezistent.